

ΚΟΝΙΤΣΑ

22

ΔΗΜΟΣΙΑ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΚΟΝΙΤΣΑΣ

ΑΡ. ΕΙΣΑΓΩΓΗΣ

Α/28986

ΗΜΕΡ. ΕΙΣΑΓΩΓΗΣ

10-4-93

ΤΑΞΙΝ. ΑΡΙΘΜ.

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ ΟΡΓΑΝΟ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ ΚΑΙ ΠΡΟΒΟΛΗΣ ΤΗΣ ΕΠΑΡΧΙΑΣ ΚΟΝΙΤΣΑΣ

ΠΕΡΙΟΔΟΣ ΤΡΙΤΗ, ΤΕΥΧΟΣ 42 ΔΡΧ. 200
Κ Ο Ν Ι Τ Σ Α

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Εκδίδεται από Συντακτική
Επιτροπή

Ανδρέου Ηλίας
Ζώτος Θεόφιλος
Τουφίδης Σωτήρης
Τσιάγκης Ίκαρος

Υπεύθυνος σύμφωνα
με το νόμο:

Σωτ. Τουφίδης

Κόνιτσα 44.100

Τηλ. (0655) 22.464 - 22.212

	Σελ.
Λίγα λόγια με τον αναγνώστη	249
Η Μέρτζανη και το Τελωνείο της Α. Ριστάνη	250
Ποιότητα ζωής στην Κόνιτσα. Γ. Λυμπερόπουλου	252
Επιστολή παραίτησης Δημοτικού Συμβούλου	259
Παράδοση Ιωαννίνων στους Τούρκους (1430) Ν. Ρεμπέλη	261
Εθνική Αντίσταση Κ. Κωτσίνα . . .	263
Η Κόνιτσα σαν Επαρχία Α. Παπαχρήστου	270
Επίσκεψη στο Αηδονοχώρι Σ. Τουφίδη	272
Η γλώσσα των κτιστών Δροσοπηγής Θ. Ζιώγα	274
Η Δοξασμένη Κοιλάδα. Η. Παπαζήση	278
Ο κουρεμένος γάιδαρος Α. Ευθυμίου	280
Εμπειρίες από τη Βόρειο Ήπειρο. πρεβ. Δ. Τάτση	281
Παλιό έγγραφο της Φούρκας Χ. Εξάρχου	285
Ανοιχτή επιστολή προς Κονιτσιώτες. Δ. Στεφάνου	288
Σκηνές Χειμώνα «Α»	289
Αθλητικά νέα Π. Σέρρα	290
Σχόλια - Ειδήσεις	293

Ετήσια συνδρομή: Εσωτερικού Δρχ. 1000
Εξωτερικού, Δολ. USA 20 Αυστραλ. 30
Αλληλογραφία - Συνδρομές - Εμβάσματα
στον υπεύθυνο του περιοδικού Σ. Τουφίδη
ή στο Βιβλιοπωλείο «ΕΛΕΓΕΙΟ» Θ. Ζώτου, Κόνιτσα

Για την Αθήνα, στο Νικολ. Δ. Καζαμία
Εμμ. Μπενάκη 24. Τηλ. 36 27 725

ΓΡΑΦΙΚΕΣ ΤΕΧΝΕΣ: Γ. ΤΣΟΛΗΣ Γ. Μιχαηλίδη 4 - Τηλ. 22877 & 75211

Λίγα λόγια με τον αναγνώστη

Επτά χρόνια πέρασαν από τότε που αρχίσαμε την έκδοση του περιοδικού μας στην Κόνιτσα.

Προσπαθήσαμε, αυτό το διάστημα, μεσ' από τις στήλες της «ΚΟΝΙΤΣΑΣ» να προβάλλουμε θέματα σχετικά με τα προβλήματα της Επαρχίας, την παράδοση, την ιστορία και γενικά ό,τι αφορά στο παρόν και στο μέλλον αυτού του τόπου.

Περάσαμε πολλές δυσκολίες και αντιστάδισμα στο συνεχές άγχος για την κανονική έκδοση του περιοδικού, είχαμε την ηθική ικανοποίηση ότι αντέξαμε στο χρόνο.

Δεν είχαμε καμιά οικονομική βοήθεια από το Κράτος, το Δήμο ή άλλους φορείς· το μοναδικό μας στήριγμα ήταν και είναι η **συνδρομή των απανταχού συμπατριωτών και φίλων συνδρομητών.**

Υπάρχουν και κάποιοι φίλοι μας που αμέλησαν ή μας λησμόνησαν· εμείς θα τους το θυμίζουμε περιμένοντας τη συμπαράστασή τους. Αυτή η συμπαράσταση ήταν που μας τόνωσε τη δέληση και «σταθήκαμε» ολ' αυτά τα χρόνια, βελτιώνοντας χρόνο με το χρόνο το περιοδικό μας.

Αυτό θα το διαπιστώσετε από το σημερινό τεύχος, με το έγχρωμο εξώφυλλο, το καλύτερο χαρτί (εσωτερικά) και το πλουσιότερο περιεχόμενό του. Βέβαια αυτές οι καινοτομίες απαιτούν μεγαλύτερο κόστος, την εποχή μάλιστα που όλα ακριβαίνουν (τυπογραφικά, ταχυδρομικά κ.α.). Με τη σίγουρη ελπίδα ότι και στο μέλλον θα έχουμε την αμέριστη βοήθεια όλων των φίλων του περιοδικού μας βαδίζουμε σε νέα βελτίωσή του με τον καινούριο χρόνο.

Εμείς όμως, όπως είπαμε και πιο πάνω, στηριζόμαστε στην αγάπη όλων των φίλων μας προς την «ΚΟΝΙΤΣΑ». Ο κάθε φίλος ας φέρει κοντά μας άλλον ένα νέο συνδρομητή, ν' ανεβάσουμε πιο ψηλά την κυκλοφορία της «ΚΟΝΙΤΣΑΣ».

Εμείς από την πλευρά μας θα κάνουμε ό,τι μπορούμε για τη συνεχή βελτίωσή του περιοδικού μας, πιστεύοντας πως είναι μια ζωντανή φωνή στην Επαρχία μας που πρέπει ν' αντέξει στο χρόνο και ο αντίλαλος της να φτάσει ως το μακρινό μέλλον..

Σ.Ε.

ΠΡΟΣ
Την Δ/ση του Περιοδικού
«Η ΚΟΝΙΤΣΑ»
Κόνιτσα

Η Μέρτζανη και το Τελωνείο της

Κύριε Διευθυντά.

Με πολύ ενδιαφέρον διάβασα στο τελευταίο τεύχος του Περιοδικού μας «Η ΚΟΝΙΤΣΑ» την αρθρογραφία σας σχετικά με την ΜΕΡΤΖΑΝΗ και το ΤΕΛΩΝΕΙΟ ΤΗΣ. Επειδή το όλο θέμα βρίσκεται στην επικαιρότητα, με τρέχουσες δρομολογημένες εξελίξεις, επιτρέψτε μου και αφού πρώτα σας συγχαρώ για την δημοσιότητα που δώσατε σε ένα τόσο σημαντικό για την Επαρχία θέμα, ν' αναφερθώ επ' ολίγον στην ιστορικότητα της περιοχής και του Τελωνείου και στις μέχρι τώρα ενέργειές μας για την επανασύσταση και λειτουργία αυτού, για την καλύτερη και πληρέστερη ενημέρωση των αναγνωστών σας:

Ι. ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΔΡΟΜΗ

Η δέση της ΜΕΡΤΖΑΝΗΣ, στην οποία μετά την απελευθέρωση από τους Τούρκους ιδρύθηκε το Τελωνείο, βρίσκεται σε μια περιοχή που είναι το κλειδί στο σταυροδρόμι τεσσάρων φυσικών διαβάσεων, που οδηγούσαν και οδηγούν σε αντίστοιχα λιμάνια του Ιονίου και του Αιγαίου πελάγους. Οι διαβάσεις αυτές είναι: α) Προς Α, η κοιλάδα του Σαρανταπόρου με διέξοδο προς Μακεδονία - Θεσσαλονίκη, β) Προς Δ, η φυσική χαράδρα της ΓΚΡΙΚΑΣ, οδηγούσα προς Πωγώνι και κατ' επέκταση προς Αγίους Σαράντα Β. Ηπείρου, γ) Προς Β, η συ-

νεχιζομένη κοιλάδα του Αώου οδηγούσα προς Δυρράχιο Αλβανίας και δ) Προς Ν, η κοιλάδα του Αώου ποταμού με διέξοδο προς Ιωάννινα - Πρέβεζα.

Την τοποθεσία αυτή επέλεξαν μπροστά από 2.000 χρόνια οι Ρωμαίοι και για στρατιωτικούς και εμπορικούς λόγους δημιούργησαν πλησίον του μετέπειτα Τελωνείου ΜΕΡΤΖΑΝΗΣ, το γνωστό στην περιοχή ρωμαϊκό Κάστρο, για να δεσπόζει την περιοχή. Την ίδια δέση αξιοποίησαν αργότερα και οι Βυζαντινοί, γιατί έτσι εξηγείται το πέραςμα του Βυζαντινού Αυτοκράτορα Πωγωνάτου, ο οποίος έκτισε στην περιοχή αυτή την Σταυροπηγιακή Ιερά Μονή της Μολυβδοσκεπάστου, και οι Μεταβυζαντινοί στη συνέχεια αφού περίξ του χώρου της Ιεράς Μονής πραγματοποιούσαν κατ' έτος μηνιαία εμποροζωοπανήγυρη την οποία μετέφερε αργότερα στα Ιωάννινα ο Αλή Πασάς. Από την τοποθεσία αυτή και από την στενωπό του Σαρανταπόρου ποταμού περνούσε και η πρώτη αμαξωτή οδός που συνέδεε τα Ιωάννινα με την Θεσσαλονίκη, ακολουθούσα το δρομολόγιο: Ιωάννινα - Μπουραζάνι - Μεσογέφυρα - Μέρτζανη - Λεσκοβίκι - Ερσέκα - Κορυτσά - Φλώρινα - Θεσσαλονίκη, το οποίο διατηρήθηκε μέχρι το δεύτερο Παγκόσμιο Πόλεμο.

Στη δέση λοιπόν αυτή και λόγω της μεγάλης εμπορικής και στρατιωτικής σημασίας, ιδρύθηκε, μετά την απελευθέρωση της Ηπείρου από τους Τούρκους, το Τελωνείο της Μέρτζανης, που διατηρήθηκε και αυτό μέχρι τον πόλεμο του 1940.

2. ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ ΕΠΑΝΑΣΥΣΤΑΣΗΣ ΚΑΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΤΟΥ ΤΕΛΩΝΕΙΟΥ.

Μετά την κατάρρευση του σκληρού Αλβανικού καθεστώτος, το γκρέμισμα των ηλεκτροφόρων συρματοπλεγμάτων και την ανάπτυξη των εμπορικών και τουριστικών συναλλαγών μεταξύ της Χώρας μας και της Αλβανίας, η κρυφή ελπίδα μας ότι κάποτε στη ΜΕΡΤΖΑΝΗ θα ξαναστηθεί και πάλι το ιστορικό Τελωνείο, άρχισε να ζωντανεύει και να μας κάνει να πιστεύουμε ότι το όνειρό μας θα γίνει πραγματικότητα.

Έτσι λοιπόν στις 2 Οκτωβρίου 1991, με πρωτοβουλία μου, έγινε στο δημαρχείο της Κόνιτσας συνέλευση - ημερίδα των Προέδρων της Επαρχίας μας, προκειμένου να συζητηθεί το θέμα επανασύστασης και λειτουργίας του Τελωνείου της Μέρτζανης.

Οι Πρόεδροι, ομόφωνα, με εξουσιοδότησαν να αποστείλω στον κ. Περιφερειάρχη Ηπείρου, την κ. Νομάρχη Ιωαννίνων και σε όλους τους Βουλευτές του Νομού μας υπόμνημα με το οποίο να αιτούμε την επαναλειτουργία αυτού. Οι βουλευτές κ.κ. Ρήγας, Γεωργιάδης και Καλογιάννης, με ξεχωριστές επερωτήσεις προς την Βουλή των Ελλήνων, ζήτησαν να εξεταστεί το αίτημά μας. Η Βουλή απέστειλε αυτές στο Υπουργείο Οικονομικών, αρμοδιότητας του οποίου είναι η λειτουργία των Τελωνείων.

Ωσαύτως, κατά την επίσκεψη του κ. Πρωθυπουργού στα Ιωάννινα, υπέβαλα και νέο υπόμνημα για το ίδιο θέμα. Το Γραφείο του κ. Πρωθυπουργού απέστειλε και αυτό στο αρμόδιο Υπουργείο Οικονομικών.

Το Υπουργείο Οικονομικών με το αριθ. κ. 3125/1725/5-11-1991 έγγραφό του προς τον ΙΓ! Επιθ/ση Τελωνείων (Κέρκυρα), ζητά τις απόψεις της εν λόγω Υπηρεσίας, για την επαναλειτουργία ή όχι του Τελωνείου.

Ο Επιθ/τής της ΙΓ! Επιθ/σης, Τελωνείων κ. Μεταλλινός, την 27-1-1992 επεσκέφθηκε για το σκοπό αυτό την περιοχή μας και διαμόρφωσε προσωπική άποψη για την σημασία και σπουδαιότητα της θέσεως της ΜΕΡΤΖΑΝΗΣ και την δετική του τοποθέτηση προς την επανασύσταση και λειτουργία του Τελωνείου, για τους εξής λόγους: α) Εμπορική ανάπτυξη - εξυπηρέτηση όχι μόνο της Βόρειας και ΒΔ. Ελλάδας, αλλά και αυτής ακόμη της νότιας περιοχής της Βαλκανικής, διότι θα είναι η μόνη διέξοδος προς Ιταλία και Κεντρική Ευρώπη, μετά μάλιστα από τον κατακερματισμό της Γιουγκοσλαβίας, β) Υπάρχουν πολύ καλές οδικές αρτηρίες από Ιωάννινα και Κόνιτσα, που θα εξυπηρετήσουν άριστα την εμπορική - τουριστική κίνηση και εφόσον μάλιστα γίνουν σχετικές βελτιώσεις στην βατότητα και στις γέφυρες. γ) Θα συμβάλει ουσιαστικά στην άμεση εξυπηρέτηση των Ελλήνων κατοίκων των χωριών της Β. Ηπείρου, που βρίσκονται κατά μήκος των συγκοινωνιακών αξόνων Πρεμετής και Λεσκοβικίου - Ερσέκας - Κορυτσάς και οι οποίοι κάτοικοι επιμόνως το ζητούν.

Κατόπιν όλων αυτών, πιστεύουμε απόλυτα ότι οι μέχρι τώρα ενέργειές μας για το θέμα αυτό έχουν μπει σε σωστό δρόμο και ότι η επανασύσταση και λειτουργία του παραπάνω Τελωνείου θα συμβάλει ουσιαστικά στην οικονομική και τουριστική ανάπτυξη της περιοχής μας, Καλούμε δε και από της θέσεως αυτής όλους τους κρατικούς και πολιτικούς παράγοντες του Νομού μας να βοηθήσουν και να συμβάλουν στην υλοποίηση της προσπάθειάς μας αυτής.

Σας ευχαριστώ για την φιλοξενία
Ο Νομαρχιακός Σύμβουλος
Κόνιτσας
Ριστάνης Απόστολος
Δάσκαλος

ΣΤΗΝ ΚΟΝΙΤΣΑ ΠΟΙΟΤΗΤΑ ΖΩΗΣ

- Διευθετήσεις χώρων -

Γιάννη Λυμπερόπουλου

Το καλοκαίρι που μας πέρασε (1991) είχα την ευκαιρία με την ιδιότητα του Προέδρου του Ιδρύματος ΚΛΕΑΡΧΟΣ ΠΑΠΑΔΙΑΜΑΝΤΗΣ ν' ανταλλάξω γνώμες και να ξεκαθαρίσω μέσα μου, συζητώντας με φίλους Κονιτσιώτες ένα κάποιο όραμα, μιά κάποια προοπτική, κάποιο πρόγραμμα γύρω απ' τα θέματα της ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ ΖΩΗΣ στην Κόνιτσα.

Πολλές απ' τις δικές μου σκέψεις συμπληρώθηκαν ή αναμορφώθηκαν τελείως από τις συζητήσεις αυτές και ιδιαίτερα απ' τις απόψεις του καλοπροαίρετου, γιομάτου όρεξης για δημιουργία και ρεαλιστή φίλου Δήμαρχου της Κόνιτσας Μάκη Χατχηφραιμίδη.

Την κωδικοποίηση όλων των συμπερασμάτων μου αυτών θέλησα να καταγράψω στις σημειώσεις μου που ακολουθούν και οι οποίες, όπως καταλαβαίνει ο καθένας είναι μια σύνθεση απόψεων, που την πατρότητά τους δεν την διεκδικώ αποκλειστικά εγώ.

Σκέφτηκα να τις δέσω σε μια περαιτέρω συζήτηση ανάμεσα στους συμπολίτες μου, δημοσιεύοντάς τες γιατί καθώς λέει και ο Ρίπα ντι Μεάνα στην ανάπτυξη μιας πόλης η συμμετοχή των πολιτών στις αποφάσεις είναι βασική προϋπόθεση.

Φυσικά, το σοβαρότερο απ' όλα κι αυτό που δεν πρέπει να διαφεύγει από κανένα, είναι ότι Ο ΠΙΟ ΜΕΓΑΛΟΣ ΑΘΛΟΣ δεν είναι αυτό που λέμε ή καταγράφουμε, αλλά Η ΠΡΑΓΜΑΤΟΠΟΙΗΣΗ όλων αυτών των Οραμάτων. Και μάλιστα με τα σημερινά δεδομένα της Κόνιτσας. Το Κατόρθωμα θα είναι πως θα περάσεις μέσα απ' τη σημερινή τρα-

γική έλλειψη χρημάτων, τις πολυποίκιλές αντιδράσεις, τα αντίθετα μικροσυμφέροντα και το μυωπικό δε βαριέσαι.

Και κείνος που τελικά θα δικαιούται το ΜΕΓΑΛΟ ΜΠΡΑΒΟ, θάναυ αναμφισβήτητα Ο ΔΗΜΑΡΧΟΣ και το ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ που θα υιοθετήσουν αυτή την ΠΡΟΣΠΑΘΕΙΑ και τελικά θα ανασκουμπωθούν για να την πραγματοποιήσουν.

Οι σύγχρονες απόψεις για την ανάπτυξη μιας πόλης διατυπώθηκαν στην τελευταία διάσκεψη της Μαδρίτης (1991) από τον επίτροπο για το περιβάλλον της Ε.Ο.Κ., γνωστό περιβαντολόγο Ρίπα ντι Μεάνα και είναι οι παρακάτω.

1) Διατήρηση της ταυτότητας της πόλης και της ιστορίας της. Αντίδραση κατά των ανώνυμων κτιρίων του διεθνούς αρχιτεκτονικού στύλ.

2) Προτίμηση στην ανάπλαση εγκαταλειμμένων περιοχών παρά επέχταση σε καινούριες περιοχές.

3) Περιορισμός των μετακινήσεων με ιδιωτικά μέσα και ενίσχυση των δημόσιων μαζικών συγκοινωνιακών μέσων.

4) Διατήρηση των ελεύθερων περιοχών και των ζωνών πρασίνου.

5) Ορθολογισμός στη χρησιμοποίηση ενέργειας και ανεύρεση νέων πηγών.

6) Ενθάρρυνση της μεικτής χρήσης των αστικών περιοχών και

7) Συμμετοχή των πολιτών στις αποφάσεις τους που αφορούν το περιβάλλον. (Βλ. ΒΗΜΑ 29/9/1991).

Οι παρακάτω σκέυεις μου, έλαβαν υπόψη τους τις παραπάνω βασικές αρχές και προσπαθούν να συγκροτήσουν μια Πρόταση για την πόλη της Κόνιτσας.

Η Πρόταση αυτή αναφέρεται κατά κύριο λόγο σε κάποια συγκεκριμένα σημεία της πόλης, που έχουν ανάγκη επέμβασης, για να τα καταστήσουν λειτουργικότερα, εξυπηρετικότερα μέσα σ' ένα γενικότερο κλίμα βελτίωσης της ποιότητας της ζωής.

Τα σημεία επέμβασης είναι

α) Ο χώρος - πλατεία Κάτω απ' τη Στρατώνα (Κέντρο Υποδοχής).

β) Ο χώρος ανάμεσα Λέσχη Αξιωματικών και ΠΙΚΠΑ (Εμπορικό Κέντρο και υπόγειο γκαράζ Ι.Χ. αυτοκινήτων).

γ) Κεντρική Πλατεία (Τουριστικό Εστιατόριο κλπ. τουριστικά καταστήματα).

δ) Το Παζάρι (Αποκατάσταση της εξωτερικής του εμφάνισης).

ε) Λάκκος απέναντι από το Δημαρχείο (Αξιοποίησή του - η πιό πρόσφορη λύση)

στ) Οι δρόμοι της Κόνιτσας (Αποκατάσταση του χαρακτήρα τους, και επανεύρεση της φυσιογνωμίας τους) και

ζ) Διάφορα σημαντικά σημεία της υπόλοιπης Κόνιτσας (Γενικό αναπτυξιακό περίγραμμα).

Α' ΚΕΝΤΡΟ ΥΠΟΔΟΧΗΣ

Όταν το μήνα Αύγουστο, κάποιες Κυριακές, στις γιορτές του Πάσχα κλπ. βρεθείς στην Κόνιτσα με τα πούλμαν σταθμευμένα καταμεσής στην αγορά, τα γιώτα χι εγκαταλειμένα δώδε κείδε, τα λεωφορεία της γραμμής τόνα πίσω απ' τ'άλλο και τον κόσμο έξαλλο μέσα σ' ένα αλαλούμ καυσαέριων, κορνών, αδιαχώρητου, όπου κινδυνεύεις εσύ και τα παιδιά σου να βρεθούν κάτω απ'

τους τροχούς, αντιλαμβάνεσαι ότι αυτό δεν είναι πόλη, αυτό είναι ζούγγλα. Ότι αυτή η κατάσταση δεν πάει άλλο κι ότι το ταχύτερο δυνατό πρέπει να βρεθεί μια λύση.

Με τα δεδομένα λοιπόν της Κόνιτσας ΜΙΑ και ΜΟΝΑΔΙΚΗ ΛΥΣΗ υπάρχει για την ΑΠΟΣΥΜΦΟΡΗΣΗ του ΠΑΖΑΡΙΟΥ.

Να δημιουργηθεί στην Πλατεία πούναι ανάμεσα στη Στρατώνα και το βενζινάδικο του Λώλου, (εντελώς αναξιοποίητη σήμερα) ένα ΚΕΝΤΡΟ ΥΠΟΔΟΧΗΣ. Ένα Κέντρο όπου θα φτάνουν, θα σταθμεύουν (παρκάρουν) και από όπου θα ξεκινάνε για να φύγουν τα λεωφορεία της γραμμής, τα πούλμαν και τα φορτηγά αυτοκίνητα. Ένα Κέντρο όπου θα βρίσκουν οι ταξιδιώτες κάποια αίθουσα ΑΝΑΜΟΝΗΣ, με μπάρ, καφενείο. Ένα γραφείο πληροφοριών για την Κόνιτσα και την Επαρχία της, για τα τουριστικά ενδιαφέροντα, τα ξενοδοχεία, τα εστιατόρια κλπ. Ένα ταξί για την εξυπηρέτησή τους.

Εκ πρώτης όψεως, το σημείο αυτό, φαίνεται λίγο απομακρυσμένο από την αγορά της Κόνιτσας και η ανηφόρα που μεσολαβεί από την πλατεία αυτή μέχρι το Ορφανοτροφείο, το κάνει να φαίνεται ότι βρίσκεται ακόμα πιο μακριά.

Απ' την άλλη όμως μεριά το δάσος της Στρατώνας, το δάσος που έχει δημιουργηθεί στον Παλιό λάκκο, η θέα προς τα κάτω, η άνεση του χώρου, η δυνατότητα να φτάνουν σ' αυτό χωρίς να μπλέκονται με το κυκλοφοριακό αδιέξοδο της Αγοράς, αλλά και όλης της Κόνιτσας, ακόμα και τα αυτοκίνητα που έρχονται από τα Γιάννινα, (μέσω Τοπόλιτσας), τέλος το γεγονός ότι από το σημείο αυτό θα ξεκινάει αφ' ενός μεν ο προβλεπόμενος για την εξυπηρέτηση του υπό κατασκευήν ξενοδοχείου

δρόμος (Κάτω απ' το Οργανοτροφείο κλπ.) και αφ' ετέρου ο δρόμος που θα οδηγεί τα πούλμαν στα Πλατάνια, και τα Βλαχοχώρια (μέσω Αηλιά) κάνει να φαίνεται ότι η Πλατεία αυτή συγκεντρώνει το ΟΠΤΙΜΟΥΜ των πλειονεκτημάτων για τη δουλειά που την προορίζουμε Κέντρο Υποδοχής).

Η μόνη έγνοια μας τώρα θα πρέπει νάναι: Πώς θα απομειώσουμε το μειονέκτημα της κάποιας απόστασης (φαινομενικά) που έχει από το Παζάρι.

Νομίζω ότι σοβαρότατη βελτίωση στο μειονέκτημα αυτό θα υπάρξει αν γίνουν τα παρακάτω:

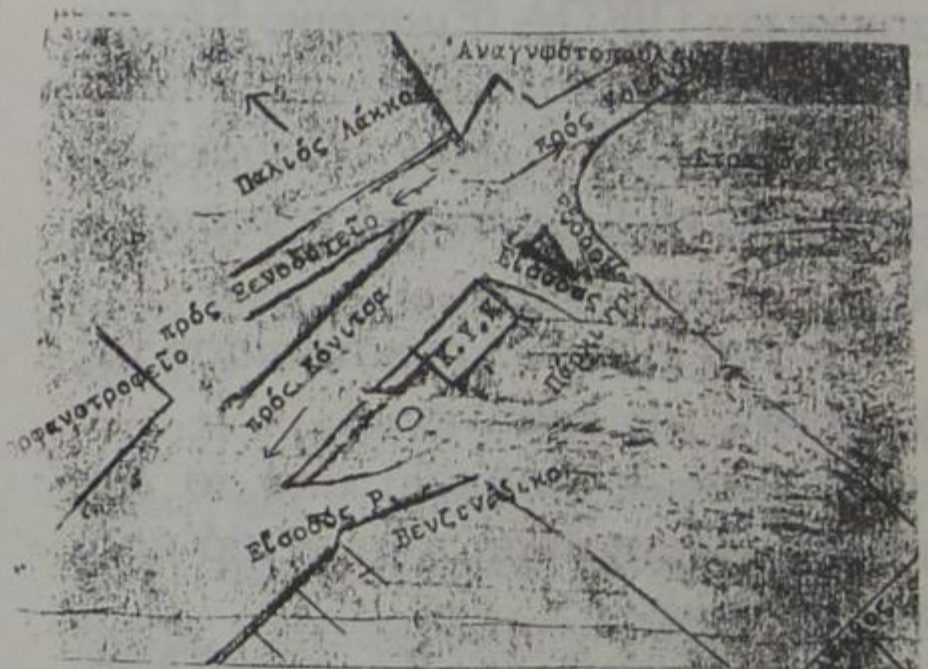
α) Να ανεβεί το επίπεδο του αυτοκινητόδρομου από την πόρτα της Αναγνωστοπουλείου Σχολής μέχρι την πόρτα του Ορφανοτροφείου (12 μέτρα πλάτος) με τοιχεία στο πλάι και μπάζωμα, ώστε ΝΑ ΠΑΨΕΙ να υπάρχει η σημερινή ανηφόρα. Ταυτόχρονα να ευθυγραμμιστεί κατά το δυνατό ο δρόμος, με ρυμοτόμηση (μικρή) μιας γωνιάς από το μαντρότοιχο του Ορφανοτροφείου.

β) Το κτίσμα του ΚΕΝΤΡΟΥ ΥΠΟΔΟΧΗΣ, να μη γίνει στο βάθος της Πλατείας, αλλά ΔΙΠΛΑ και ΚΟΛΛΗΤΑ στον ανυγωμένο αυτό δρόμο, με πρόσοψη προς το δρόμο, και την πίσω πλευρά διαμορφωμένη έτσι που να κολλάνε τα Λεωφορεία, πούλμαν κλπ. και να γίνεται η αποβίβαση και επιβίβαση από κει του κόσμου. Πίσω από το κτίσμα αυτό θα είναι η υπόλοιπη Πλατεία όπου και θα παρκάρουν σε μόνιμη βάση, με ρυθμισμένο τρόπο Λεωφορεία, Πούλμαν, Φορτηγά, ταξί και Ι.Χ. Η όλη Πλατεία που θα παραμείνει στο σημερινό της επίπεδο, θα λειτουργεί σαν συγκοινωνιακός κόμβος, με δρόμους εισόδου και εξόδου τόσο από την πλευρά του Βενζινάδικου, όσο κι από την πλευρά της Στρατώνας και τέλος

γ) Δεξιά όπως βγαίνουμε από την Κόνιτσα, και μέχρι το προτεινόμενο παραπάνω κτίσμα του Κέντρου υποδοχής, να δημιουργηθεί πεζοδρόμιο πλατύ, σκεπασμένο, σε τρόπο που να περπατάει ο πεζός χωρίς να κινδυνεύει να παρασυεδεί από τα αυτοκίνητα ή να βραχεί.

Εννοείται ότι το κτίσμα αυτό που δάχει πρόσοψη με στοά και καμάρες, θα έχει χώρους μέσα:

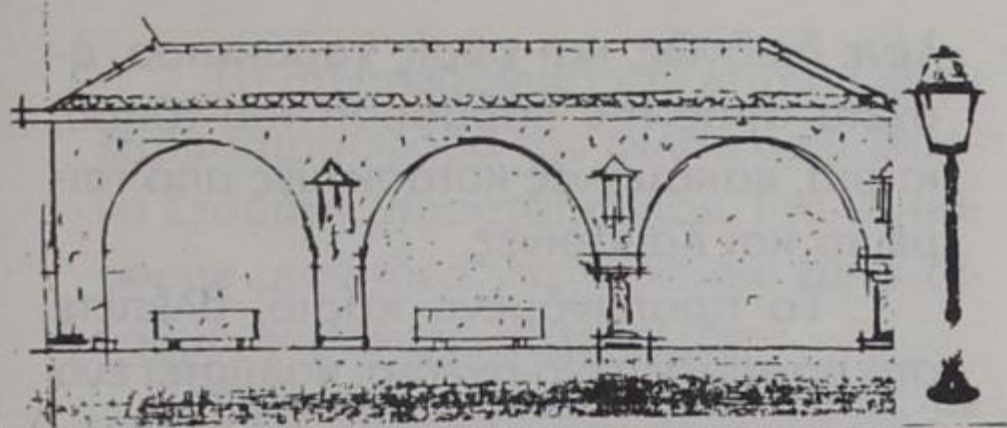
Εκδοτήριο εισιτηρίων. Κυλικείο. Γραφείο Πληροφοριών για τους ξένους, τηλέφωνο για το κοινό, τουαλέτες κλπ.

Μια ιδέα για τη διαμόρφωση του χώρου αυτού δίνω με το παραπάνω σχέδιο.

Ο χώρος αυτός ολόκληρος (Κέντρο Υποδοχής, πλατεία, δρόμοι, πάρκιγκ κλπ.) θα μετατραπεί σε παραδείσια περιοχή, αν σε μια δεύτερη φάση, δεντροφυτευτεί με πλατύφυλλα σκιερά δέντρα, φωτιστεί με φανάρια, διαμορφωθεί γενικότερα με πλακοστρώσεις, βρύσες, πεζούλια κλπ. που θα κάνουν την παραμονή εκεί των ντόπιων και ξένων ευχάριστη χειμώνα, καλοκαίρι.

Παρακάτω δίνουμε μια ιδέα της πρόσοψης του κτίσματος του ΚΕΝΤΡΟΥ ΥΠΟΔΟΧΗΣ, όπως εμείς τη φανταζόμαστε.

Β. ΕΜΠΟΡΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ. Γκαράζ υπόγειο για Ι.Χ. αυτοκίνητα.

Οι ανάγκες για μαζαγιά στην Κόνιτσα. Η ανάγκη για απομάκρυνση όλων των Ι.Χ. αυτοκινήτων από το Παζάρι που πνίγεται κυριολεκτικά. Η ανάπλαση του χώρου ανάμεσα στη Στρατιωτική Λέσχη και το ΠΙΚΠΑ (το παλιό Λιβάδι) οδηγούν στη σκέψη της διαμόρφωσης του χώρου αυτού, σ' ένα οίκημα μικτής χρήσης.

Στο επίπεδο του δρόμου ένα καλοσχεδιασμένο ανοιχτό εμπορικό κέντρο, που θα εδράζεται σε πλάκα κάτω απ' την οποία θα διαμορφωθεί σκεπασμένο γκαράζ για Ι.Χ. αυτοκίνητα, που θα μπαίνουν από είσοδο που θα διαμορφωθεί στον κατηφορικό δρόμο δεξιά στο Φαρμακείο της Ουρανίας Κυρίτση. Γκαράζ ελεγχόμενο που δ' αφήνει κάποιο εισόδημα στο Δήμο.

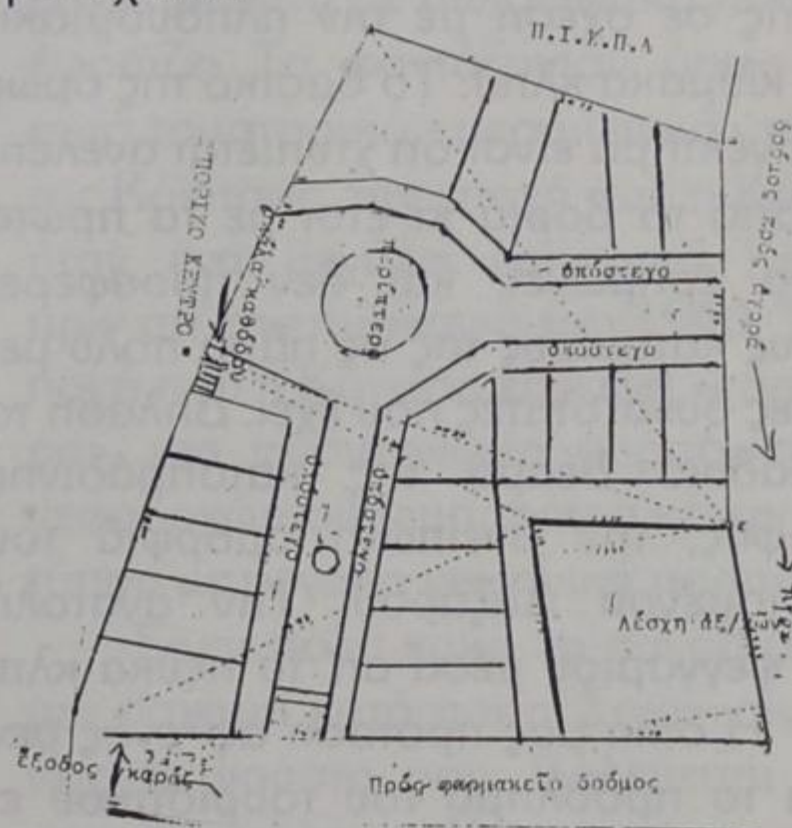
Από το προτεινόμενο σχέδιο, που παραθέτουμε παρακάτω προκύπτει ότι δάχουμε για διάθεση 20 - 22 μαζαγιά, αρκετά ευρύχωρα, από την μια και την άλλη πλευρά του Πεζόδρομου, που δάναι στρωμένος με πλάκες ντόπιες, δάχει πλάτος 4 μ. στα οποία θα προστίθενται τα δύο σκεπαστά πεζοδρόμια, (στοές) που δάναι μπροστά από τα καταστήματα, με πλάτος 2 μ. το καθένα, και θα σχηματίζουν πλατιές (για να δίνουν φως) καμάρες.

Για σωστό ηλιασμό, και άνετη δέα προς τον κάμπο, αλλά και προς την Τύμφη και το Λάζαρο, ο πεζόδρομος που θα ξεκινάει κάθετα από το μεγάλο δρόμο θα καταλήγει σε μια πλατειού-

λα, που δάχει λεύτερη δέα προς τον κάμπο, και άνοιγμα αριστερά το υπόλοιπο μέρος του πεζόδρομου που θα ξεκινάει από την πλατειούλα αυτή και θα καταλήγει στην άλλη Είσοδο του Κέντρου που δάναι στον κατηφορικό δρόμο από Φαρμακείο και κάτω. Στην Πλατειούλα αυτή δ' ανεβαίνει σκάλα από το γκαράζ (σκεπασμένη) και διάδρομος κατηφορικός που θα συνδέει το γκαράζ με την Πλατειούλα και θα επιτρέπει στους πελάτες των μαγαζιών να μεταφέρουν τα γώνια τους με καροτσάκια στο παρκαρισμένο από κάτω (στο γκαράζ) αυτοκίνητό τους.

Στη μέση της Πλατειούλας, στρόγγυλο Περίπτερο ή λιμνούλα με πήδακα.

Μια ιδέα για την προτεινόμενη διαμόρφωση του Εμπορικού Κέντρου, παίρνετε από το παρατιθέμενο πρόχειρο σχέδιο.

Η κατασκευαστική δαπάνη του παραπάνω Εμπορικού Κέντρου, μπορεί ν' αντιμετωπιστεί με διάφορους τρόπους. Π.χ. πολύχρονες προμισθώσεις μαγαζιών. Πώληση μαγαζιών από τα σχέδια. Οποσδήποτε ένα υπογύφιος αγοραστής δάναι και Το ΙΔΡΥΜΑ ΠΑΠΑΔΙΑΜΑΝΤΗ αν του επιτραπεί η πώληση του οικοπέδου που έχει στο ΝΕΟ ΨΥΧΙΚΟ και αγορά με τα χρήματα αυτά μαγαζιών στην Κόνιτσα.

Γ. ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΟ ΕΣΤΙΑΤΟΡΙΟ ΣΤΗΝ ΠΛΑΤΕΙΑ

Η έλλειψη ενός ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΟΥ εστιατορίου - μπάρ, μέσα στον πυρήνα της Κόνιτσας, πούναι το Παζάρι της, είναι παραπάνω από προφανής. Είναι κάτι που το βλέπουμε κάθε φορά που ξεφορτώνει ένα πούλμαν πενήντα ανθρώπους οι οποίοι ξεχύνονται πεινασμένοι γάχνοντας για να φάνε κάτι, να πιούνε κάτι, να ξεκουραστούνε κάπου και μη βρίσκοντας τίποτα να μαζεύουν και φεύγουν με τις χειρότερες εντυπώσεις απ' την Κόνιτσα. Κι όταν ένας φεύγει με τέτοιες εντυπώσεις, αυτό σημαίνει ότι θα το μάθουν άλλοι δέκα φίλοι του κι η Κόνιτσα συνεχώς θα διαγράφεται από τις Τουριστικές Διαδρομές των Τουριστικών Γραφείων.

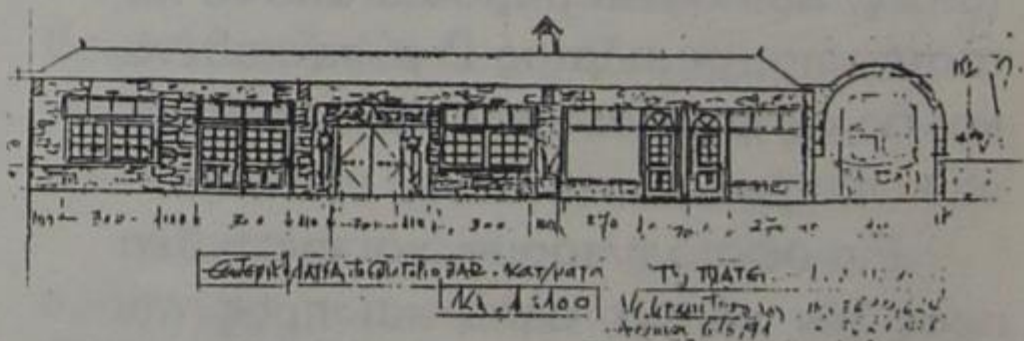
Η Πλατεία της Κόνιτσας έχει κάμποσα μειονεκτήματα (πλακόστρωση, αχανής σε σχέση με την πληθυσμιακή της κλίμακα κλπ.). Το βασικό της όμως μειονέκτημα είναι ότι χτυπιέται ανελέητα από το βοριά κι έτσι με τα πρώτα κρύα ερημώνει, και δεν προσφέρει στους κατοίκους της τις πάρα πολύ μεγάλες δυνατότητες που έχει. Δηλαδή το μοναδικό θέαμα της καταπράσινης Τύμφης, την ανείπωτη ομορφιά του χιονισμένου Λάζαρου. Την ανατολή του φεγγαριού μέσα απ' τα πεύκα κλπ.

Η δική μας πρόταση αφ' ενός μεν λύει το πρόβλημα του τουριστικού εστιατορίου - μπάρ κλπ. αφ' ετέρου εξαφανίζει το σοβαρότατο αυτό μειονέκτημα της Κεντρικής Πλατείας της Κόνιτσας. Και το κάνει αυτό, εξοπλίζοντας το Παζάρι της Κόνιτσας μ' ένα κτίσμα, που η παρουσία του εκεί στο Κέντρο της Κόνιτσας, και στη βορεινή πλευρά της Πλατείας της, δ' αλλάζει κυριολεκτικά τη φυσιογνωμία της Αγοράς της, που πλημμύρισε με ανώνυμα, καθώς τα

λένε διεθνώς, και χωρίς χαρακτήρα, άσχετα προς την παράδοση του τόπου, κτίρια, κακότεχνες κατασκευές από τσιμέντο και λαμαρίνες.

Το προτεινόμενο κτίριο, βλέπετε στο παρατιθέμενο σχέδιο, καλύπτει ένα μικρό μέρος της πλατείας. Κρατάει το Παλιό μπάρ και φτάνει μέχρι την άκρη του κήπου, που δεν τον πειράζει καθόλου. Αφήνει, με σκεπασμένη στοά, πέρασμα 6μ. για επικοινωνία με τον πίσω δρόμο, επιτρέποντας ακόμα και τη διέλευση φορτηγού αυτοκινήτου, από το πέρασμα αυτό. Δεξιά, όπως βλέπουμε το σχεδιάγραμμα γίνονται δυο τουριστικά μαγαζιά κι ένα περίπτερο, όλα κάτω απ' την ίδια στοά και τις καμάρες που είναι και η μεγάλη αίθουσα του εστιατορίου (17 X 8 μ. μέσος όρος). Η στοά μπροστά από το εστιατόριο, που θυμίζει τη Στοά των Λιστών της Κέρκυρας, έχει πλάτος 2 μ. και επιτρέπει την τοποθέτηση Τραπεζιών. Ο κήπος απ' τη μια μεριά, το κτίσμα που προτείνουμε, απ' την άλλη και το παλιό μπάρ θα κλείνουν την Πλατεία, μετατρέποντας την σ' Αυλή, αν όλες τις Πλατείες των όμορφων - παλιών παραδοσιακών οικισμών στην πολιτισμένη Ευρώπη.

Η οικονομική πλευρά της κατασκευής του κτιρίου, καθώς είδαμε, μπορεί να αντιμετωπιστεί, με χρήματα από το κληροδότημα του Ν. Γκράσιου και από το κεφάλαιο της Κοινοπραξίας «ΙΔΡΥΜΑ ΠΑΠΑΔΙΑΜΑΝΤΗ - ΔΗΜΟΣ ΚΟΝΙΤΣΑΣ»

Τα αρχιτεκτονικά του κτιρίου είναι έτοιμα προσφορά του φίλου αρχιτέκτονα Σταμάτη Σταματόπουλου. Για να πάρουμε μια ιδέα για το κτίριο αυτό δίνουμε παρακάτω κατά σειρά:

Το τοπογραφικό της Πλατείας με το προτεινόμενο κτίριο.

Την πρόσοψη του κτιρίου, με τα βόλτα.

Την εσωτερική διαρρύθμιση του Κέντρου.

Δ. ΤΟ ΥΠΟΛΟΙΠΟ ΠΑΖΑΡΙ

Με γέμισε κατάθλιψη αυτό που κάποιος φίλος μηχανικός μου είπε όταν τον συνάντησα στο Μπουραζάνι: «Έρχομαι τρεις χρονιές συνέχεια στο Μπουραζάνι και κάθουμαι από δέκα - δεκαπέντε μέρες, αλλά στην Κόνιτσα, μόνον όταν έχω κάποια σοβαρή ανάγκη πάω. Δε μου κάνει κέφι. Όταν την πρωτοείδα, μου φάνηκε σα τουρκοχώρι. Ένας τόπος χωρίς κανένα ενδιαφέρον. Θάλεγα κακόγουστος. Δεν αξίζει τον κόπο».

Ύστερα απ' αυτήν την κρυάδα που πήρε, και προσπαθώντας κι εγώ ο ίδιος ν' αποσιασιοποιηθώ απ' τους συναισθηματισμούς που με συνδέουν με τον τόπο που γεννήθηκα, βάλθηκα να κοιτάζω το Παζάρι της Κόνιτσας, με αντικειμενικότητα. Με τα μάτια ενός ξένου. Και τότε κι εγώ τρόμαξα κι απαγορεύτηκα.

Ξεκίνησα βλέποντας από το Φαρμακείο της Ουρ. Κυρίτση, τα μαγαζιά απέναντι, από το Κ Ζήδρο μέχρι πέρα, στην άκρη της Πλατείας το μαγαζί του Λ. Γκάσιου.

Έπειτα πήγα στην απέναντι πλευρά και κοίταξα τα μαγαζιά από το Φαρμακείο μέχρι το καφενείο του Ζακόπουλου. Κατέβηκα πιά κάτω κι έρριξα

μια ματιά μέσα στο Παζάρι από Μακάριο μέχρι Λούδα, στο βάθος.

Κυριολεκτικά απελπίστηκα.

Όλες οι προσόψεις δεν έχουν τίποτα που να σε διαδέτουν ευνοϊκά. Τίποτα που να δείχνει ότι κάποτε κάποιος ενδιαφέρθηκε, να βάλει κάποια τάξη, κάποιο νοικοκυριό, κάποιο ρυθμό σ' αυτό το χώρο, που είναι και ο ΠΥΡΗΝΑΣ της ζωής της Κόνιτσας. Κοινωνικά, οικονομικά, πολιτιστικά. Όλες οι προσόψεις είναι εκεί κι ως έτυχε. Φύρδην μίγδην. Τεπέγκια πεσμένα Λαμαρίνες - στέγαστρα έτοιμες να ξυλωθούν. Άλλα παραπάνω, άλλα παρακάτω, σχεδόν ρημαγμένα, απομεινάρια περιπετειών, παλιών πυρκαϊών, προχειροκατασκευών, κακοτεχνιών... Απόρρησα μάλιστα με τον εαυτό του που μέχρι κείνη τη στιγμή δεν τάβλεπα. Ή μάλλον τάβλεπα με άλλον φακό που τα εξωραΐζει. Τα φαντάζονταν όπως ήταν αυτό το ιστορικό - μεσαιωνικό - παζάρι της Κόνιτσας, την εποχή που η Κόνιτσα ήταν ένα μεγάλο εμπορικό Κέντρο, πριν απ' την πυρκαγιά του 1940. Την εποχή που η Κόνιτσα είχε ένα «χαρακτηρα», μια φυσιογνωμία παραδοσιακού κεφαλοχωριού (εμπορικού κέντρου και τόπου με μεγάλη γεωργική παραγωγή).

Είναι πολύ κακό να συνηθίζεις σε μια άσχημη κατάσταση. Σιγά - σιγά χάνεις το γούστο σου. Βολεύεσαι μέσα στην εγκατάλειψη. Κι απορείς που ένας δημοσιογράφος κάθεται δυο βδομάδες στο Μπουραζάνι και γράφει δυο ανταποκρίσεις στην εφημερίδα του, όπου κάνει λόγο για όλα, το Μπουραζάνι, το Πάπιγκο, το Ζαγόρι, αλλά δεν αναφέρει πουθενά τη λέξη ΚΟΝΙΤΣΑ, ούτε καν ότι το Μπουραζάνι ανήκει στην επαρχία της.

Ο Ρίπα ντι Μεάνα είπε: Ανάπλαση εγκαταλειμμένων περιοχών και όχι επέ-

χιασπ σε καινούριες. Διατήρηση της ταυτότητας της Πόλης.

Στις όμορφες πολιτείες της Ευρώπης, παλιά κι εγκαταλειμμένα χτίρια υπάρχουν αναμφισβήτητα, τίποτα δεν γκρεμίστηκε εκεί, όμως φρόντισαν οι άνθρωποι που είχαν τις ευθύνες στις πολιτείες αυτές ΝΑ ΑΝΑΠΛΑΣΟΥΝ τις προσόψεις των κτιρίων. Να δώσουν ένα χαρακτήρα ΕΝΙΑΙΟ, αισθητικά ΑΠΟΔΕΚΤΟ.

Με βάση τους συλλογισμούς αυτούς, νομίζω πως είναι καιρός ν' αναπλάσουμε και μεις το ΠΑΖΑΡΙ μας.

Χάλασμα και ξαναχτίσιμο απ' την αρχή ούτε είναι δυνατό να γίνει αλλά ούτε και σωστό δε δάτανε. Μας μένει η ΑΝΑΠΛΑΣΗ των προσόψεων των μαγαζιών.

Όταν λάβει κανένας υπ' όψη του πως στην Κόνιτσα οι βροχές είναι συχνές. Πως τα πεζοδρόμια των μαγαζιών έχουν ανάγκη από στέγαστρο. Τότε βλέπει πως μόνο με το στέγαστρο αυτό, που θα πάρει μορφή Στοάς, και η Στοά, που θα βγεί προς τα έξω θα πρέπει ν' αποκτήσει μετώπη, στο τύπο βόλτα (καμάρες) θα βρεθεί η επιθυμητή λύση του προβλήματος ΑΝΑΠΛΑΣΗΣ ΤΗΣ ΑΓΟΡΑΣ. Θ' αποκτήσει όλο αυτό το σημερινό αλαλούμ ένα χαρακτήρα. Μια αισθητική ενότητα, εξυπηρετική και για τα ίδια τα μαγαζιά. Θα εξαφανιστεί κάθε είδους εσωτερικής κακοτεχνίας.

Βέβαια το καλύτερο δάταν αυτή η Στοά πεζοδρόμιο να χτίζονταν με πέτρα, αλλά το μεγάλο κόστος αυτής της ανάπλασης δάταν αδύνατο να το αντέξει η Κόνιτσα, χωρίς βέβαια να υπολογίσουμε πως και λόγω πλάτους των δρόμων μια πέτρινη στοά δάκλεινε τ δρόμο.

Γι αυτό θα πρέπει ν' αντιμετωπί-

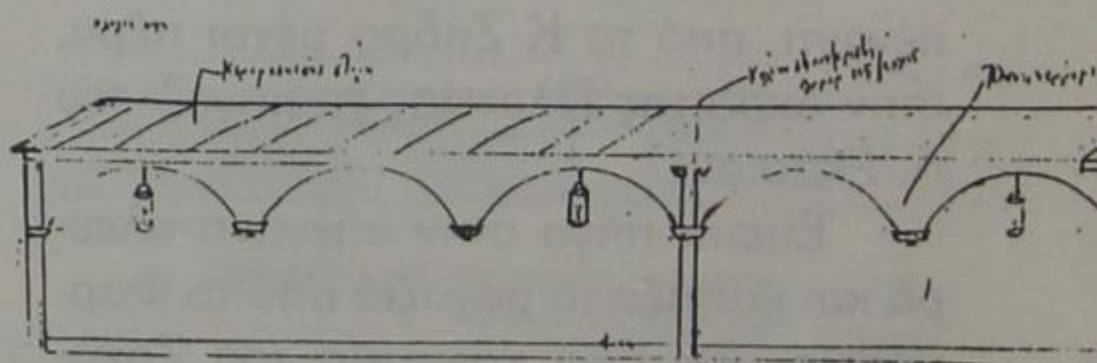
σουμε το θέμα αυτό, με την πιό εφικτή λύση. Κι η λύση αυτή είναι, ένα στέγαστρο ελαφρύ, με κεραμίδια που μπροστά δάχει μετώπη, κρεμασμένη με διαδοχικές καμάρες, από ελαφρό υλικό. Το στέγαστρο αυτό θα ακουμπάει σε μεταλλικές κολώνες που θα στηρίζονται στην άκρη του πεζοδρομίου (σε μεγάλες αποστάσεις) και εσωτερικά θα κρατιέται από πυκνά μεταλλικά φουρούσια. Η μετώπη, που θα σχηματίζει τις καμάρες δάναί από νεβρομετάλλ σοβατισμένο, προκατασκευασμένο στο εργοστάσιο, έτοιμο να ρθεί επί τόπου και να κρεμαστεί.

Η κατασκευή αυτή, δεν είναι άσχετη από την παράδοση της Κόνιτσας. Οι παλιοί δα θυμούνται πως όλη η πρόσοψη του ξενοδοχείου ΑΒΕΡΩΦ, ιδιοκτησίας Φλώρου, που κάλυπτε ολόκληρη την ανατολική πλευρά της σημερινής κεντρικής Πλατείας (λίγο πιό πάνω) ήταν από μια τέτοια κατασκευή, μόνο που η μετώπη ήταν φτιαγμένη από τσατμά.

Στα προσόντα της παραπάνω προτεινόμενης κατασκευής (στέγαστρου με μετώπη από διαδοχικές καμάρες) θα πρέπει να προστεθεί και η δυνατότητα ΠΡΟΚΑΤΑΣΚΕΥΗΣ της, που δα κατεβάσει αρκετά το κόστος.

Παρακάτω, για να δοθεί μια ιδέα της πρότασης παρατίθενται τα σχέδια μιας τέτοιας κατασκευής.

(στο επόμενο η συνέχεια και το τέλος)

Προς
Τον Πρόεδρο και το Δημοτικό
Συμβούλιο
του Δήμου Κόνιτσας

Κοινοποιείται:

- 1) Κα Νομάρχη Ιωαννίνων
- 2) Τοπικό και περιοδικό τύπο

Κύριε Πρόεδρε

Υποβάλλω σήμερα την παραίτησή μου, από το αξίωμα του δημοτικού συμβούλου του Δήμου Κόνιτσας, σαν έσχατο μέσον διαμαρτυρίας, δυσαρέσκειας και αντίδρασης, στην παρά πάσαν έννοια δικαίου, εμμονή και άρνηση της κ. Νομάρχη Ιωαννίνων, να αναστείλει την άδεια της ρυπογόνου βιομηχανίας θυρσοδευείας της «Ευρωδέρμ».

Η ληφθείσα αυτή απόφαση για παροχή άδειας, χωρίς να υποστεί την βάσανον της ενδελεχούς έρευνας και αντικειμενικής κριτικής, τόσον εκ μέρους της κ. Νομάρχη, όσον και από πλευράς συμβούλων της, έρχεται, αφ' ενός μεν σε πλήρη αντίθεση με την δέληση και το παγειωθέν, από εμπειριστωμένη ενημέρωση, φρόνημα, που παντοιοτρόπως και ποικιλοτρόπως, έχει εκφράσει ο λαός της Κόνιτσας, αφ' ετέρου δε συγκρούεται, με τα διεθνώς κρατούντα, αδιαμφισβήτητα, επιστημονικά κριτήρια και δεδομένα, ως ταύτα έχουν καταδειχθεί περιτράνως, δημόσια πλέον, ενώ επίσημα, δεν αποτολμήθηκε ποτέ διάγρευση τους, αλλά μόνον ίσως συγκαλυμμένη άγνοια ή ημι-πόκρυψη στοιχείων. Στοιχείων, που προδικάζουν όμως λυσιτελώς, το μέλλον της Κόνιτσας και οδηγούν με μαθηματική ακρίβεια, σε οικονομικό μαρασμό και εξαθλίωση ολόκληρη την περιοχή.

Η επιστημονική επιτροπή, που συγκρότησε η κ. Νομάρχης, κατεδείχθη αφ' εαυτής καθ' ύλην αναρμόδια και καθ' ημάς εξετέθη ανεπανόρθωτα στην κοινή γνώμη, εκ του γεγονότος, ότι **δεν αποτόλμησε να εκφέρει γνώμη επί των αρνητικών μελετών κατεργασίας αποβλήτων, που προσκομίσαμε.**

Ζητήθηκε από τον Δήμο, να παρουσιάσει επιστημονικά πειστήρια, βάσει των οποίων δικαιολογείται, η ανησυχία και οι αντιδράσεις των Κονιτσιωτών, από την λειτουργία του θυρσοδευείου. Πράγματι ο Δήμος, επάνω στην μελέτη κατεργασίας και λειτουργίας της εν λόγω μονάδος, κατέχει και προσκόμισε στην επιτροπή εγκυρότατα επιστημονικά στοιχεία και δεδομένα, παγκοσμίως αναγνωρισμένα, από την διεθνή επιστημονική κοινότητα, που καταδεικνύουν την μεθοδολογία και πρακτική της «Ευρωδέρμ» («απαράδεκτη», «απηγορευμένη», «επικίνδυνη για την ζωή των κατοίκων της Κόνιτσας» κ.λπ. κ.λπ).

ΕΠΙ ΑΥΤΩΝ ΤΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΩΝ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ ΟΥΔΕΙΣ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΑΠΕΤΟΛΜΗΣΕ ΜΕΧΡΙ ΣΗΜΕΡΑ Ή ΑΠΕΠΕΙΡΑΘΗ ΕΣΤΩ ΝΑ ΔΙΧΟΓΝΩΜΗΣΕΙ ΟΥΔΕΙΣ.

Η συσταθείσα περίφημη λοιπόν επιστημονική επιτροπή, καίτοι μη ειδική, ως προς το αντικείμενο, αποδέχτηκε - παράξενο αλήθεια - τον διορισμό της και προσδιόρισε σε γενικότερες ασφαλιστικές λύσεις και προϋποθέσεις, για την «Ευρωδέρμ», που η πραγμάτωσή τους θα απαιτούσε αφ' ενός μεν πολλά χρόνια και που εν πάση περιπτώσει **ΔΕΝ ΕΤΗΡΗΘΗΣΑΝ ΟΥΔΑΜΟΥ.**

Η πλήρης ένδεια θετικών υπέρ της «Ευρωδέρμ» στοιχείων, που να παρέχει δεδομένα, για το βιώσιμον της

βιομηχανίας, κατεφάνη στην πολύκροτη δίκη των οκτώ ημερών, όπου απογυμνωμένη πλήρως, προσπαθούσε, με παραχάραξη στοιχείων, να περισώσει, ό,τι ήταν δυνατόν και να συγκαλύψει τα ασυγκάλυπτα.

Όστε, δια της μεθόδου του «αποφασίζομεν και διατάσσομεν» δίδεται η άδεια λειτουργίας, με αποκλειστική ευθύνη της κ. Νομάρχη και όχι μετά από εισήγηση εξειδικευμένης επιστημονικής επιτροπής, που υποτίθεται, ότι, θα ελάμβανε υπ' όψη και θα διασφάλιζε και τα συμφέροντα του λαού της Κόνιτσας και μάλιστα αυτά, που άπτονται του χώρου της υγείας. Ηθικά η κ. Νομάρχης δεν καλύπτεται από πουθενά, ενήργησε αυτοβούλως, ενήργησε αυτόνομα και ως από σχετική συνέντευξη της διαφαίνεται (Ελεύθερος Τύπος Κυριακής, όπου σημειώνονται τραγικές ανακρίβειες) σηματοδότησε οριστικά, για την επαρχία μας, την αντίστροφη μέτρηση, που ελλείψει προοπτικών, αρχίζει να μεταβάλλεται σε απέραντο γηροκομείο, ενώ παράλληλα σε μας σχηματίζεται η εντύπωση, ότι απεφασίσθη άρδην, η υπαγωγή της Κόνιτσας και της ιστορικής περιοχής της, σε Ελλαδικό χώρο τρίτης κατηγορίας, όπου οι άνθρωποι απαγορεύεται να έχουν άποψη και φωνή, όπου διαφεντεύουν άλλοι τις περιουσίες τους, την ζωή τους και τις προοπτικές τους, προπάντων δε αυτές.

Κύριε Πρόεδρε του δημοτικού συμβουλίου. Η προεκλογική σύσταση του συνδυασμού της «ΡΙΖΟΣΠΑΣΤΙΚΗΣ ΑΝΑΣΥΓΚΡΟΤΗΣΗΣ» ήταν επιταγή αλλά και απαίτηση των καιρών. Αποσκοπούσε και ώφειλε, να παρεμποδίσει την προηγούμενη δημοτική αρχή, να επαναλάβει το ίδιο σφάλμα, να σταθεί δηλ. δεκανίκι στα σχέδια της «Ευρωδέρμ», για την άλωση του τόπου.

Κατά ταύτα, δεσμεύτηκε ως γνωστό, με συμβόλαιο τιμής με τον λαό της Κόνιτσας, ότι σε περίπτωση, που η πολιτεία, δεν θα συμπορεύονταν με τα συμφέροντα των Κονιτσιωτών, θα προέβαινε σε ύστατη πράξη πολιτικής σημασίας προκειμένου να σωθεί ο τόπος. Θα παραιτείτο. Τούτο πράττει ευδαρσώς σήμερα, δια του εκπροσώπου της.

Η πράξη όμως αυτή της παραίτησής, θα ήταν τεραστίας πολιτικής σημασίας, θα κεραυνοβολούσε τον νομαρχιακό δώκο, θα αποδείκνυε θαυμαστή πολιτική ωριμότητα και θα έδετε πλέον την κυβέρνηση προ των ευδυνών της, εάν σύμπαν το δημοτικό συμβούλιο, προέβαινε ομόφωνα στην πράξη αυτή, ως δια των υπογραφών μας στο υπ' αριθμ. 984/4-4-1991 πρακτικό του δημοτικού συμβουλίου απαξάπαντες έχουμε συναποφασίσει και έχουμε επικυρώσει. Σήμερα μετά λύπης μου ομολογώ, ότι το ομόθυμον, το ομόφωνον και ομόγυχον του δημοτικού συμβουλίου έχει διασπαστεί και εννούμε τα κοινώς συμφωνηθέντα και τα κοινώς νοούμενα, υπό διαφορετική εννοιολογική σημασία.

Την διαφορά αυτή θα πληρώσει η Κόνιτσα.

Κύριε Πρόεδρε και κύριοι δημοτικοί σύμβουλοι. Το Βυρσοδευείο λειτουργεί και στελεχώνεται καθημερινά με προσωπικό. Έμεις για λόγους συνέπειας, αξιοπρέπειας και συνειδησιακής υπόστασης, δεν μπορούμε να συμπράξουμε στις μεθοδεύσεις της ανοχής, των προσχημάτων, του συμβιβασμού και των όγιμων οπισθοχωρήσεων, που βλέπουμε να πραγματεύεται το δημοτικό συμβούλιο.

Κύριε Πρόεδρε

Με την παρούσα επιθυμώ να σας ανακοινώσω, ότι ο συνδυασμός της

ΕΠ' ΕΥΚΑΙΡΙΑ ΤΗΣ 21 ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ Η ΠΑΡΑΔΟΣΗ ΤΩΝ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ ΣΤΟΥΣ ΤΟΥΡΚΟΥΣ (1430)

Από τον Νικόλ. Χ. Ρεμπέλη
Φιλολόγο, τ. Λυκειάρχη

Στις 29 Μαρτίου 1430 η Θεσσαλονίκη κυριεύτηκε από τους Τούρκους, οι οποίοι εύκολα ανέτρεψαν την ανίσχυρη άμυνα της βενετικής φρουράς. Τα τουρκικά στρατεύματα ελεηλάτησαν την πόλη και εξανδραπόδισαν πάρα πολλούς κατοίκους.

Ο Σουλτάνος Μουράτ Β' ξαφνιάστηκε κυριολεκτικά, όταν αντίκρουσε τη μεγάλη καταστροφή της πόλης και ύστερα από λίγους μήνες απέστειλε μέρος του στρατού του υπό τον Σινάν πασά να κατακτήσει την Ήπειρο και πρωτίστως να κυριεύσει τα Γιάννενα.

Την ταραχώδη εκείνη εποχή κυβερνούσαν την Ήπειρο οι ευγενείς της Φλωρεντινής οικογένειας των Τόκκων, κομήτων της Κεφαλλονιάς.

Ο Κάρολος Α', που είχε ανακηρυχθεί δεσπότης της Ρωμανίας, είχε πεθάνει ένα χρόνο πριν από την πτώση της Θεσσαλονίκης και επειδή δεν είχε γνήσια τέκνα από τη σύζυγό του Φραντζέσκα, θυγατέρα του δούκα των Αθηνών Νερίου Α' Ατζαγιόλι, αφήκε την κυριαρχία των περιοχών του, ήτοι της Αιτωλίας Ακαρνανίας, Ζακύνθου, Κεφαλλονιάς, Άρτας και Ιωαννίνων, στον ανε-

μιό του Κάρολο Β', που ήταν γιός του αδελφού του Λεονάρδου Β'. Οι τρεις όμως νόθοι γιοί του Καρόλου Α' εναντιώθηκαν στην παραχώρηση αυτή του πατέρα τους και ζήτησαν την υποστήριξη του Σουλτάνου Μουράτ Β', ο οποίος άρπαξε την ευκαιρία και έστειλε, όπως προλαβόντως είπαμε, τον Σινάν Πασά να κυριεύσει τα Γιάννενα.

Ο Μουράτ, προτού εκστρατεύσει ο Σινάν, έστειλε στους Γιαννιώτες επιστολή, που διέσωσε το Ηπειρωτικό Χρονικό και δημοσίευσε ο Πουκεβίλ. Γράφει σ' αυτή:

«Μουράτ Β', βασιλεύς Ανατολής και Δύσεως, προς τους Ιωαννίτας.

Εβεβαιώδητε ακριβώς από τας νίκας και εμού και των προγόνων μου ότι ο Θεός δεν έβαλε εις το βασίλειόν μου σύνορα και με την βοήθειάν του υπέταξα όλην την Ανατολήν και αυτήν σχεδόν την Δύσιν.

Σας παρακαλώ λοιπόν πριν δοκιμάσετε τα ολέθρια του πολέμου τέλη, πριν ιδήτε το αίμα πολλών αναιτίων χυνόμενον αδίκως, να με παραχωρήσετε την πόλιν σας, αν θέλετε ν' αποφύγετε τον αφανισμόν αυτής και όσα άλλα α-

«ριζοσπαστικής ανασυγκρότησης» βλέποντας πλέον τα όνειρα και τα οράματα, για αναπτυξιακούς στόχους, να ενταφιάζονται μόνιμα πια, δεν επιθυμεί να μετέχει σε δραστηριότητες απλής διαδικασίας της λειτουργίας του Δήμου. Θεωρείστε παρακαλούμε την παραιτήση συνολική.

Παρακαλώ επίσης η παρούσα μου, να αναγνωσθεί εις υπήκοον του δημοτικού συμβουλίου στην πρώτη τα-

κτική ή έκτακτη συνεδρίαση και να αναγραφεί στο πρακτικό.

Παρακαλώ ωσαύτως κ. Πρόεδρε, να κοινοποιήσετε την παρούσα μου στην κ. Νομάρχη Ιωαννίνων, που επίσης, σαν ένδειξη διαμαρτυρίας δεν επιθυμώ να πράξω προσωπικά.

Μετά τιμής
Βασίλειος Κουκέσης
Κόνιτσα 10-2-1992

πειθείς και σκληροτράχηλοι έπαδον κατακοπέντες από το σπαδί μου και πωληθέντες αιχμάλωτοι σ' Ανατολή και Δύση.

Σας υπόσχομαι, αν με προσκυνήσετε, εγώ μεν να μην σας εβγάλω από το Κάστρο σας, εσείς δε να μην φανήτε επίβουλοι και απειθείς της βασιλείας μου.

Προσέξτε μήπως αποβάλλοντες το ζήτημά μου δεν έχετε πλέον ουδέ καιρόν να μετανοήσετε».

Οι Γιαννιώτες φυσικό ήταν να ταραχθούν από την αυστηρή αυτή προειδοποίηση και απειλή του Σουλτάνου, ο οποίος ακολούθως απέστειλε τον Οκτώβριο του 1430 στρατό με τον Σινάν Πασά.

Αυτός όταν άρχισε την πολιορκία των κάστρων, έκρινε σκόπιμο να στείλει στον Μητροπολίτη Ιωαννίνων και τους προύχοντες της πόλης την παρακάτω διακήρυξη:

«Της κεφαλής των κεφαλάδων και αυθέντου πάσης Δύσεως του Σινάν Πασά ορισμός και χαιρετισμός εις τον πανιερώτατον Μητροπολίτην Ιωαννίνων και τους εντιμοτάτους άρχοντες...

Να ηξεύρετε ότι μας έστειλε ο μέγας αυθέντης να παραλάβωμε του Δούκα τον τόπο και τα κάστρα του και ώρισέ μας ούτως, ότι όποιο κάστρο και χώρα προσκυνήσει με το καλόν να μην έχει κανέναν φόβον ούτε κακίαν ούτε κούρσεμα, αλλ' ούτε κανέναν χαλασμόν, και όποιο κάστρο δεν προσκυνήσει ώρισε να το χαλάσω εκ θεμελίων ώσπερ εποίησα και την Θεσσαλονίκην.

Δια τούτο γράφω σας και λέγω ότ να προσκυνήσετε με το καλόν και να μη πλανηθήτε εις των Φράγκων τα λόγια, ότι τίποτε δεν σας δέλουν ωφελή

σει, πλην δέλουν σας χαλάσει, καθώς, εχάλασαν και την Θεσσαλονίκη και ένεκα τούτου ομνύω εις τον Θεόν και τον Προφήτην Μωάμεθ και εις την κεφαλήν μου και το σπαδί μου όπου ζώνομαι ότι να μην έχετε κανένα φόβον μήτε αιχμαλωτισμόν μήτε πιασμόν μήτε μασγίδι (= παιδομάζωμα) να ποιήσομε, αλλά και οι εκκλησίες σας να σημαίνουν καθώς έχουν συνήθειαν ... Ει δε σταθείτε πεισματικοί να ηξεύρετε ότι ώσπερ έδιαγουμίσαμεν (= λεπλάτισαμε) την Θεσσαλονίκη και εχαλάσαμε τις εκκλησίες και ερημώσαμε και αφανίσαμε τα πάντα, ούτω δέλομεν χαλάσει και εσάς και το κρίμα να το γυρεύσει ο Θεός από σας».

Οι Γιαννιώτες, για να σωθούν από τη βέβαιη καταστροφή και τον εξανδραποδισμό, άνοιξαν τις πύλες στους Τούρκους.

Πριν γίνει όμως η παράδοση ζήτησαν να επικυρωθούν οι υποσχέσεις του Σινάν με σουλτανικό φερμάνι.

Έτσι Γιαννιώτες ήρθαν στα περίχωρα της Θεσσαλονίκης και πήραν από τον Μουράτ το «χάπι σερίφ» (= ιερό διάταγμα), χάρη στο οποίο η πόλη δεν καταστράφηκε και είχε και κάποια προνόμια, τα οποία διατήρησε ως το 1611, μέχρι τότε δηλ. που έγινε η βίαιη και ανοργάνωτη εκείνη εξέγερση του επισκόπου Τρίκκης Διονυσίου του φιλοσόφου (του χλευαστικά ονομασθέντος κατόπιν Σκυλοσόφου), η οποία είχε ως αποτέλεσμα και τα προνόμια να χαθούν και πολλές εκκλησίες να ερειπωθούν και οι Γιαννιώτες να συναντούν στο εξής φανερά την εχθρότητα και την απανθρωπιά των Τούρκων.

Νικόλ. Χ. Ρεμπέλης

ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΘΝΙΚΗ ΑΝΤΙΣΤΑΣΗ

Πως οργανώθηκε το ΕΑΜ στο χωριό μου Κάντσικο

του Κώστα Κωτσίνα

Ήταν καθαρή Δευτέρα πρώτη του Μάρτη 1943. Τα αποκαΐδια από τα κέδρα, που είχαμε κάψει τη νύχτα δίπλα στον πλάτανο (παλιό έδιμο στο χωριό να καίμε κέδρα τη νύχτα της Αποκριάς) πύρωναν ακόμα. Νύχτα, προτού ακόμα ξημερώσει, έφτασαν στο χωριό 8 ή 10 παλγκάρια. Το τσουχτερό Μαρτιάτικο κρύο βίτσιζε τα νεανικά τους πρόσωπα και τα ξαναμμένα, απ' το νυχτιάτικο περπάτημα, κορμιά τους, βρήκαν ζεστασιά και λίγη ξεκούραση γύρω της και κάθισαν εκεί μέχρι να ξημερώσει.

Το πρωί βγήκε στη βρύση να πάρει νερό η Ανθία Κωτσίνα. Ένα από τα παλγκάρια την πλησίασε και της ζήτησε να τους οδηγήσει στο σπίτι του Προέδρου. Η είδηση πως την νύχτα ήρθαν Αντάρτες, (αντάρτες ήταν τα παλγκάρια) σαν αστραπή έκαμε το γύρω του χωριού. Από στόμα σε στόμα χώθηκε σε κάθε σπίτι και ξάφνιασε κάθε ελληνική καρδιά. Μια αμχανία, μια αγωνία, μιά βιασύνη να δει ο καθένας τους αντάρτες, αλλά και ένας φόβος για το τι θα γινόταν αν μάθαιναν τον ερχομό τους οι Ιταλοί.

Όλοι όμως, μέσα τους, μικροί και μεγάλοι λαχταρούσαν πότε θα βλέπαν τους αντάρτες.

Χτυπάει η καμπάνα και μιά φωνή ακούγεται από τα στόματα όλων. Όλοι στην πλατεία. Θα μας μιλήσουν οι αντάρτες. Από στόμα σε στόμα, όλοι μαθαίνουν το νέο και ξεκινούνε μικροί μεγάλοι, άντρες, γυναίκες, παιδιά στην πλατεία.

Εκεί επικρατεί ησυχία και όλοι μαζευόμαστε κάτω στον πλάτανο. Με αγω-

νία και ανυπομονησία περιμένουμε να ιδούμε τους αντάρτες. Ο καθένας μας τους έπλαθε στη φαντασία του με το δικό του τρόπο. Εμείς τα παιδιά, τους φανταζόμαστε θεώρατους υπεράνθρωπους, με διπλές διαστάσεις κάτι ανθρώπους τέλος πάντων που δεν έχουμε ξαναδεί. Οι μεγάλοι φέρναν στο νου τους τους αντάρτες του 1905 - 1914, που κι αυτοί είχαν ζωστεί τ' άρματα και είχαν υπηρετήσει στ' ανταρτικά. Σε λίγο να και κατηφορίζουν για την πλατεία οι αντάρτες. Μπροστά ένα παλγκάρι με την ελληνική Σημαία, που είχαν πάρει από το σπίτι του Προέδρου, πίσω στη γραμμή, οι άλλοι αντάρτες ντυμένοι όλοι με χακί στολή, πιο πίσω ο αρχηγός τους και ο πρόεδρος του χωριού.

Τραγουδούσαν βροντόφωνα το «Μαύρη είναι η νύχτα στα βουνά». Μόλις έφτασαν στην πλατεία, ξέσπασε ο κόσμος σε χειροκροτήματα. Οι αντάρτες μπήκαν στη γραμμή, κάθισαν σε στάση προσοχής, σήκωσε ο σημαιοφόρος τη σημαία ψηλά και άρχισαν να υάλλουν τον Εθνικό Ύμνο.

Στο άκουσμά του, ένα ρίγος διαπεραστικό ένιωσαν όλοι και οι καρδιές των σκλαβωμένων σκίρτησαν από χαρά και τα μάτια ολονών, στο άκουσμα του Εθνικού Ύμνου, μες στη βουβαμάρα της μαύρης εκείνης σκλαβιάς γιόμισαν δάκρυα. Πολλοί από τους γέροντες έκλαιγαν με λυγμούς. Εμείς τα παιδιά, δαμπωμένα από όσα για πρώτη φορά βλέπαμε στα μάτια μας, χωρίς να ξέρουμε τι να κάνουμε, να κλάγουμε ή να χαρούμε, μέναμε αμήχανα, κοιτάζοντας αχόρταγα τους αντάρτες.

Αμέσως μετά με σβελτάδα και σίγουρο βήμα ανεβαίνει στο στρογγυλάρι του πλάτανου ο Αργηχός. Ένας νέος ψηλός, λιγνός, καλοκαμωμένος, με λεβέντικη κορμοστασιά, σωστό κυπαρίσσι, φορώντας τη στολή του Έλληνα αξιωματικού.

Τα βουρκωμένα μάτια όλων των συγκεντρωμένων, τώρα στράφηκαν απάνω του. Με βροντερή φωνή, άρχισε την ομιλία του. Μίλησε για τους Καταχτητές, για τα βάσανα του Λαού μας, για τον ξεσηκωμό του αντάρτικου για τη Λευτεριά, για την οργάνωση του Λαού, για την απελευθέρωσή του. Κάλεσε όλους, όσους έχουν όπλα κρυμμένα και τα γλίτωσαν από τους Ιταλούς και τους ντόπιους προδότες, να τα βγάλουν από τις κρυψώνες, να τα πάρουν στην πλάτη και να καταταγούν οι νέοι στον καινούργιο στρατό, που λέγεται Ε.Λ.Α.Σ. «Ελληνικός Λαϊκός Απελευθερωτικός Στρατός». Να λευτερωθούμε από τους φασίστες καταχτητές Γερμανούς, Ιταλούς και Βουλγάρους. Να γλυτώσει ο λαός μας από τα δεινά της πείνας και της κατοχής. Όλοι οι συγγεντρωμένοι, με θαυμασμό και σιγκίνηση, άκουγαν όλα όσα έλεγε αυτό το παλικάρι. Πόση απήχηση είχαν τα λόγια του! Από όσα άκουσαν, καταλάγιασε η αγωνία, γαλήνευε η γυχή τους.

Στις καρδιές όλων τώρα άναγε η φλόγα για τη λευτεριά. Ήταν το πρώτο ζύπνημα των σκλαβωμένων χωριανών μας στην ατέλειωτη νύχτα της Κατοχής. Τελειώνοντας την ομιλία του, βρωντοφώναζε. Ζήτω η Ελλάδα, Ζήτω η Λευτεριά. Ένα δυνατό Ζήτω ακούστηκε από τους συγκεντρωμένους κι αμέσως οι αντάρτες ξανατραγούδησαν «Μαύρη είναι η νύχτα στα βουνά» αποχαιρέτησαν τον κόσμο ενθουσιασμένοι κι αυτοί απ' τη μεγάλη συγκέντρωση και φύγανε.

Ποιός όμως ήταν αυτός ο νεαρός Αξιωματικός που τόσο φλόγισε τις καρδιές όλων με τα τόσα πρωτάκουστα και πατριωτικά του λόγια; Το μάθαμε, στο τέλος της συγκέντρωσης, από τον ίδιο. Ήταν από το Επαχώρι. Ο Γιώργος Γιαννούλης, Δικηγόρος στο επάγγελμα, έφεδρος Αξιωματικός του Στρατού. Ήταν από τα πρώτα παλικάρια, στην Δυτική Μακεδονία, που πήρε το όπλο στο χέρι για τη Λευτεριά της Πατρίδας.

Ήταν αυτός που αργότερα έγινε ο μεγάλος αρχηγός του Δ.Σ.Ε. ο καπετάν Γιαννούλης του αρχηγείου Γράμμου. Τα άλλα παλικάρια, ήταν αντάρτες από τη Δυτική Μακεδονία.

Φεύγοντας οι αντάρτες, στο χωριό άρχισε να φυσάει άλλος αέρας. Ο κόσμος τώρα άρχισε να σκέφτεται και να παίρνει στα σοβαρά αυτά που άκουσε και είδε. Άρχισε να πιστεύει στην απελευθέρωση. Όσοι είχαν όπλα κρυμμένα κι αυτοί ήταν πολλοί - άρχισαν να τα κρυφοκοιτάζουν και μεις τα παιδιά αρχίσαμε να μαζεύουμε σφαίρες, που ήταν σκορπισμένες στην περιοχή μας από τη μάχη που έγινε, όταν μπήκαν οι Ιταλοί και χτυπήθηκαν, στον Αϊ Λιά από τον Ελληνικό Στρατό.

Πέρασε ένας μήνας και στις 30 Μάρτη 1943, ήρθε στο χωριό μας ο Σωκράτης Πύρσος από την Πυρσόγιαννη, Δασολόγος. Πήγε στο σπίτι του Θανάση Κωτσίνα. Όλη μέρα είχε κάτι κρυφές συνεννοήσεις με το Θανάση Κωτσίνα, Τάκη Μουκούλη, Ηλία Καναβό. Αυτοί οι τρεις χωριανοί μας, είχαν κατηγορηθεί παλιά για Κομμουνιστές. Το βράδυ, όταν οι χωριανοί τελειωναν τις δουλειές, χτύπησε η καμπάνα και από στόμα σε στόμα όλοι ειδοποιήθηκαν ότι θα γίνει συγκέντρωση στο Σχολείο. Στο ίδιο Σχολείο που οι Ιταλοί στις 25 Μάρτη 1942, στη μεγάλη του πόρτα είχαν κρεμάσει 5 ή 6 χωρια-

νούς μας και τους χτυπούσαν γυρεύοντας τους όπλα.

Μέσα σε λίγη ώρα το Σχολείο γέμισε κόσμο. Άντρες, γυναίκες, παιδιά. Τώρα όλοι σχεδόν ξέραμε, ότι σ' αυτή τη συγκέντρωση, κάτι καινούργιο θα έχουν να μας πούνε, για το αντάρτικο, για τον Αγώνα και τη Λευτεριά. Στο μεταξύ από τη Μακεδονία, που οι άνθρωποι του χωριού μας πηγαινοέρχονταν για να αλλάξουν λάδι ή αλάτι με σιτάρι, μαθαίναμε όλο και περισσότερα νέα για το αντάρτικο που φούντωνε αυτόν τον καιρό. Για ομάδες ανταρτών, για συγκροτήματα, για το τμήμα Γιαννούλη, που δρούσε προς το Νεστόριο μεριά για χτύπημα σταθμών χωροφυλακής και αφοπλισμό τους, για ξεκαθάρισμα προδοτών συνεργατών του εχθρού...

Όταν όλοι συγκεντρωθήκαμε, ο Σωκράτης Πύρσος που αργότερα, όταν κατατάχτηκε στον Ε.Λ.Α.Σ., πήρε το ψευδώνυμο «Γκραμπάλας», άρχισε να μας μιλάει με τούτα τα λόγια.

«Αγαπητοί Πατριώτες από απόγευτο χωριό σας είναι λεύτερο, όπως λεύτερα είναι και τα γύρω χωριά μας. Από αυτή τη στιγμή ιδρύεται και στο χωριό σας η καινούργια Φιλική Εταιρεία, το Ε.Α.Μ. (Εθνικό Απελευθερωτικό Μέτωπο). Μας εξήγησε τους σκοπούς και τους στόχους του ΕΑΜ. Μας μίλησε για τα βάσανα του λαού μας, την πείνα τη δυστυχία, την εγκατάλειψη από αυτούς που μας κυβερνούσαν. Για τους καταχτητές, που θέλουν να μας αφανίσουν, για τα όργανά τους, για την προδοτική Κυβέρνηση της Αθήνας, τους Κούϊσλιγκ. Για το ρόλο της χωροφυλακής και τους ντόπιους συνεργάτες του κατακτητή, για τους προδότες του κάθε χωριού. Μας μίλησε για τον καινούργιο στρατό, τον Ε.Λ.Α.Σ. που δημιουργείται στα λεύτερα βουνά μας. Όλοι οι Έλληνες,

όλοι οι Πατριώτες, είπε, πρέπει να μούν στον αγώνα μ' άρματα ή δίχως άρματα». Μίλησε σχεδόν 2 ώρες. Όλοι οι συγκεντρωμένοι σ' αυτή την αίθουσα, δυό ώρες μείναμε κρεμασμένοι απ' τα χείλη του. Ακούγαμε και δεν χορταίναμε. Δύο ώρες οι καρδιές όλων χτυπούσαν δυνατά και μόνο η ανάσα διακεκομμένη, συνόδευε όλη αυτή την ώρα την ομιλία του. Όταν τελείωσε το λόγο του έγινε συζήτηση, έγιναν ερωτήσεις δόθηκαν απαντήσεις από τον ομιλητή, λύθηκαν απορίες και στο τέλος ο ομιλητής πρότεινε την πρώτη Επιτροπή της οργάνωσης του ΕΑΜ του χωριού μας. Αυτή αποτελέστηκε από τον Τάκη Μουκούλη, υπεύθυνο του ΕΑΜ, τον Θανάση Κωτσίνα και Ηλία Κανναβό.

Ο Γιώργος Ζιώγας του Θωμά, ορίστηκε Στρατιωτικός Υπεύθυνος. Από τη μέρα αυτή πια, το χωριό μας μπήκε οριστικά στον αγώνα για την απελευθέρωση.

Βαρύ ήταν το έργο και τα καθήκοντα της πρώτης αυτής επιτροπής του ΕΑΜ. Έπρεπε να οργανώσει όλον τον κόσμο του χωριού, άνδρες, γυναίκες, παιδιά, για το σκοπό του Αγώνα, που μόλις τώρα άρχιζε. Κανένας δεν είχε ιδέα από οργάνωση. Οι προπολεμικές κυβερνήσεις και ιδιαίτερα η τεταρτοαυγουστιανή Κυβέρνηση του Μεταξά, το μόνο που μάθαινε το λαό να κάνει, ήταν να σκύβει δουλικά το κεφάλι και να περιμένει τη μοίρα του. Κι αυτοί που αποτέλεσαν την πρώτη Επιτροπή του Ε.Α.Μ., πολύ λίγα πράγματα γνώριζαν από οργάνωση. Όμως ξεκίνησαν με θέληση κι ενθουσιασμό και στην πορεία του Αγώνα απόχτησαν πείρα και γνώση. Μέσα σε λίγο διάστημα φτιάξαν στο χωριό μας μια από τις καλύτερες οργανώσεις του Ε.Α.Μ.

Από την επόμενη μέρα του διορισμού της, η επιτροπή του Ε.Α.Μ., άρχι-

σε να γράφει στην οργάνωση όλους όσους χωριανούς θέλανε να γραφούν. Κι αυτοί ήταν, στο συνολό τους, όλοι οι χωριανοί μας. Άρχισαν, όσοι είχαν όπλα κρυμμένα και που με χίλιες λαχτάρες και φόβους από τους Ιταλούς και τον αστυνόμο Χρονόπουλο τα γλίτωσαν, τώρα να τα βγάζουν από τις κρυψώνες και να τα παραδίνουν στην οργάνωση, για τις ανάγκες του Αγώνα. Οργανώθηκαν οι πρώτες ομάδες που κάθε μέρα και νύχτα βγαίνουν σκοπιά και παρατηρούσαν μήπως φτάσουν στο χωριό Ιταλοί και Γερμανοί. Έλεγχαν κάθε ξένο που ερχόταν στο χωριό γιατί ο εχθρός έστελνε κατασκόπους στα χωριά για πληροφορίες και προπαγάνδα.

Οργανώθηκε το Εφεδρικό Ε.Λ.Α.Σ. Ταχτοποιήθηκαν από το Στρατιωτικό υπεύθυνο τα 40 περίπου όπλα που βρέθηκαν, στις ομάδες του Εφεδρικού Ε.Λ.Α.Σ. ο οποίος στο μεταξύ είχε αναλάβει και την τήρηση της τάξης.

Καταργήθηκε το παλιό Κοινοτικό Συμβούλιο και η επιτροπή του Ε.Α.Μ. διόρισε την προσωρινή επιτροπή της Αυτοδιοίκησης του χωριού μέχρι να γίνουν εκλογές.

Στις 20 με 25 Απρίλη 1943 έγινε στο Σχολείο συγκέντρωση από τους νέους και νέες του χωριού. Σκοπός της ήταν η οργάνωση της νέας γενιάς του χωριού στην Ε.Π.Ο.Ν. Η Ενιαία Πανελλαδική Οργάνωση Νέων, καλούσε τους νέους και τις νέες της Ελλάδας να οργανωθούν στις γραμμές της και να αγωνιστούν μαζί με όλο το λαό για τη λευτεριά της πατρίδας, από τους κατακτητές, την επιβίωση της Νεολαίας, την μόρφωση και την προκοπή της. Με την βοήθεια της Επιτροπής του Ε.Α.Μ. και με πολλές δυσκολίες κατορθώσαμε να φέρουμε, στο Σχολείο, τα κορίτσια. Δύσκολο πράγμα για την εποχή εκείνη να

μαζευτούν τα κορίτσια του χωριού μαζί με τα αγόρια στον ίδιο χώρο. Σχεδόν αμάρτημα το θεωρούσαν οι μεγάλοι.

Στη συγκέντρωση που παραβρίσκονταν και ο υπεύθυνος του Ε.Α.Μ., συγκεντρωθήκαμε πάνω από εκατό αγόρια και κορίτσια. Μίλησε ο υπεύθυνος του Ε.Α.Μ. Διαβάσαμε διάφορα ντοκουμέντα και οδηγίες για την Ε.Π.Ο.Ν. Μιλήσαμε όσοι από μας τους νέους μπορούσαμε λίγο πολύ, όπως καταλαβαίναμε, για την ίδρυση και τους σκοπούς της Ε.Π.Ο.Ν. και προτάθηκε η πρώτη Επιτροπή της Ε.Π.Ο.Ν. του χωριού μας. Αυτή αποτελέστηκε από τους: Κώστα Θ. Ζιώγα ως υπεύθυνο, Κώστα Γ. Κωτσίνα, Ηλία Αθ. Μουκούλη, Αλεξάνδρα Σπ. Καθάρη, Μαρία Δ. Τσιλογιάννη. Η ίδρυση της Ε.Π.Ο.Ν. στο χωριό ήταν σημαντικό γεγονός την εποχή εκείνη. Σήμανε μία καινούργια ζωή για τη νεολαία του. Οι νέοι και οι νέες με ορμή και δέληση αγνώριστη ως τώρα, έδωσαν όλο τον εαυτό τους στην οργάνωση.

Σκοπιές, σύνδεσμοι, συγκεντρώσεις, τραγούδια, ήταν η καθημερινή τους απασχόληση, μαζί με τις δουλειές στο σπίτι και στο χωράφι και όλ' αυτά γίνονταν με ενθουσιασμό.

Η οργάνωση της Ε.Π.Ο.Ν. έδωσε 27 νέους στον Ε.Λ.Α.Σ. από τους 29 Ελασίτες που είχε το χωριό και πολλές άλλες δεκάδες στον εφεδρικό Ε.Λ.Α.Σ. Πολλές ήταν οι υπηρεσίες που πρόσφεραν οι οργανωμένοι στην Ε.Π.Ο.Ν. νέοι και νέες στην πορεία του Αγώνα, μέχρι την απελευθέρωση. Πολλοί ήταν οι ΕΠΟΝΙΤΕΣ που πήραν μέρος στις κοινητοποιήσεις του Εφεδρικού Ε.Λ.Α.Σ., όπου και όταν ο Αγώνας το καλούσε. Αλλά και αμέτρητες οι υπηρεσίες σε όλους τους άλλους τομείς του Αγώνα. Συγκεντρώσεις, γιορτές, σύνδεσμοι, μεταφορά τροφίμων φορτωμένοι για τον Ε.Λ.Α.Σ.

Λέσχη της Ε.Π.Ο.Ν. Εφημερίδα του τοίχου, καθαριότητα μέσα στο χωριό, είναι μερικά απ' τα προτόγνωρα για την νεολαία της εποχής εκείνης επιτεύγματα, που άλλαζαν τη ζωή του χωριού και το πρόσωπο της νεολαίας μας.

Κοντά στην Ε.Π.Ο.Ν. οργανώσαμε και τα αετόπουλα, παιδιά από ηλικία 8 ως 15 χρονών. Αρχηγό τους βάλαμε το Γιάννη Κανναβό. Τα αετόπουλα ξεπερνούσαν τα 30. Άρχισαν κι αυτά να κάνουν συγκεντρώσεις. Μάθαιναν όλα τα τραγούδια του Αγώνα και όλη μέρα άκουγες να τραγουδάνε μέσα στο χωριό τ' αντάρτικα τραγούδια.

Μεταδόθηκε και στα μικρά αυτά παιδιά ένα τέτοιο πνεύμα που τα θαύμαζες. Φτιάζανε ξύλινα όπλα, φυσεκλίκια με άδειους κάλυκες, να μοιάζουν τους αντάρτες. Παίζοντας, βγάζανε σκοπιές κάνανε προκλητήριο, τρέχανε πρόθυμα σε ό,τι δέλημα των οργανώσεων τα φώναζαν οι μεγάλοι. Πάγανε να κάνουν και ζημιές, γίνανε πιο υπάκουα στο σπίτι.

Την ίδια εποχή, Απρίλης 1943, οργανώθηκε και η Ε.Α. (Εθνική Αλληλεγγύη), που σκοπό της είχε την περίθαλψη των Αγωνιστών και την προστασία των θυμάτων του αγώνα.

Η Επιτροπή της Αλληλεγγύης του χωριού, αποτελέστηκε από τον Ηλία Κανναβό ως υπεύθυνο, τη Μαρία Μουκούλη, την Ανθία Μακρή, τη Θεοδώρα Ζιώγα. Η επιτροπή αυτή της Ε.Α. άρχισε να μαζεύει ρούχα, τρόφιμα για τους αντάρτες και τις οικογένειές τους, καθώς και για άπορους χωριανούς μας. Φρόντιζε για την περίθαλψη των ανταρτών την τροφοδοσία, πολλές φορές και την διανυχτέρευση σε σπίτια.

Με την οργανωμένη ζωή, μέσα στο χωριό, ένας καινούργιος άνεμος έπνεε τώρα. Άνθρωποι που ως χτές δεν ζέρα-

νε τίποτα άλλο από τη δουλειά και να κλαίνε τη μοίρα τους, τώρα αναλαμβάνουν υπεύθυνες δέσεις και φέρουν σε πέρας δύσκολες αποστολές. Νιώθουν τον εαυτό τους λεύτερο και ικανό και για τα πιο δύσκολα πράγματα.

Αρχές Απρίλη 1943 περίπου έφτασε στο χωριό μας από τη Φούρκα μία ομάδα από 80 - 100 αντάρτες από τα πρώτα Ηπειρώτικα τμήματα που είχαν συγκροτηθεί. Ήταν το τμήμα του Χαντζάρα που περνούσε τα χωριά της Επαρχίας μας και ξεκαθάριζε τους λογαριασμούς με τους ντόπιους προδότες - συνεργάτες των Ιταλών. Όταν τους είδαμε αντίκρυ από το χωριό, καθώς κατεβαίνανε από τη Φούρκα, βγήκε όλος ο κόσμος έξω στην άκρη του χωριού και με επικεφαλής την επιτροπή του Ε.Α.Μ., τους υποδέχτηκε με ενθουσιασμό και ζητωκραυγές. Ήταν το πρώτο Ηπειρώτικο Αντάρτικο τμήμα που βλέπαμε και νιώδαμε ιδιαίτερα περήφανοι. Όλοι μαζί, λαός και αντάρτες τραγουδώντας αντάρτικα τραγούδια, ήρδαμε στην πλατεία. Εκεί μας μίλησε ο Πολιτικός του τμήματος και σε συνέχεια οι αντάρτες έστησαν χορό. Μαζί τους φέραν δεμένον και κάποιον Ντιμαρέλη από τη Φούρκα, που ήταν Λεγεωνάριος του περιβόητου Διαμαντή από τη Σαμαρίνα. Ο Διαμαντής ήθελε να φτιάξει το Βασίλειο της Πίνδου με πρωτεύουσα τη Σαμαρίνα και με την βοήθεια των Ιταλών καταταυρανούσε και σκότωνε τους Έλληνες. Τον Ντιμαρέλη τον εκτέλεσαν φεύγοντας για τη Λαγκάδα. Αλλά και άλλους προδότες και συνεργάτες των Ιταλών, από τα γύρω χωριά, ξεκαθάρισαν, όπως τον Δ. Χατζή από τη Βούρμπιανη που πρόδωσε τα όπλα και άλλους. Της μοδίστρας Αγαθής, από τη Φούρκα, της κόγαν τα μαλλιά για τις σχέσεις της με τους Ιταλούς.

Στα μέσα του Ιούνη 1943 ήρθε στο χωριό ένα συγκρότημα του Ολύμπου. Ήταν κάπου 120 αντάρτες. Ντυμένοι, άλλοι με χακί ρούχα κι άλλοι με φουστανέλες, μείναν στο χωριό μας κάπου 10 μέρες. Ήταν πολλοί Θεσσαλοί και από τα χωριά των Γρεβενών. Αυτοί οι αντάρτες τραγουδούσαν το «Έλληνες ακουλουθήστε των ανταρτών τη φωνή -να ζήτε τι οφελήστε μες στη σκλαβιά τη στεγνή».

Μεγάλη εντύπωση μας είχε κάνει αυτό το τραγούδι, αμέσως το μάθαμε κι εμείς και το τραγουδούσαμε πρώτο στις συγκεντρώσεις της ΕΠΟΝ. Στο μεταξύ το απελευθερωτικό κίνημα φούντωνε στα βουνά και στους κάμπους. Οι οργανώσεις στην περιοχή μας δυνάμωσαν και ήταν έτοιμες για καινούργιους αγώνες, πιο δυναμικούς, που τους έδωσαν αργότερα με επιτυχία. Στα τέλη Ιουλίου 1943, ήρθαν στο χωριό Αντάρτες από τα Ηπειρωτικά τμήματα, όπως ο Τσακάλωφ - από την Οξυά, ο Χαρίσης Ζδράβος από την Κόνιτσα γνωστοί για την πρωτοπόρα δράση τους και τη συμμετοχή τους στο αντάρτικο. Στο χωριό έγιναν δεχτοί με ενθουσιασμό και συγκίνηση. Στο συγκρότημα αυτό των ανταρτών ήταν και ο Κώστας Οικονόμου από τη Φούρκα και ο Μήτρης, ο δάσκαλος από τον Τούρνοβο. Έγινε συγκέντρωση στην πλατεία, όπου μίλησε ο Κώστας Οικονόμου και ο Μήτρης. Μίλησαν θερμά, πατριωτικά και κάλεσαν τους νέους του χωριού και κάθε πατριώτη που μπορούσε, να ακολουθήσει τους αντάρτες, τον καινούργιο στρατό της πατρίδας, τον ΕΛΑΣ, για την Λευτεριά και την προκοπή του τόπου.

Συγκινητική ήταν η στιγμή και αυθόρμητη προσφορά των νέων να ανταποκριθούν στο κάλεσμα του Αγώνα. Αμέσως άρχισαν να κατατάσσονται σ' αυ-

τό το τμήμα πολλά από τα παλικάρια του χωριού μας. Από τους πρώτους, ο Κώστας Θεωδ. Ζιώγας και Στέργιος Λέκκας· ακουλούθησαν και οι επόμενοι, σύνολο 29 αντάρτες από τη μέρα αυτή ως την απελευθέρωση.

Τα ονόματα αυτών που κατατάχθηκαν στον Ε.Λ.Α.Σ. από το χωριό είναι:

1. Κώστας Θεοδοσίου Ζιώγας
2. Στέργιος Ι. Λέκκας
3. Δημήτριος Γεωρ. Μακρής
4. Ευάγγελος Γ. Νακούλης
5. Μιχάλης Σπ. Κουτρομπίνας
6. Γιάννης Ν. Τσιλογιάννης
7. Βασίλης Δ. Ζήκος
8. Γιώργος Θωμά Ζιώγας
9. Κώστας Σιούτης
10. Γρηγόρης Αργ. Σίμος
11. Νίκος Κ. Μακρής
12. Γιώργος Β. Ζώτος
13. Γιώργος Β. Σπέλλας
14. Βασίλης Θ. Σιούφλας
15. Βαγγέλης Δ. Κουτουλούλης
16. Κώστας Νικ. Μακρής
17. Μιχάλης Ν. Ζώτος
18. Κώστας Ι. Σιούτης
19. Μιχάλης Γ. Καπλάνης
20. Γιάννης Γ. Σιούτης
21. Γρηγόρης Γ. Βελλάς
22. Πέτρος Γ. Βελλάς
23. Βασίλης Ευαγ. Καπλάνης
24. Τάκης Γ. Μουκούλης
25. Γρηγόρης Χ. Καθάριος
26. Τάκης Ι. Σπέλλας
27. Κώστας Γ. Σπέλλας
28. Γιώργος Β. Κουτουλούλης
29. Παύλος Β. Κουτουλούλης.

Απ' τα παιδιά αυτά, που ξυπόλυτα και νηστικά, υπόφεραν μέσα στα χιόνια και στις τόσες κακουχίες, παλεύοντας για τη λευτεριά, σκοτώθηκαν: Ο **Κώστας Ν. Μακρής**, στη μάχη με τους

Καντσικιώτες Ελασίτες

Γερμανούς που έγινε στις 16-10-1944, στην Αγία Τριάδα της Κόνιτσας.

Ο **Γρηγόρης Βελλάς**, στη μάχη της Αθήνας, Δεκέμβρης 1944.

Ο **Στέργιος Λέκκας**, τραυματίστηκε στην Μπαλντούμα τον Οχτώβρη 1943 σε μάχη με τους Γερμανούς. Όλοι τους κράτησαν περήφανα τον τιμημένο τίτλο του ΕΛΑΣΙΤΗ. Πολέμησαν ηρωικά σε πολλές μάχες με τον εχθρό και στάθηκαν πιστοί στο πλευρό του Λαού μας ως την απελευθέρωση, τίμια και άξια παλικάρια ενός χωριού που αγκάλιασε την Εθν. Αντίσταση σύσσωμο στα χρόνια της εχθρικής Κατοχής. Στην οργάνωση ΕΔΕΣ του Ζέρβα, που αργότερα παρουσιάστηκε στην περιοχή μας, κανένας από τους νέους του χωριού μας δεν πήγε να καταταγεί. Ούτε κανένας άλλος χωριανός δέχτηκε να υπηρετήσει στα τμήματα του Ζέρβα, παρ' όλες τις υποσχέσεις και προσφορές για λίρες και δέσεις από την οργάνωση του Ζέρβα.

Καλοκαίρι - Φθινόπωρο 1943. Ο

αγώνας συνεχίζονταν, ο Ε.Λ.Α.Σ. μεγάλωνε σε δύναμη κι έδινε σκληρές, μα νικηφόρες μάχες με τον εχθρό σ' όλη την Ελλάδα και στην Ήπειρο. Οι οργανώσεις σε όλα τα χωριά της επαρχίας μας ανδρώθηκαν, πλάτυναν κι αγκάλιασαν την πλειοψηφία των κατοίκων. Έγιναν τώρα τομεακές επιτροπές του Ε.Α.Μ., της Ε.Π.Ο.Ν, της Ε.Α. του Κ.Κ.Ε., της Ε.Τ.Α. καθώς και Επαρχιακές Επιτροπές αντίστοιχα.

Στο Κάντσικο είχε την Έδρα η Τομεακή του Ε.Α.Μ. που συμμετείχαν οι υπεύθυνοι του Ε.Α.Μ. των χωριών Κάντσικο - Ζέρμα - Λυκόρραχη - Λαγκάδα.

Επίσης, είχε την έδρα το τμηματικό Συμβούλιο της Ε.Π.Ο.Ν., η Τομεακή της Εθν. Αλληλεγγύης και η Αχτιδική Επιτροπή του Κ.Κ.Ε. Ακόμα, για μεγάλο διάστημα έδρευε και η Επιμελητεία του Ε.Λ.Α.Σ.

Έτσι, άρχισε και φούντωσε η Οργάνωση του Ε.Α.Μ. στο χωριό μας κατά την Κατοχή, μέχρι την απελευθέρωση της Πατρίδας μας, από τον ξενικό ζυγό.

Η Κόνιτσα σαν επαρχία

Αξιόλογη περιοχή, αξιόλογοι άνθρωποι, αξιόλογες προσπάθειες.

Εάν θελήσουμε ν' ασχοληθούμε κάπως με την Ελλάδα μας, και τα διαμερίσματά της πιστεύω πως την πιο ζηλευτή θέση έχει η μικρή αυτή κωμόπολη Κόνιτσα των 3.000 κατοίκων, με τα 44 ερειπωμένα, τώρα χωριά της, που άλλοτε είχαν τα σκήπτρα της οικονομικής και πνευματικής άνθησης, που δυστυχώς η πολιτική των εκάστοτε Κυβερνήσεων από το 1950 μετά το τέλος των οδυνηρών καταστάσεων, έφεραν στο μαρasmus, θα δούμε ότι ίσως σε καμιά άλλη περιοχή δεν διεδραματίσθηκαν, τόσο μεγάλα γεγονότα.

Να πούμε για τον πόλεμο του 1940 που όλες οι λαμπρές νίκες οφείλονταν στους γενναίους μαχητές απ' όλη την Ελλάδα, με την μεγάλη συμβολή των κατοίκων της επαρχίας Κόνιτσας, να πούμε για τις ηρωίδες γυναίκες των χωριών της Πίνδου που κουβαλούσαν μες στο χιόνι κιβώτια πυρομαχικών στις πλάτες τους και που συνετέλεσαν πολύ στην απόκρουση των Ιταλοφασιστών στα βουνά της, κι άρχισε η αντίστροφη μέτρηση του δεύτερου παγκόσμιου πολέμου, και που δεν εκτιμάται όσο πρέπει απ' τους δήθεν συμμάχους μας; Να πούμε ότι ο ηρωϊκός αυτός λαός της επαρχίας Κόνιτσας, επέζησε στην κατοχή από ζητιανιά ανά την Ελλάδα σε παραγωγικά χωριά όπως της Καστοριάς, Φλώρινας και Πτολεμαΐδας, ακόμη κι Αλβανοί που τόσο απλόχερα δίνανε απ' το υστέρημά τους, που μέρες κι εβδομάδες περπατούσαν με 20 και 30 οκάδες τότε φορτωμένοι στάρι, καλαμπόκι, κριθάρι, βρίζα, για να φάνε οι οικογένειές των; Αυτά είναι άθλοι που όλοι μας, περασμένης ηλικίας, τα ζήσαμε και σήμερα τα νομί-

ζουν για παραμύθια - Αυτός, λοιπόν, είναι ο λαός της Κόνιτσας και των χωριών της. Και δεν παύει νάναι ο ίδιος, κι έπειτα, και τώρα σε τούτα τα χρόνια.

Ερήμωσαν τα χωριά της, κι η ίδια η Κόνιτσα σύμφωνα με τις στατιστικές δεν παρουσιάζει αξιόλογη αύξηση μα το πνεύμα του ορεσίβιου γεννήθηκε και μεγάλωσε στην Πίνδο και στο Γράμμο, παραμένει το ίδιο.

Ντροπή στην κάθε κυβέρνηση που δεν έσκυψε το κεφάλι της σ' αυτήν την περιοχή σ' αυτό το διαμέρισμα της Ελλάδας που είναι και θα 'ναι για πάντα το άστρο της αυγής και της Ελευθερίας.

Μένουν, όσοι μένουν, οι κάτοικοι σιωπηλοί κι αμίλητοι και προσφέρουν σ' ό,τι μπορούν.

Και βλέπουμε έτσι, με τη θέληση και τη συμμετοχή των κατοίκων της, να γίνεται ένα μεγάλο ξενοδοχείο από Εταιρεία λαϊκής βάσεως. Να λειτουργεί Πειραματικός Ραδιοφωνικός Σταθμός Κόνιτσας, που επιμελούνται αγόρια και κορίτσια, απόφοιτοι Λυκείου, και που σε σύγκριση με άλλους ραδιοφωνικούς Σταθμούς είναι ο καλύτερος.

Να έχουμε και τηλεοπτικό κανάλι στην Κόνιτσα, ναι στην αμελητέα για πολλούς ίσως Κόνιτσα, χάριν στις φιλότιμες προσπάθειες αξιόλογου νέου της, που δεν τον εμπόδισαν όσες οικονομικές ανάγκες. Να γίνεται ναι, απ' το Μητροπολίτη μας, άλλη ραδιοφωνική Εκπομπή με ανάλογο θρησκευτικό περιεχόμενο. Να οργανώνονται εκδρομές θρησκευτικού χαρακτήρος, αλλά που δίνεται η δυνατότητα σε καθ' έναν που θέλει να γνωρίσει τα θρησκευτικά κι Ιστορικά κειμήλια της Ελλάδας μας με λίγα χρήματα.

Έτυχα κι ο ίδιος σε μιά τέτοια εκδρομή προσκύνημα σε μοναστήρι της Εικοιφοινίσις επί του Νομού Σερρών

και θα μου μείνει αξέχαστη η όλη οργάνωση απ' τον εκλεκτό συμπατριώτη μας Γιώργο Μπαρμπούτη που στη διάρκεια των δύο ημερών προσπαδούσε το καλύτερο δυνατό κι ενδεικτικά σημειώνω πως σαν περάσαμε απ' τις Σέρρες για Καβάλα να δούμε κι άλλα μέρη, δεν σταμάτησε παρά μόνο πέντε λεφτά να δουν την κόρη τους γαμπρό, κι εγγόνια τους αν κι επέμεναν ν' ανέβουν σα γονείς σπίτι να φάνε και να τα πούνε.

Χάριν στον κ. Γιώργο πολλοί Κονιτσιώτες είδαν πολλά μέρη της Ελλάδας, και μακάρι να πραγματοποιηθεί η επιθυμία του για επόμενη εκδρομή προσκύνημα στην Παναγιά Προυσιώτισσα κοντά στο Καρπενήσι, και μετά στα Καλάβρυτα στο Μέγα Σπήλαιο, και στην Αγία Λαύρα, στον τόπο που ξεκίνησε η επανάσταση του 1821, και στον τόπο μαρτυρίου του πληθυσμού των Καλαβρύτων, όπου εκατοντάδες άνδρες γυναίκες αγόρια και κορίτσια εκτελέσανε οι φασίστες Γερμανοί, και που νιώθει κανείς ρίγη συγκίνησης βλέποντας τους τάφους, και το ηρώο.

Θάπρεπε όλα τα Σχολεία, Δημοτικά, Γυμνάσια και Λύκεια να δούνε τα μέρη αυτά.

Μακρυγορώ παρασύρθηκα συγχωρήστε με.

Κι άλλα πολλά έχει η μαρτυρική Κόνιτσα με τις φυσικές καλλονές της, με τον υπέροχο κάμπο της να ποτίζεται απ' τα νερά του Αώου και του Βοϊδομάτη με την καλύτερη πέστροφα της Ευρώπης.

Λίγοι ως τώρα την επισκέπτονται, μα αυτοί είναι οι πρεσβευτές και σε μερικά χρόνια, πολλοί θα 'ναι αυτοί που θα 'ρχονται στις διακοπές τους εδώ Έλληνες και ξένοι.

Ίσως κανένα άλλο μέρος της Ελ-

λάδας να μην έχει περισσότερα να προσφέρει. Πράσινο, καθαρό αέρα, ησυχία, κλίμα πολύ καλό, Ιστορικά μέρη και Φυσικές καλλονές.

Και κόσμο πλούσιο στο πνεύμα εκατοντάδες οι επιστήμονες που βγήκαν απ' αυτήν την περιοχή, και που τ' αχνάρια τους ακολουθεί η αξιοζήλευτη νεολαία της, που γεμίζουν το καλοκαίρι τα χωριά της και δίνουν ζωή με κάθε είδους εκδηλώσεις ακόμη και θεατρικές παραστάσεις. Αξίζει κάθε έπαινος σ' όσους συμβάλλουν στην πνευματική ανάταση αυτού του τόπου, δημιουργούς διανοούμενους και συγγραφείς, σαν τον Λυμπερόπουλο, Ρεμπέλη, Τουφίδη κι άλλους. Και τι κρίμα η αδιαφορία των κυβερνήσεων που αντί για ένα καλό εργοστάσιο ν' απασχολεί το εργατικό δυναμικό της, βρέθηκαν να κάνουν ένα Βυρσοδευείο μια βρωμιά δηλαδή.

Ανδρέας Παπαχρήστος

ΕΠΙΣΚΕΨΗ ΣΤΑ ΧΩΡΙΑ ΜΑΣ

Αηδονοχώρι

Το Αηδονοχώρι - όνομα και πράγμα, που λένε - είναι από τα καλύτερα χωριά της Επαρχίας μας, χτισμένο σε μια κατάφυτη πλαγιά που αγναντεύει την καταπράσινη κοιλάδα του Αώου. Γνώρισε δόξες σε παλιούς καιρούς, αλλά και καταστροφές συνάμα. Πριν τη μετονομασία του ήταν γνωστό ως Ο-στανίτσα.

Την τελευταία μεγάλη καταστροφή έπαθε τον Ιούλη του 1943 από τις ναζιστικές ορδές του Χίτλερ που έκαγαν το χωριό και σκότωσαν, εν γυήρω, δέκα επτά άτομα. Πατριδολάτρες όμως οι Αηδονοχωρίτες δεν το 'βαλαν κάτω' ξεονάχτισαν τα σπίτια τους, μεγάλα και άνετα, σύμφωνα με τις ανάγκες του πολιτισμού και συνέχεια ξεφυτρώνουν κι άλλες καινούριες οικοδομές.

Οι πανταχού σκόρπιοι Αηδονοχωρίτες δεν ξεχνούν το όμορφο χωριό τους και το επισκέπτονται συχνά πυκνά.

Ένα Σαββατιάτικο απόγευμα του Φλεβάρη επισκεφτήκαμε το χωριό με τον Τάκη Ντεντόπουλο που ήταν κι ο τελευταίος δάσκαλος, πριν κλείσει το Σχολείο. Βρήκαμε στο καφενείο αρκετούς χωριανούς και μερικούς φαντάρους (χρειάζονται και οι φαντάροι στα χωριά μας τώρα με την κάθοδο των Αλβανών). Συζητήσαμε για το παρόν και το μέλλον του χωριού με τον πρόεδρό του Ιωσήφ Γκούρα: Μόνιμοι κάτοικοι τους χειμερινούς μήνες περί τους εκατό. Τα Σαββατοκύριακα αυξάνονται γιατί έρχονται πολλοί από τα Γιάννινα όπου ζουν και εργάζονται πάνω από διακόσια άτομα.

Στο χωριό αφθονούν τα νερά και κάθε σπίτι έχει τον κήπο του. Έγινε η διάνοιξη δρόμου για επικοινωνία με Μολυβδοσκεπάστο και καταβάλλεται

προσπάθεια να δημιουργηθεί από την Κοινότητα εκτροφείο αγρίων ζώων σε Κοινοτικό δάσος. Πολύ σύντομα θα χτιστεί ξενοδοχείο, ώστε μ' αυτές τις δραστηριότητες να απασχοληθούν αρκετοί νέοι του χωριού σε μόνιμη βάση.

Κοντά στο Μπουραζάνι επισκευάστηκε και λειτουργεί ο παλιός μύλος που εκτός από τ' αλέσματα έχει και νεροτριβή. Έτσι, εξυπηρετείται όλη η περιοχή και υπάρχει και ένα έσοδο για το χωριό.

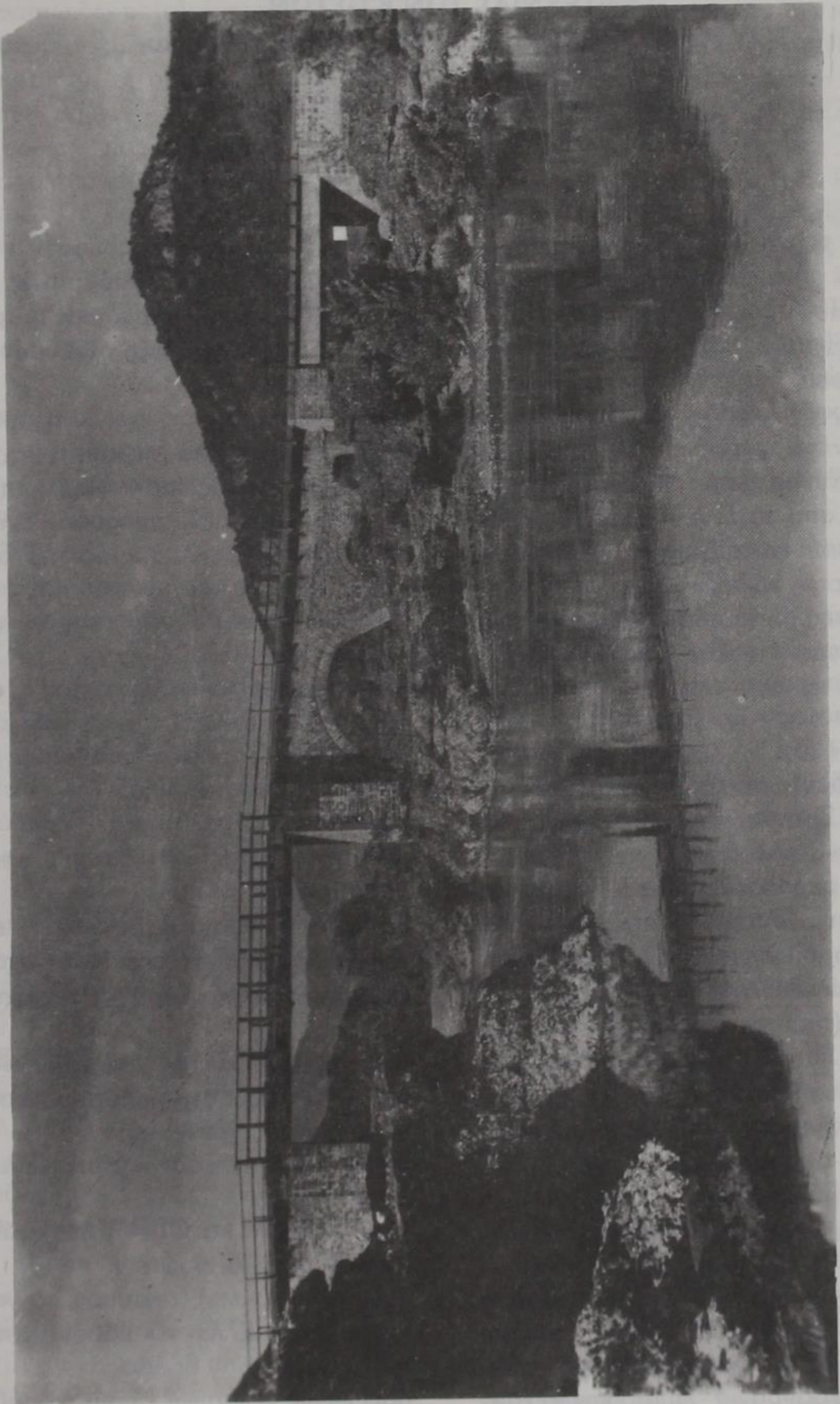
Όπως μας είπε ο Πρόεδρος, με το συνεχώς αυξανόμενο ρεύμα επισκεπτών - χειμώνα, καλοκαίρι - προβλέπεται ζωντάνεμα του χωριού στο άμεσο μέλλον. Σ' αυτό βοηθάει και η κοντινή απόσταση από τον άξονα Μπουραζάνι - Μολυβδοσκεπάστο, όπου τα τελευταία χρόνια αυξήθηκε η τουριστική κίνηση.

Φύγαμε το βράδυ με αισιόδοξες σκέψεις για ένα χωριό της Επαρχίας μας που η θέση, ο φυσικός του πλούτος, η αγάπη των μόνιμων και ταξιδεμένων παιδιών του και η δραστηριότητα του Προέδρου και του Κοινοτ. Συμβουλίου, μας δημιουργούν την ελπίδα, ότι το Αηδονοχώρι είναι χωριό με προοπτικές για ένα καλύτερο μέλλον.

Σ. Τουφίδης 5-2-92

Στη μνήμη της αγαπημένης μας μητέρας Λίτσας Παπαϊωάννου - Μάρραιη, με τη συμπλήρωση 4 ετών από το θάνατό της στις 12 Φεβρουαρίου 1992, προσφέρουμε στο περιοδικό «ΚΟΝΙΤΣΑ» 10.000 δρχ. με την παράκληση να στέλνεται δωρεάν το περιοδικό στην αγαπημένη της φίλη κ. ΕΥΑΓΓΕΛΙΑ ΓΕΩΡΓΙΑΔΟΥ.

Τα παιδιά της
ΤΖΩΡΤΖΗΣ - ΑΘΗΝΑ

Η Μισογέφυρα προπολεμικά

ΚΩΔΙΚΑΣ
ΤΗΣ ΣΥΝΘΗΜΑΤΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ ΤΗΣ
ΣΥΝΤΕΧΝΙΑΣ ΤΩΝ ΚΤΙΣΤΩΝ
ΤΟΥ ΜΑΣΤΟΡΟΧΩΡΙΟΥ ΔΡΟΣΟΠΗΓΗ (Κάντσικο)
ΚΟΝΙΤΣΑΣ ΗΠΕΙΡΟΥ
ΛΕΓΟΝΤΑΙ ΚΑΙ ΚΟΥΔΑΡΙΤΙΚΑ

Του Θωμά Ζιώγα

αγκίδα n, και **αγκίδ(ι)** - θυγατέρα, κορίτσι = ετυμ. α) ίσως αρχ. Ελλ. «ακκίζομαι» (= προσποιούμαι αδιαφορία ή άγνοια (κυρίως επί ντροπαλών δήθεν κοριτσιών), καμώνομαι, κάνω νάζια, σεμνοτυφώ) ακκίδα αγκίδα (= ναζιάρα), σε συνδυασμό με το Τουρκ. KIZ (= θυγατέρα, κόρη, κορίτσι), β) συμβολικά από το Ελλ. «αγκίδα», επειδή τα κορίτσια κεντρίζουν, σαν αγκίδες, τις καρδιές των ανδρών.

αγωγιάτες οι, τα πόδια - ετυμ. Ελλ. «άγω» αγωγιάτης - σχόλιο: επιτυχής συμβολική παρομοίωση.

ακράνιαστος-n-o, απλήρωτος - ετυμ. «κράνια» (β.λ.).

αλαγούδευτος-n-o, 1) μη αρραβωνιασμένος, 2) ανύπανδρος - ετυμ. «λαγουδεμένος» (β.λ.).

αλέθω, αερολογώ, φλυαρώ, λέγω ψέματα - ετυμ. Ελλ. λέξη - σχόλιο: συμβολική εξομοίωση εννοιών - Στη Βούρμπιανη **αλέθω** = αποπατώ.

αλλοιώτ(ι)κος-ια-o, αόριστα κάποιος άλλος ή κάτι διαφορετικό - ετυμ. Ελλ. «άλλος» αλλοιώτικός.

αμουτσούνιαστος-n-o, και αματσούνιαστος - αφίλητος - ετυμ. «μουτσουνιάζω» (β.λ.).

αμπέτ(ι) το, μεσημέρι - ετυμ. Ελλ. «αναπέτομαι» και «αμπέτομαι» (= ξεπετώ, ξεπετάζομαι) αμπέτι = η αναπέταση στην υψηλότερα θέση - σχόλιο: πράγματι το μεσημέρι ο ήλιος ξεπετιέται στα μεσουράνια - όμοιο και το «μακρύς» (β.λ.).

απαλούδ(ι) το, βούτυρο - ετυμ. Ελλ. «α-

παλό» (= μαλακό) απαλούδι - σχόλιο: εξομοίωση λόγω απαλότητας.

αρβανίτσες οι, 1) καρύδια, 2) λίρες - σχόλιο: συμβολική λέξη σχετ. «τουρκοπούλες» (β.λ.).

αρκούδα n, όποιος έχει ελεγκτική εξουσία στη δουλειά του κτίστη (π.χ. μηχανικός, κρατικός υπάλληλος, κλπ) - ετυμ. Ελλ. «άρκτος» αρκούδα - σχόλιο: προφανής παραλληλισμός της δύναμης αρκούδας και της εξουσίας.

ασαβάνωτος-n-o, άκρυπτος - ετυμ. «σαβανώνω» (β.λ.).

αφοράδιαστος-n-o, άφτιαχτος - ετυμ. «φοραδίζω» (β.λ.).

βαιτσιούλ(ι) το, παράθυρο - ετυμ. υποκορ. του «βαίτσιω» (β.λ.).

βαίτσιω n, δύρα, πόρτα - ετυμ. Ελλ. «βαίνω» (= μπαίνω) βαίτσιω (= έμβαση, μπασίδι).

βαλάνια τα, σφαίρες του όπλου - ετυμ. Ελλ. «βαλάνια» = βελανίδια - σχόλιο: συμβολικά λόγω στρογγυλού σχήματος.

βλαστάρια n, αδελφή - ετυμ. Ελλ. «βλαστάρι» - σχόλιο: σωστή παρομοίωση με τους βλαστούς δένδρου.

Βολιώτ(η)ς ο, λάδι - ετυμ. Ελλ. «έλαιον»

Λατ. OLEUM και OLIVUM (= λάδι)
 Ιταλ. OLIO (β)ολιώτης.

βούζιος ο, σιωπή, σκασμός, το να μη μιλάς - ετυμ. Ελλ. «βουβός» βουβώνω βουζιώνω βούζιος.

βουζιώνω, σωπαίνω - ετυμ. «βούζιος» (β.λ.).

γάππος ο, ο σάκκος με τα εργαλεία, συ-

νέκδοχα σάκκος με τα ρούχα του μάστορα - ετυμ. αρχ. Ελλ. «καπύω» (= συρράπτω δέρματα), «καπύς» (= τεμάχιο δέρματος), «κάπτυμα» (= σόλα υποδήματος), εξ αυτών το αμαρτύρητο «κάπυς σάκκος» ή απλώς «κάπυος» (= σάκκος που είναι κατασκευασμένος από συρραμμένα δέρματα κάππος γάπος (= δερμάτινος, πέτσινος, σαν το σημερινό ζεμπίλι) - σχόλιο: ο σάκκος για τα σύνεργα γίνονταν παλιά, όπως και τώρα, από ανθεκτικά υλικά, πχ. δέρμα. ώστε να μη σχίζεται από το βάρος και τις αιχμές των εργαλείων - Πανομοιότυπο και το «ζυγούρι» (β.λ.) - Δεν διαφαίνεται συσχέτιση με το νέο Ελλ. «γάτος» «κάπος» «Λατ. CATTUS (= γάτα, γαλή).

γιακαλί το, 1) το ταλαγάνι, δηλ. είδος ελαφράς κάππας, 2) παρόνομα των κατοίκων του ομόρου χωριού **Ζιέρμα** - ετυμ. α) Τουρκ. YAKALIK (= ύφασμα καλό για κολλάρο) -σχόλιο: σκωπτικά επειδή το ταλαγάνι γίνεται από χονδρό μάλλινο υφαντό, β) Πιό σωστά απ' το Ιταλ. GIACCA (= σακάκι, πανωφόρι).

γίδες οι, οι αρμοί των λίθων - ετυμ. αρχ. ελλ. «αιξ» λαγίδιον γίδι»- γίδα - σχόλιο: συμβολ. λέξη, επειδή σε μία τοιχοποιία οι αρμοί είναι πολλοί σαν τις γίδες κοπαδιού - σχετ. «τσάπος» (β.λ.).

γκαβιάζω, σκοτώνω - ετυμ. Λατ. CAVUS (= κοίλος, κενός), CAVEA = κοίλωμα (ίσως και η ταφική κοιλότητα), εντεύθεν και το νέο Ελλ. «γκαβός» (= τυφλός, ο έχων κενές τις οφθαλμικές κοιλότητες, δηλ. σάμματος) - σχόλιο: με την έννοια ότι σε ενταφιάζω.

γκάβιασμα το, 1) σκοτωμός, 2) δαρμός μέχρι θανάτου - ετυμ. «γκαβιάζω» (β.λ.).

γκαβριάνος ο, και το **γκαβό** - το τυρί - ετυμ. Λατ. CAVUS (= κοίλος, κενός)

Αρβ. ZGAVRA και GAVRA (= κοίλωμα, κούφωμα, κοιλότητα) γκαβριάνος και γκαβό (= γεμάτο με κοιλότητες) - σχόλιο: επειδή το τυρί είναι γεμάτο τρύπες - Στη Βούρμπιανη λέγεται **βέτσιο**, ίσως από το Ιταλ. PEZZO = φέτα, φελί.

γκαλίνα η, κότα - ετυμ. Λατ. GALLINA = κότα, όρνιθα αλεκτορίς.

γκάλμπινες οι, χρυσές λίρες - ετυμ. Λατ. GALBINUS = κίτρινος - σχόλιο: από το κίτρινο χρώμα του χρυσού.

γκαμπέτσω η, φαλλός - ετυμ. Ελλ. «γαμώ» γαμέτης (= αυτός που βινεί γκαμπέτσω = το όργανο του γαμέτη.

γκαντένος ο, και σπάνια **γκαντέμος** - τοίχος, τοιχοποιία - ετυμ. αρχ. Ελλ. «κατά» και «δέμω» (= κτίζω, οικοδομώ) καταδέμω καδδέμος γκαντένος = κτισμένος πλήρως - Στην Πυρσόγιαννη λέγεται **ντούφος**, από το Τουρκ. DUVAR (= τοίχος) ντούβος ντούφος - Στη Βούρμπιανη λέγεται **γκρέμπος**, ίσως από τα Σλ. GREBAN (= απότομος, κρημνώδης, βραχώδης), GREBENJE (= σειρά βράχων ή λίθων), από όπου και το νέο Ελλ. «γρέμπανος» (= υψηλός βράχος της ακροθαλασσιάς) - σπάνια Βλάχ. GREBU (= τοίχος).

γκατζιάς ο, ο ιδιοκτήτης του σπιτιού το οποίο κτίζουν οι μαστόροι, κτήτωρ - ετυμ. Λατ. CASA (= καλύβα) Ιταλ. CAZA (= οικία) καζάς γκατζιάς = κτήτωρ του οίκου.

γκάτζιω η, η γυναίκα του αφεντικού, η κυρά του σπιτιού - ετυμ. «γκατζιάς» (β.λ.).

γκατζιουμένη η, έγκυος γυναίκα - ετυμ. ίσως παραφθορά του Ελλ. «γκαστρωμένη».

γκατζιουμένος-η-ο, θυμωμένος, μουτρωμένος - ετυμ. Ελλ. «κακός» κακιωμένος (= θυμωμένος) γκατζιουμένος.

γκατζιούρω η, η γίδα - ετυμ. Αρβ. KAC-I (= γίδα) κατσιούρω γκατζιούρω **γκατζιέρω**, όπως λέγεται στη Βούρμπιανη.

γκηνεύω, αποκοιμιέμαι, κοιμούμαι
ετυμ. Ελλ. «γη» και «νεύω» (= κλίνω,
γέρνω, σκύφτω, γνέφω), εξών γηνεύω
γκηνεύω = γέρνω το κεφάλι προς τη
γη αποκοιμούμενος.

γκήνεμα το, ύπνος - ετυμ. «γκηνεύω»
(β.λ.).

γκητζνάρα η, γαϊδάρα - ετυμ. «γκητζνά-
ρι» (β.λ.).

γκητζνάρι(ι) το, γαϊδαρος, όνος - ετυμ.
Ελλ. «όνος» (= γομάρι) (υποκορ.) ο-
νάρι - Επίσης Ελλ. «όνος» (= το γάρι
γάδος). Ο γαϊδαρος όμως είναι ο όνος
της στερεάς (της γης). Προς διάκριση
των δύο όνων, έλεγαν «γής + ονάρι»
γησ(ο)νάρι γκησνάρι γκητζνάρι - σχετ.
«σιαμπίρ(η)ς» (β.λ.).

γκουβερνήσιος ο, μάστορας που είναι
ενταγμένος σε παρέα με αρχηγό πρω-
τομάστορα - ετυμ. Ελλ. «κυβερνώ»
Λατ. GUBERNO γκουβερνήσιος =
αυτός που τελεί υπό διοίκηση - αντίθε-
το «μονόλ(ι)κος» (β.λ.).

γκουμούτσι(ι) το, κομίδι κρέατος - ετυμ.
Ελλ. «κόπτω» κομμάτι κομμός γκου-
μούτσι.

γραπώνω, 1) πιάνω, 2) φιλονεικώ, πιά-
νομαι στα χέρια - ετυμ. ηχοπαράγωγη
από τον ήχο «γράπ-γράπ» της αγκί-
στρωσης σχετ- Ιταλ. (AG) GRAPPARE
= αρπάζω, Σλ. GRABITI
(= αρπάζω), ως και Ελλ. «δράζην»

γυαλιά τα, τα μάτια - ετυμ. Ελλ. «ύαλος
γυαλιά - σχόλιο: συμβολική αζομοίωση
με ματογυαλία.

γυαλίζω, βλέπω, παρατηρώ - ετυμ.
«γυαλιά» (β.λ.).

δένδρος ο, γαμβρός - ετυμ. Ελλ. «δέν-
δρον» - σχόλιο: συμβολική λέξη λόγω
ευδυτενούς κορμοστασίας.

δέξικο το, το Ελληνικό κράτος - ετυμ.
«δέξιος» (β.λ.).

δέξιος ο, ο Έλληνας - ετυμ. Ελλ. «δέ-
ξιος» (= καλός, ευνοϊκός, δεξιόχει-
ρας) - σχόλιο: σε αντίθεση με το «ζέρ-
βος» (β.λ.).

ζέζα η, η κάππα - ετυμ. Αρβ. ZEZE-A
= η μαύρη χρώση, το μελανό χρώμα -
σχόλιο: οι κάππες είχαν πάντα μαύρο
χρώμα.

ζέρβικο το, το Τουρκικό κράτος -ετυμ.
«ζέρβος» (β.λ.).

ζέρβος ο, ο Τούρκος - ετυμ. νέο Ελλ.
«ζερβός» (= ζαβός, αριστερόχειρας,
κακός) - σχόλιο: σε αντίθεση με το «δέ-
ξιος» (β.λ.).

ζιούπαινα η, πίττα - ετυμ. α) Ελλ. «Θε-
ός», «Ζεύς» Λατ. DEUS, ZEUS (JU-
PITER), και Λατ. PANIS = άρτος (Ι-
ταλ. PANE, Γαλλ. PAIN, Βλαχ. PAI-
NE), εξ αυτών «ζιούπαινα» = δεικός
άρτος (πχ. θεόγωμο, χριστόγωμο, Βα-
σιλόπιττα) - Όμοιο το Σλ. POGOVITSA
ή BOGOVITSA = πίττα αφιερω-
μένη στο Θεό - σχόλιο: η πίττα ήταν α-
νέκαθεν εκλεκτό έδεσμα που προσφέ-
ρονταν στους θεούς κατά τις διάφορες
τελετές, ενώ οι θνητοί έτρωγαν **γώμον**
άρτου. Η ύπαρξη στο σώμα της λέξης
του δέματος **παινα** (= PAINÉ = άρ-
τος), δεν αφήνει περιθώρια για άλλες
ετυμολογήσεις σαν τις παρακάτω, β) ί-
σως νέα αναπαραγωγή του αρχαίου
Ελλ. «πλακούς» (Λατ. PLACENTA =
πίττα), από το νέο Ελλ. «ζουπώ» (=
πιέζω) ζιούπαινα = πατητή ζύμη (κατά
το αρχ. Ελλ. «πλακούς άρτος), πιθανώς
εκ του Σχο. ZIUPAN (= άρχοντας)
ZIUPPANJA (= αρχόντισσα) ζιού-
παινα (= αρχόντισσα) - σχόλιο: πάντα
η πίττα ήταν αρχοντικό φαγητό.

ζυγούρι(ι) το, ο σάκκος για τα εργαλεία,
κατ' επέκταση ο σάκκος με τα ρούχα
του μάστορα - ετυμ. Ελλ. «ζυγούρι» (=
διετές πρόβατο, αλλά και το δέρμα
του), εξ αυτού «ζυγούριον σακκίον» ή
απλώς «ζυγούρι» (= σάκκος από προ-
βειά) - σχόλιο: ο σάκκος με τα σύνεργα
κατασκευάζονταν παλιά από γερά υλι-
κά, πχ. δέρματα, όπως ακριβώς τώρα
το ζεμπίλι, για να μη καταστρέφεται εύ-
κολα από το βάρος και τις αιχμές των

εργαλείων - Ταυτόσημο το «γάππος» (β.λ.).

ζυμπήλια τα, οι μαραγκοί - ετυμ. αρχ. Ελλ. «συν» + «πέλω» (= ευρίσκομαι εν κινήσει, είμαι υπάρχω), εξών συμπέλω ζυμπήλια ζυμπήλια (= συνάδελφοι, συνοδοιπόροι, σύντροφοι) - σχόλιο: οι ξυλουργοί και οι κτίστες ταξίδευαν μαζί, σε χωριστές όμως συντεχνίες, που συνεργάζονταν, στις κατασκευές - σχετ. εμπελιακό ταμπλιακό αμπηλιακό **μπλιακό** = κοινοτικό εμπορείο και ξενώνας για τους διερχομένους.

θόδωρος ο, τσίπουρο, το ρακί - ετυμ. Ελλ. «θεός» και «δώρο» - σχόλιο: επειδή το τσίπουρο και το κρασί θεωρούνται Θεού δώρα - Στην Πυρσόγιαννη λέγεται **θόδω** κατά συγκοπή.

καλο(γ)ερεύω, νυχτώνω, βραδιάζω - ετυμ. «καλόγερος» (β.λ.).

καλό(γ)ερος ο, βράδι, νύχτα - ετυμ. Ελλ. λέξη - σχόλιο: το μαύρο σκοτάδι ταιριάζει εδώ με το μαύρο ράσο του καλόγερου.

καλούδ(ι) το, υλικό για τη λάσπη - ετυμ. «κάλω» (β.λ.).

κάλω η, 1) λάσπη, κονίαμα, 2) η ασβέστη - ετυμ. Λατ. CALX (CALCIS) = κονία, λάσπη, άσβεστος - σχετ. «μπλιόκω» (β.λ.).

καννάβω η, τεμπελιά - ετυμ. Ελλ. «κάνναβις» = ναρκωτικό φυτό, χασίσι - σχόλιο: επειδή οι χρήστες της καννάβης είναι ακαμάτες.

καργιέβω, κλάνω - ετυμ. «κάργιος» (β.λ.).

κάργιος ο, η πορδή - ετυμ. νέο Ελλ. «κάργια» (= κοράκι), ηχοποίητη λέξη από τον ήχο «κάρ-κάρ» - Τουρκ. KARGA (= κοράκι) - σχόλιο: συσχέτιση με τον ήχο «κάρ-κάρ» των κορακιών.

καρόφυλλο το, επιστολή, γράμμα - ετυμ. Ελλ. «καρυδόφυλλο» καρυόφυλλο καρόφυλλο - σχόλιο: συμβολική λέ-

ξη λόγω του μεγάλου μεγέθους του φύλλου της καρυδιάς.

κατούρω η, βρύση - ετυμ. νέο Ελλ. «κατουρώ» - σχόλιο: επιτυχής συμβολική παρομοίωση:

κατσάλ(ι) το, 1) σκυλί, 2) πανέξυπνος, πονηρός - ετυμ. Λατ. CATELLUS = κουτάβι.

καγάλα η, γρήγορη φυγή, εσπευσμένη αναχώρηση, κοινώς εξαφάνιση - ετυμ. Ελλ. «καγαλίζω» (β.λ.).

καγάλισμα το, η γρήγορη φυγή - ετυμ. «καγαλίζω» (β.λ.).

καγαλίζω, και **καγαλνώ** - πάραυτα φεύγω, εσπευσμένα αναχωρώ, κοινώς γίνομαι καπνός - ετυμ. αρχ. Ελλ. «καπνός» (= καπνός), «κάπος» (= πνεύμα), «κάπυς» (= γυχή), «καπύω» (= εκπνέω), και «σαλεύω» (= κινούμαι, τaráσσω, κουνώ), εξ αυτών καπσαλεύω καπσαλνώ καγαλίζω (= κινούμαι σαν καπνός ή σαν αέρας). Δεν υπάρχει συσχέτιση με το νέο ελλ. «καγαλίζω» (= καίω επιφανειακά, κοινώς τσουρουφλίζω).

καγοκάρδια τα, κρεμμύδια - ετυμ. Ελλ. «καγοκάρυδα» - σχόλιο: συμβολική λέξη, επειδή είναι στρογγυλά σαν καρύδια και καφτερά. Πιθανώς όμως να σημαίνει και αυτά που καίνε τα σωδικά (την καρδιά).

κηρασοβίτ(η)ς ο, χωροφύλακας - ετυμ. αρχ. Ελλ. η «Κήρ» (= θεά του θανάτου, θάνατος, κακή μοίρα, δυστύχημα, συμφορά, καταστροφή, όλεθρος), και «σοβώ» (= εκφοβώ, τρομάζω, αποδιώχνω, προγγίζω), εξών κηρασοβίτης (= ο την Κήρα σοβών), δηλ. αυτός που αποδιώχνει την συμφορά (χωροφύλακας) - στην τοπική διάλεκτο **κηραλεύω** (= με κυνηγάει η κακιά μοίρα) - σχετ. «οικοσπεντάρης» (β.λ.). Ενδεχομένως απ' εδώ να προέρχεται και το όνομα του ομόρου χωριού **Κεράσοβο**, ως οικισμού όπου διέμεναν το χειμώνα οι

Η Δοξασμένη Κοιλάδα (Η λεκάνη του Αώου)

Ηλία Ε. Παπαζήση

Μέρος 28ο

Και όταν, στα μέσα του 19ου αιώ-
νος, δημιουργήθηκε απ' το τίποτε, το
Κουτσοβλαχικό ζήτημα που υποθά-
πονταν από ξένες σκοτεινές δυνάμεις,
η Κοιλάδα του Αώου, βρέθηκε ενάντια
της. Στάθηκε γηλά στις εθνικές επάλ-
ξεις. Εξηγέρθηκε, αντιστάθηκε στην
παρουσία της ξένης αυτής προπαγάν-
δας δηλ. της Ρουμανικής. Περιφρο-
νούσε, θεωρούσε προδοτές τους ελάχι-
στους αποδέκτες της βδελυράς εκείνης
ιδέας. Δεν δέχθηκαν οι κάτοικοι με κα-
νένα τρόπο, εκείνο που προπαγάνδιζαν
οι αγορασμένοι, ότι το αίσθημα αυτών
ήτο ξένο από το ελληνικό, και συγγενι-
κό με άλλα ξένα κράτη. Δυνατά διεκλή-
ρυξαν, βροντοφώνησαν, ότι είναι έλλη-
νες από τους αρχαιοτάτους χρόνους.
Ότι κανένας δεν μπορεί ν' αλλάξει, ν'
αλλοιώσει το ελληνικό αίσθημά των.
Κανένας δεν μπορεί ν' αποσπάσει την
Ελλάδα απ' την καρδιά των.

Αντιστάθηκαν σθεναρά, αποφασι-
στικά, στην κάθε διαβρωτική προσπά-
θεια της ξένης προπαγάνδας. Κάθε χω-
ριό, ενεργούσε με τον δικό του τρόπο,
τη δική του πρωτοβουλία. Συγκεκριμέ-
να στο Παλαιοσέλλι, δύο απόπειρες
για ίδρυση ρουμανικού σχολείου, απέ-
τυχαν. Στην πρώτη προσπάθεια, οι κά-
τοικοι Παλαιοσελλίου, κατεδάφισαν το
κτίριο (σπίτι) στο οποίο θα εστεγάζετο
το ρουμανικό σχολείο. Έδιωξαν απ' το
χωριό τον ρουμάνο διδάσκαλο Αχιλ-
λέα Ταμπούρα απ' τη Σαμαρίνα, και τη
γυναίκα του απ' το Παλαιοσέλλι. Για
την πραγματικά αυτή τολμηρή, πατριω-
τική και εθνική δραστηριότητα, πολλοί
κάτοικοι Παλαιοσελλίου, παραπέμ-
φθηκαν στην Τουρκική Δικαιοσύνη. Δι-

κάσθηκαν στην Κόνιτσα, αλλά δράστης
και ένοχος κανένας δεν αποδείχθηκε.
Τελικά, το δικαστήριο εδεώρησε ως π-
δικό αυτουργό του πραξικοπήματος
τον Έλληνα διδάσκαλο Κων/τίνο Κα-
τσικόπουλο και του επέβαλε 4 μήνες
φυλάκιση.

Με τις ενέργειες όμως του τότε πα-
ράγοντα στην Κόνιτσα (Αγά -Μπιταέτ -
Κόνιτσα) του Ιωάννου Παπαευθυμίου ή
Λούπα απ' το Παλαιοσέλλι, ο καταδι-
κασθείς διδάσκαλος Κων. Κατσικό-
πουλος αποφυλακίσθηκε αφού κατέ-
βαλε πρώτα στους Τούρκους, το ποδη-
τό γι' αυτούς φιλοδώρημα (πεσκέσι).
Αργότερα μαθεύθηκε, ότι ο εμπνευ-
στής και εμψυχωτής να καταστραφεί το
κτίριο στο χωριό ήταν ο Ιωάννης Παπα-
ευθυμίου ή Λούπας, που παρά πάνω
αναφέραμε.

Εναντίον του υπέβαλε μήνυση ο ι-
διοκτήτης του σπιτιού που καταστρά-
φηκε Χρ. Νικολίτσας ή Ταμβάκης χω-
ρίς αποτέλεσμα. Ενεργητικό δε στοι-
χείο στην κατεδάφιση του σπιτιού ήτο ο
Δημήτριος Μίζος απ' το Παλαιοσέλλι.
Το Δικαστήριο καθόλου δεν εφόβισε
τους κατοίκους. Τουναντίον, τους ενε-
θάρρυνε περισσότερο. Κι όταν στη
δεύτερη προσπάθεια, ντόπιος ρουμα-
νοδιδάσκαλος, θέλησε να ιδρύσει ρου-
μανικό σχολείο στο χωριό με αίθουσα
διδασκαλίας δωμάτιο του σπιτιού του,
οι κάτοικοι αγριεμένοι και αποφασιστι-
κοί τον ειδοποίησαν να εγκαταλείψει το
ταχύτερο, σχολειό καί χωριό, αν επιθυ-
μεί να ζήσει. Εκείνος τρομαγμένος έ-
φυγε, πήγε στη ρουμανία, όπου και α-
πέθανε.

Όταν πάλι κάτοικος Παλαιοσελ-
λίου που δούλευε στα Ιωάννινα, με τη
σύσταση άλλων, έστειλε το παιδί του

στο ρουμανικό σχολείο Ιωαννίνων για να μάθει ξένες γλώσσες, αντίκρισε την οργή και την περιφρόνηση των κατοίκων του χωριού. Ήταν δε τόση μεγάλη η περιφρόνηση που δοκίμασε το παιδί, όταν πήγε στις διακοπές στο χωριό, ώστε γυρίζοντας στα Ιωάννινα απογοητευμένο, αλλά και αγανακτισμένο είπε στον πατέρα του: «Δεν ξαναπηγαίνω στο ρουμανικό σχολείο. Να με διαγράψεις. Προτιμώ να γίνω χαμάλης, ρουμάνος όμως όχι». Έτσι διεγράφη. Με το ίδιο δάρρος, την ίδια αποφασιστικότητα, αντέδρασαν οι κάτοικοι και των άλλων χωριών της Κοιλάδος του Αώου ενάντια στην ρουμανική προπαγάνδα. Δεν μπόρεσε αυτή να πετύχει το σκοπό της, παρ' ότι οι Τούρκοι υπέθαλπαν αυτή. Πέτυχε μόνο μικρή διείσδυση στο Δίστρατο. Εδημιούργησε εκεί μικρό πυρήνα με τον ντόπιο διδάσκαλο τον Ιωάννη Πίσπα (Τσαπραγκάνη). Η πλειονότητα όμως και εδώ του χωριού, αντιδρούσε. Απόδειξη ότι απ' τους 250 μαθητές του χωριού, στο ρουμανικό σχολείο φοιτούσαν μόνο περί τους 10. Αντέδρασαν οι κάτοικοι των χωριών της Κοιλάδος του Αώου και στην ίδρυση ρουμανικής Μητρόπολης. Εκάκισαν επίσης τον βλαχομακεδόνα Μπογιατζή, που μετέφρασε την Αγία Γραφή στη ρουμανική γλώσσα. Με υπόμνημά των προς το Οικουμενικό Πατριαρχείο, που το υπογράφουν και τα χωριά Παλαιοσέλλι, Πάδες, Αρμάτοβο και άλλα πολλά, χαρακτηρίζουν τον Μπογιατζή, αρνησίδηρσκο, προπαγανδιστή, την δε προσπάθειά του βέβηλον. (Περιοδικό, Εκκλησιολογία, 1907). Βιβλίο Δημ. Παπαζήση «Βλάχοι - Κουτσόβλαχοι»).

Με το ίδιο σθένος και αποφασιστικότητα αντέδρασαν οι κάτοικοι των χωριών της Κοιλάδος του Αώου ως και άλλων βλαχοφώνων χωριών, όταν προ-

παγανδιστές ρουμανίζοντες, σε δεδομένο σύνθημα εζήτησαν να γάλουν το Χριστός Ανέστη ρουμανικά, το Πάσχα του 1905. Επίσης, διεμαρτυρήθηκαν εντόνως οι κάτοικοι των βλαχοφώνων χωριών, όταν εις τα Νεφούν-Τεσκερέ (δελτία ταυτότητας) που κατήρτιζε η οθωμανική Κυβέρνηση, οι απογραφείς υπάλληλοι απήτησαν εις τα Κουτσοβλαχικά χωριά να εγγράφουν τους κατοίκους ως βλαχικής εθνικότητας.

Συνεχίζεται

Πολιτιστικές εκδηλώσεις στη Μαθ. Εστία

Στις 8-2-92 έγιναν στη Μαθ. Εστία Κόνιτσας οι ετήσιες πολιτιστικές εκδηλώσεις με μεγάλη επιτυχία. Παραβρέθηκαν, ο Σεβ/τος Μητροπολίτης Σεβαστιανός, ο Δήμαρχος, οι Αστυνομικές και Στρατιωτικές Αρχές, ο Νομαρχ. Σύμβουλος και πλήθος κόσμου.

Οι εκδηλώσεις άρχισαν με την ορχήστρα πνευστών οργάνων (κλαρίνα) και τη χορωδία (αγοριών - κοριτσιών) του Μουσικού Γυμνασίου Δολιανών που έπαιζαν και τραγούδησαν διάφορα δημοτικά τραγούδια.

Έπειτα παρουσιάστηκε στη σκηνή το χορευτικό της Μ.Ε Ζίτσας και της Μ.Ε. Φιλιατών. Η εκδήλωση έκλεισε με συρτάκι και χασαποσέρβικο από ομάδα κοριτσιών της Μαθ. Εστ. Κόνιτσας.

Τα παιδιά - αγόρια και κορίτσια - τόσο της χορωδίας, όσο και των χορευτικών ομίλων, έπαιζαν και χόρευαν με τέχνη, κέφι και χάρη, ικανοποιώντας τους δασκάλους τους και όλο τον κόσμο που τα καμάρωσε και τα χειροκρότησε σε όλη τη διάρκεια της εκδήλωσης.

Όσοι παρακολούθησαμε αυτή τη ζεστή βραδιά, φύγαμε αποκομίζοντας τις πιο καλές εντυπώσεις για τις πολιτιστικές εκδηλώσεις των Μαθ. Εστιών και με την ευχή να γίνονται συχνότερα.

Σ.Τ.

Ο ΚΟΥΡΕΜΕΝΟΣ ΓΑΙΔΑΡΟΣ

Του Αναστ. Ευθυμίου

Παρ' όλο που σήμερα υπάρχουν διάφορα φάρμακα για την καταπολέμηση της υείρας, που και που κάνουν ακόμη την εμφάνισή τους οι καλές αυτές κυράδες στα σχολεία μας.

Στη δική μας εποχή που βασιλεύει η φτώχεια και η ανέχεια και πολλά παιδιά δεν ήξεραν καλά - καλά ακόμη τι θα πει σαπούνη οι υείρες, βρίσκονταν στην ημερήσια διάταξη, ξέφευγαν από τα υειριασμένα παιδιά και έκαναν τον περίπατό τους στα θρανία. Ευχαριστιόνταν δε πολύ να κολάνε και στα καθαρά παιδιά.

Γι' αυτό λοιπόν ο δάσκαλός μας ο Ρεμπέλης μας υποχρέωνε, τα μεν κορίτσια να λούζονται συχνά, τα δε αγόρια να κόβουν τα μαλλιά τους και μάλιστα με την πρώτη μηχανή πολλές φορές, για να χάνονται και τα αυγά της υείρας (οι κόντες) από τες οποίες βγαίνουν τα καινούργια υειρόπουλα.

Κουρείο συστηματικό δεν υπήρχε φυσικά στο χωριό, αλλά είχαν μηχανές κι έκαναν τον κουρέα ο μπάρμπα - Μάρκος ο Τσιόφας ο τσαγκάρης κι ο γέρο - Νικόλας ο γκουγκούτσος ο τσαρουχάς. Αυτός είχε μιά παλιά μηχανή, με σπασμένα τα μισά σχεδόν δόντια, που τραβούσε πολύ τις τρίχες, κάνοντάς μας να ξεφωνίζουμε και να χοροπηδούμε από τον πόνο.

Η μηχανή του μπάρμπα - Μάρκου ήταν κάπως καλύτερη. Ετούτος εκτός από τα παιδιά κούρευε και μεγάλους. Μεταχειριζόταν και το γαλίδι και τη χτένα - πράγμα που δεν έκαμνε ο γκουγκούτσος - και ξύριζε και το σβέρκο με το ξυράφι. Αντί για σαπουνάδα όμως μεταχειριζόταν λίγο νερό απ' το μαστέλο του και λίγο..., και λίγο σάλιο. Κανένας όμως δεν πάθαινε μόλυνση.

Καλή μηχανή κουρευτική είχε ο μπάρμπα - Μουστόκλης ο Κόντος. Αυτός όμως ταξίδευε στην Αθήνα και μόνο το χειμώνα ερχόταν στο χωριό. Ήταν φίλοι με τον πατέρα μου και σ' αυτόν μ' έστελνε και μούκοβε τα μαλλιά, όταν φυσικά ήταν στο χωριό. Η μηχανή του ήταν, όπως είπα, σε καλή κατάσταση και δεν τραβούσε σχεδόν καθόλου.

Ξαφνικά όμως τι συνέβηκε! Κάποια φορά που πήγα να κούρευτώ η μηχανή άρχισε να μασάει τα μαλλιά μου κι άλλα έκοβε κι άλλα ξερίζωνε. Δεν μπορούσα να κρατηθώ από τον πόνο και άρχισα να ξεφωνίζω και να χοροπηδώ.

Και τότε ο μπάρμπα Μιστόκλης για να τελειώσει τη δουλειά του, μόβαλε το κεφάλι ανάμεσα στα γονατά του, μ' έσφιξε δυνατά και έτσι κατάφερε να με τιθασεύσει και ν' αποτελειώσει το κούρεμα.

«Α πατέρα! είπα όταν γύρισα στο σπίτι, δεν ξαναπάω στο μπάρμπα - Μιστόκλη. Δεν ξέρω τι έπαθε η μηχανή του, τα μισά μαλλιά μόκοβε και τα μισά μου ξερίζωνε, δεν ξαναπάω».

Την άλλη μέρα ο πατέρας μου συναντήθηκε με τον Κόντο.

«Καλά ωρέ Μιστόκλη, του λέει, σόπαδε τίποτε η μηχανή. Ο γιός μου μόκανε παράπονα τον τυράνησες πολύ μου είπε όσο να τον κουρέυεις και τώρα (μου είπε) δεν ξαναπάω να με κουρέυεις».

«Δίκιο έχει, απάντησε ο μπάρμπα - Μιστόκλης, αλλά δεν ξέρεις τι έπαθα μου τη χάλασε ο κερ.... ο Βασίλης ο Χ..... Ήρθε και με παρακάλεσε να του τη δώσω για να κουρέυει τα παιδιά του όπως μου είπε. Αλ' αυτός κούρευε το... γαΐδαρό του· του γυάλισε και τα δόντια

ΕΜΠΕΙΡΙΕΣ ΑΠΟ ΤΗ ΒΟΡΕΙΟ ΗΠΕΙΡΟ

Του πρεσβ. Διον. Τάτση

Οι συνεχείς αποστολές ρούχων και τροφίμων στη Βόρειο Ήπειρο από την Ιερά Μητρόπολη Δρυινοπούλεως, Πωγωνιανής και Κονίτσης μου δίνουν την ευκαιρία να επισκέπτομαι σχεδόν κάθε Σάββατο, μαζί με άλλους ιερείς, διάφορα χωριά της γειτονικής χώρας και να βλέπω από κοντά τα ποικίλα προβλήματα των αδελφών, τα οποία βέβαια λίγο πολύ είναι γνωστά. Οι καταστάσεις όμως που δημιουργούνται απ' αυτά, είναι συνήθως άγνωστες και αυτές θα προσπαθήσω να σημειώσω σε τούτο το κείμενο. Παράλληλα δίνω και τα απαραίτητα στοιχεία για να σχηματίσει ο φίλος αναγνώστης πλήρη εικόνα της επιχείρησης αγάπης, την οποία εδώ κι ένα χρόνο διεξάγει η Ιερά Μητρόπολή μας προς τους Βορειοηπειρώτες.

Η Προετοιμασία

Η διανομή ρούχων και τροφίμων είναι πολύ δύσκολη στη Βόρειο Ήπειρο και γενικότερα στην Αλβανία.

Χρειάζεται προετοιμασία και οργάνωση. Αυτό το έχει υπόψη η Ιερά Μητρόπολη και γι' αυτό απεφάσισε να χωρίζονται τα είδη σε μικρά δέματα και με βάση τις καταστάσεις οικογενειών που υπάρχουν να γίνεται η διανομή. Το έργο αυτό της προετοιμασίας το έχουν αναλάβει οι γυναίκες των κύκλων μελέτης της Αγίας Γραφής της Κονίτσης, οι οποίες το επιτελούν αθορύβως και με ευσυνειδησία. Για την κάθε οικογένεια ετοιμάζονται δύο δέματα. Το ένα με ρουχισμό που προέρχεται από διάφορα μέρη της Ελλάδος και το άλλο με τρόφιμα, τα περισσότερα των οποίων αγοράζει η Ιερά Μητρόπολη. Μετά από αυτή την προετοιμασία, αναλαμβάνουν ιερείς και συνεργάτες της Μητροπόλεως, οι οποίοι ταξιδεύουν στη Βόρειο Ήπειρο και «ιδίαις χερσίν» τα μοιράζουν στους κατοίκους των χωριών. Το χρονικό που ακολουθεί αναφέρεται στις αποστολές που πραγματοποιήθηκαν από το τέλος Σεπτ. μέχρι αρχές Δεκ. 1991.

με γυαλόχαρτο και τον πούλησε... Με το κούρεμα αυτό όμως μου τσάκισε τρία - τέσσερα δόντια και τη σακάτευε...».

Και πραγματικά· ο Βασίλης έχοντας ένα γέρικο γαϊδούρι, που όπως πρόβλεπε δέ θα έβγαζε το χειμώνα, σοφίστηκε αυτό το κόλπο για να το πουλήσει. Αφού το κούρευε, το έλουσε, το βούρτσισε καλά αρκετές μέρες ώσπου η τρίχα του άρχισε να γυαλίζει, του τρόχιζε με τη λίμα τα νύχια των ποδαριών

και τα δόντια και τα γυάλισε με γυαλόχαρτο, το τσίισε, το πετάλωσε και κατόρθωσε να το πουλήσει σε κάτι τουρκόγυφτους. Ξεγελάστηκαν εκείνοι και το πήραν, αλλά δεν πρόφτασαν να το πουλήσουν. Τους έπιασε μία φοβερή παγωνιά στο χωριό Πληκάτι και γόφησε από το κρύο. Βλαστημούσαν οι τουρκόγυφτοι.

«Ακούς εκεί! Να μας γελάσει ο κερ.... ο Βασίλης... Χαράμι να του γιένει.

Στη Γορίτσα και τους Τεριαχάτες

Στις 21 Σεπτ. επισκεφθήκαμε τη Δερόπολη για πολλοστή φορά. Πρώτος σταθμός η Γορίτσα, ένα από τα πιο μικρά χωριά της περιοχής. Δυστυχώς ο δρόμος ήταν άσχημος και μόνο ένα αυτοκίνητο κατόρθωσε ν' ανηφορίσει και να φτάσει στο χωριό. Τρεις έμειναν στη διακλάδωση για να φυλάνε τ' άλλα αυτοκίνητα και οι υπόλοιποι προχωρήσαμε με τα πόδια. Πρώτη εντύπωση η άστεγη εκκλησία του προφήτη Ηλία, που φαινόταν και από τον κεντρικό δρόμο. Ήταν ερείπιο και δεν σωζόταν ούτε ίχνος στέγης. Διατηρούνταν οι τοίχοι και το πέτρινο τέμπλο. Εσωτερικά υπήρχαν χώματα, πέτρες και χορτάρια. Ελεύθερα έμπαιναν και τα ζώα.

Στην κατάστασή μας είχαμε 40 οικογένειες και η διανομή έγινε χωρίς προβλήματα. Μερικοί μας ζήτησαν οικονομική βοήθεια για την κατασκευή της στέγης της Εκκλησίας. Τους είπαμε που πρέπει ν' απευθυνθούν και πως να ενεργήσουν. Στη συνέχεια πήγαμε στην Εκκλησία και αναπέμψαμε δέηση. Η συγκίνηση ήταν καταφανής στα πρόσωπα των ανθρώπων. Αφού αποχαιρέτησαμε τους αδελφούς, κατηφορίσαμε για το διπλανό χωριό, τους Τεριαχάτες.

Κι εδώ οι άνθρωποι μαζεύτηκαν αμέσως. Ευτυχώς που δεν αντιμετωπίζουμε πρόβλημα ειδοποίησης. Μια φορά να φωνάζουμε με τον τηλεβόα, σχεδόν όλο το χωριό μαζεύεται στο σημείο που έχουμε σταματήσει. Ξέρουν πιά ότι κάποια βοήθεια θα ήρθε και τρέχουν. Το χωριό ήταν μεγάλο, 164 οικογένειες. Δώσαμε δύο δέματα στην κάθε οικογένεια και από μία εικόνα. Μετά αρχίσαμε τις συζητήσεις. Αρκετοί ζητούσαν να τους διευκολύνουμε να πάνε στα νοσοκομεία των Ιωαννίνων, άλλοι μας παρακαλούσαν να βαφτί-

σουμε τα παιδιά τους και άλλοι να τους πάρουμε κοντά μας. Ποιόν να προωθησούμε; Ήταν τόσες πολλές οι ανάγκες τους, που δεν μπορούσαν να ικανοποιηθούν από μας με τις ελάχιστες δυνατότητες που έχουμε. Προσέχαμε πολύ στις υποσχέσεις που δίναμε, γιατί έπρεπε να ήμαστε σε δέηση να τις πραγματοποιήσουμε. Σχεδόν τρεις ώρες μείναμε στους Τεριαχάτες. Ο ήλιος δεν μας ενοχλούσε. Ο χρόνος όμως μας πίεζε.

Το μεσημέρι αναχωρήσαμε για το Αργυρόκαστρο. Πήγαμε λίγο στην πλατεία της πόλης, όπου μπροστά από λίγους μήνες υπήρχε το άγαλμα του Χότζια. Τώρα πνέει ελευθερία, παντού και μόνο τα ξεθωριασμένα συνθήματα υπάρχουν σε διάφορα σημεία. Και αυτά σε λίγο θα εξαλειφθούν. Στο σημείο ακριβώς που ήταν το άγαλμα, σήμερα υπάρχει όμορφη πρασινάδα. Εκεί σταθήκαμε οι πέντε ιερείς και βγάλαμε φωτογραφία. Μερικοί διερχόμενοι σχολίασαν τη σκηνή: «Εκεί που ήταν ο Χότζιας, τώρα ανέβηκαν οι παπάδες!» Στο Αργυρόκαστρο τούτη τη φορά δεν μείναμε πολύ. Επιστρέψαμε έγκαιρα. Στο δρόμο μας συναντούσαμε πολλά μεταχειρισμένα αυτοκίνητα που έχουν αγοράσει οι Αλβανοί από την Ελλάδα και άλλες χώρες. Οι αλλαγές είναι πια αισθητές στην Αλβανία, με μόνη τη διαφορά ότι δεν είναι σίγουρο αν η δημοκρατία που γεννιέται θα είναι πραγματική ή θα είναι σωβινισμός με δημοκρατικό μανδύα. Πάντως το σύνθημα που διαβάσαμε στους Γεωργουτσάτες μας προκάλεσε ιδιαίτερο ενδιαφέρον: «Τώρα όλα τα δικαιώματα στην Ελληνική μειονότητα». Ροδίζει η αυγή. Υπάρχει βέβαια ακόμη πολύς και ανηφορικός δρόμος.

Ας σημειώσω όμως και την επισήμανση ενός μεσήλικα βορειοηπειρώτη:

«Άχ, αυτοί που τώρα σας περικυκλώνουν, χθές έκαναν τόσα και τόσα εγκλήματα. Να ξέρετε ότι αυτοί κρατούν δυό σημαίες...».

Ήταν η έκφραση πικρίας ενός ανθρώπου που φυλακίστηκε για πολλά χρόνια από τους κομμουνιστές. Από την εμπειρία που έχω αποκομίσει, συμφωνώ κατά ένα μεγάλο ποσοστό με τον πονεμένο αδερφό.

Και πάλι στο Αλήκο

Στις 5 Οκτ. πραγματοποιήθηκε δεύτερη αποστολή στο Αλήκο των Αγίων Σαράντα για να συμπληρώσουμε τα κενά που είχαμε αφήσει κατά την πρώτη μας επίσκεψη, αλλά και για να επισκεφθούμε τα γύρω χωριά Ραχούλα, Νεοχώρι, Τσαούσι και Τρέμουλη. Στο Αλήκο είχαμε και μερικά επεισόδια που προκλήθηκαν από τις ελλείψεις των καταστάσεων που είχαμε και την απληστία μερικών. Είναι αλήθεια ότι φύγαμε από το Αλήκο πικραμένοι. Για να πάμε στα γύρω χωριά χρειάστηκε να διανύσουμε πολλά χιλιόμετρα μέσα στον κάμπο, σε δρόμους γεμάτους λακκούβες και νεροφαγιές. Η διαδρομή ήταν μαρτυρική. Οι άνθρωποι όμως χαρούμενοι και ενθουσιώδεις. Όλοι Έλληνες μέχρι το κόκαλο. Και τα παιδιά τους το ίδιο. Εδώ ζει μιά μικρή Ελλάδα, αξιαγάπητη αλλά φτωχή, που εκτός από την υλική βοήθεια χρειάζεται και την πνευματική. Κατάκοποι επιστρέψαμε στην Κόνιτσα μετά από τρίωρο ταξίδι.

Στο Λεσκοβίκι

Στις 12 Οκτ. νέα αποστολή, στο Λεσκοβίκι με λάδι, σαπούνι και ζυμαρικά. Χρειάστηκε να περάσουμε το Σαραντάπορο και να ξαναφορτώσουμε τα

κιβώτια σε δικό τους φορτηγό. Φθάσαμε στην κωμόπολη των 750 οικογενειών και σταθμεύσαμε στο προαύλιο της εκκλησίας του Αγίου Γεωργίου. Ο κόσμος είχε ειδοποιηθεί και οι χριστιανοί συγκεντρώθηκαν στο ναό για να παρακολουθήσουν τη Θεία Λειτουργία. Οι φτωχοί μας αδελφοί ήταν όλο περιέργεια. Δυστυχώς στη συντριπτική τους πλειοψηφία δεν γνώριζαν ελληνικά, ούτε και ήξεραν να κάνουν το σταυρό τους. Ο ναός είχε πολλές ελλείψεις. Στο τέμπλο δεν υπήρχαν εικόνες, τα τάβνια ήταν σάπια και στα παράθυρα δεν υπήρχαν τζάμια. Μετά την απόλυση έγινε η διανομή των τροφίμων.

Το μεσημέρι φιλοξενηθήκαμε σε γνωστό σπίτι όπου συνομιλήσαμε και με μιά δασκάλα του αλβανικού κράτους, η οποία διδάσκει τ' απογεύματα ανεπίσημα την ελληνική γλώσσα σε όσα παιδιά θέλουν. Την προσπάθεια ενθαρρύνει ο μητροπολίτης μας Σεβαστιανός. Το απόγευμα γυρίσαμε από τον ίδιο δρόμο με λεωφορείο και φθάσαμε στα λουτρά του Σαραντάπορου για να συνεχίσουμε με το δικό μας φορτηγό. Και πάλι επιστρέψαμε στην Κόνιτσα κατάκοποι.

Στην Τσαρτσόβα

Μετά από τρεις μέρες, στις 15 Οκτ. ξαναπήγαμε στην ίδια περιοχή. Απογευματινές ώρες με δύο φορτηγά περάσαμε το Σαραντάπορο αφήνοντας τα ιδιωτικά μας αυτοκίνητα στην ακροποταμιά, σε ελληνικό έδαφος. Προορισμός μας η Τσαρτσόβα, ένα μεγάλο χωριό κοντά στο Αώο ποταμό. Η διαδρομή, μιάμιση περίπου ώρα, ήταν κουραστική, γιατί ο δρόμος εκτός από τις λακκούβες είχε και πυκνό στρατό. Έπρεπε να προσέχουμε την κάθε μας κίνηση και φυσικά να μοιράζουμε τσι-

γάρα στους στρατιώτες για να περνάμε ανεμπόδιστα. Με τη δύση του ήλιου φθάσαμε στο χωριό όπου έγινε η διανομή χωρίς δυσκολίες, παρόλο που κι εδώ οι περισσότεροι δεν γνώριζαν ελληνικά. Από ευχαρίστηση οι άνθρωποι μας παρέδωσαν δείπνο σ' ένα κρατικό εστιατόριο και μας μίλησαν για τις ανάγκες τους. Είχε νυχτώσει, όταν πήραμε το δρόμο της επιστροφής. Δεξιά μας το ποτάμι έλαμπε από το φως του φεγγαριού και απέναντι μας τα ελληνικά χωριά Καλόβρυσή, Μελισσόπετρα και Αηδονοχώρι. Μέσα στη νύχτα ομάδες Αλβανών προχωρούσαν με κατεύθυνση την Ελλάδα. Είχαμε ένα φόβο μήπως μας δημιουργήσουν κανένα πρόβλημα. Ευτυχώς σταθήκαμε τυχεροί στο αλβανικό έδαφος και δεν αντιμετωπίσαμε σοβαρές δυσκολίες. Δεν συνέβηκε όμως το ίδιο και στο ελληνικό έδαφος. Όταν περάσαμε πάλι το ποτάμι, διαπιστώσαμε ότι τα δύο αυτοκίνητα που είχαμε αφήσει στην ακροποταμιά τα είχαν ανοίξει Αλβανοί. Είχαν σπάσει από ένα τζάμι και είχαν κλέψει ό,τι βρήκαν μέσα. Μας πήραν χρήματα, κασέτες με γαλμωδίες μαγνητόφωνο, γυαλιά, επιτραχήλιο, σταυρό αγιασμού, ευχολόγιο, καφέδες κ.α. Ήταν ένας θλιβερός επίλογος που μας πίκρανε. Εμείς που κουραζόμαστε γι' αυτούς, είχαμε γίνει ο στόχος τους. Αχαριστία στο μέγιστο βαθμό. Η λογική μας είχε σταματήσει, καθώς δεν μπορούσαμε να δώσουμε καμιά εξήγηση, (στο επόμενο η συνέχεια).

Βιβλιοπαρουσίαση

«Η Φούρκα της Ηπείρου»
(Ιστορία - Λαογραφία)

Αυτός είναι ο τίτλος του βιβλίου, που πριν λίγα χρόνια εξέδωσε και κυκλοφόρησε ο συνταξιούχος δάσκαλος Χρήστος Γ. Εξάρχου για τη γενέτειρα του **με δίκές του δαπάνες:**

Είναι ένα βιβλίο πολυσέλιδο (574 σελ.), που περιέχει αεροφωτογραφία της Φούρκας, χάρτη της περιοχής, χρονικά της Φούρκας, γεωγραφικά, ιστορικά και λαογραφικά στοιχεία, παλιά ιστορικά έγγραφα στην Ελληνική και Τουρκική γλώσσα και κοσμείται με 160 παλιές και νέες φωτογραφίες, απ' όλες της εκδηλώσεις της ζωής του χωριού του.

Είναι μια εργασία χρονοβόρα, για την οποία ο συγγραφέας ανάλωσε τα περισσότερα χρόνια της ζωής του, λίαν επίπονη, και λίαν πολυδάπανη και ογκωδέστατη σε μεγάλο σχήμα (24 X 17). Το περιεχόμενό του πλούσιο και η εμφάνισή του καλλιτεχνική.

Η Ακαδημία Αθηνών του απένειμε Έπαινο και βραβείο 200 χιλ. δραχμών.

Πωλείται από τον ίδιο στη διεύθυνση: Κασσάνδρου 85, Θεσ/νίκη 546.33 Τηλ. 031/28.23.20 και το καλοκαίρι στο χωριό του.

Άλλα βιβλία

«ΑΞΕΧΑΣΤΑ ΠΑΙΔΙΚΑ ΜΟΥ ΧΡΟΝΙΑ ΣΤΟ ΧΩΡΙΟ – ΚΟΝΤΑ ΤΟΥ ΠΑΛΙ ΕΖΗΣΑ ΚΑΙ ΘΥΜΗΘΗΚΑ» είναι ο τίτλος του βιβλίου του **Ηλία Γ. Μουτσιούλη**, από τη Φούρκα.

Είκοσι χρόνια ξενιτιάς δεν κατάφεραν να σβήσουν την αγάπη για την

γενέθλια γη του συγγραφέα, που επιστρέφοντας φέρνει μαζί του όλες τις γλυκές και νοσταλγικές αναμνήσεις των παιδικών του χρόνων και τις καταγράφει σ' ένα βιβλίο 158 σελίδων μεγάλου σχήματος.

«**ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΘΕΟΣ ΚΑΙ ΘΑΝΑΤΟΣ** — Συνάντηση Φτωχού με τον Χριστό» τιτλοφορείται το 176 σελίδων βιβλίο του ταξιδεμένου στην Αμερική Φουρκιώτη **Αθανασίου Νασίκα**. Σ' αυτό ο συγγραφέας του με πεζό και ποίηση φιλοσοφεί και καυτηριάζει την αιώνια αδικία οραματιζόμενος για τους ανθρώπους μια ειρηνική και ευτυχισμένη κοινωνία.

«...Χριστέ! πάνε τώρα δυο χιλιάδες χρόνια

ο κόσμος περιμένει με το

σταυρό στο χέρι

ζει με την ελπίδα μες στην

καταφρόνια

πεινάει, πονάει, δεν αντέχει,

υποφέρει...»

(Από το ποίημα Συνάντηση Φτωχού με τον Χριστό).

Σ.Τ

ΠΩΛΕΙΤΑΙ

Αγροτεμάχιο 8 στρέμ. με σταύλο 400 τ.μ., δεξαμενή αποθήκες, ηλεκτρ. ρεύμα κ.α. στην τοποθεσία μεταξύ Δέματος και Μπουραζάνι. Τηλ. 0651 35864.

ΠΩΛΕΙΤΑΙ Οικόπεδο, γωνιακό 1.300 τετραγωνικών μέτρων με οικοδομή 380 τετρ. μέτρων, που στεγάζεται σήμερα το Αστυνομικό Τμήμα Κονίτσης, με μηνιαίο μίσθωμα 90.000 Δρχ.

Οικοδομούνται συνολικά 1040 τετραγωνικά μέτρα συν τα υπόγεια.

Πληροφορίες Τηλ. 01 - 7517136 και 7525301

Δημοσίευση παλιού εγγράφου της Φούρκας

Γράφει ο Χρήστος Γ. Εξάρχου

Απ' το πολύτιμο, πλουσιότατο, ανέκδοτο αρχείο (1793 - 1893), του αείμνηστου Αδάμου Νικολάου Μπουζιάνη, που το διαφύλαξαν «ως κόρην οφθαλμού», η σύζυγός του Φωτεινή και τα παιδιά του Δημητράκης Ουρανία και Αλέκος.

Απ' τα 30 τεμάχια (χειρόγραφα και και μή που είναι γραμμένα στην Ελληνική και λίγα στην τουρκική γλώσσα, και τα οποία μου παραχώρησε πρόθυμα ο μακαρίτης Δημητράκης το 1960, τα περισσότερα αντέγραφα με το χέρι και με τη βοήθεια μεγεθυντικού φακού, γιατί ήταν μισοκατεστραμμένα και τα υπόλοιπα καθαρά, φωτοτύπησα. Τα δε λίγα γραμμένα στην τουρκική γλώσσα μετέφρασα.

Όλα είναι αυτούσια, χωρίς καμιά αλλοίωση και κατά την αντιγραφή τους κράτησα μάλιστα με μεγάλη σχολαστικότητα την ορθογραφία και την σύνταξή τους. Όλα συντάχτηκαν κατά την περίοδο της τουρκοκρατίας. Ελάχιστα είναι καλλιγραφικά, ακόμα, και οι αριθμοί τους. Εντυπωσιακή είναι η ιδιόχειρη καλλιγραφία των γραμμάτων και αριθμών της εποχής εκείνης και ότι στους δεκαδικούς αριθμούς μετά τον ακέραιο έβαζαν δυό τελείες, αντί υποδιαστολής, λογου χάρη 20:10 γρόσια.

Απ' τα παραπάνω τεμάχια κατέγραφα μόνο 5 στο βιβλίο μου, κι αυτό το έκαμα για οικονομία χώρου. Γλώσσα τους η καθαρεύουσα.

Περιεχόμενα αρχείου: Κώδικας Μοναστηρίου - Δεφτέρι Στρατολογίας - Φορολογικοί κατάλογοι - Επιστολές - Διαταγές - Δηλώσεις - Αποδείξεις -

Εκθέσεις - Πληρεξούσια - Αιτήσεις -
Αναφορές - Γραμμάτια - Ομόλογα -
Εξοφλητικά - Διορισμοί - Πρακτικά -
Πωλητήρια - Ταπιά (τίτλοι κυριότητας).
Όλα σχεδόν αφορούν αποφάσεις της
Δημογεροντίας της Φούρκας, και αξιό-
λογο είναι ότι οι Φουρκιώτες σκέφτον-
ταν και έγραφαν Ελληνικά και μάλιστα
σε εποχή, που επίσημη γλώσσα ήταν η
τουρκική.

Παραθέτω για δημοσίευση αυτού-
σιο το εξής:

Πρακτικόν κατοίκων Φούρκας δι' εκλο-
γήν μοχτάρη.

«Οι κοινότης του χωρίου Φούρκας
σίμερος συμφόνος, και αβιάστος εξε-
λέξαμαν διά μοχτάρην μας τον Κύριον
Αδάμον Δ! Εξάρχου ως έπετε πρότον
δέλοι σινάξοι τα βασιλικά¹ του χωριού
ημόν, Φουρ. κατά το από της Κοινότη-
τος δευτέροι οπέρ δέλομεν δώση οίπο-
γεγραμένον και μετρά αυτά εις το μαλ.
συντούκι² παραλαβώντα χρήματα δέ-
λοι δώσι οίπόδεξιν εις τους πληρόντας.
Δευτερ. πικαιέδες³ δεν δελοι αφίσι εις
κανέν άτομον όπς δήποτε και αν έχοι.
Τρίτον εις όσας φόρας δέλοι επιγένοι
εις Κόνιτσα δια βασιλικά οίνοι εις βά-
ρος του μοχτάρη, εξόν όμος εάν πηγέ-
νοι δια του κοινού οίποθέσις τα έξοδα
είναι εις βάρος του κοινού χορίου τα
δε κεράσματα όπου χρειασθούν να ε-
ροτισι τους διμογέροντες να δίδοι οι
δε διμογέροντες αυτοί γράγουν ιδιοχί-
ρος εις έτερον κατάστιχον⁴.

Τέταρτον τα Κονάκια⁵ είναι εις βάρος
του χωρίου.

Πέπτον διόλας αυτάς τας ιπερισίας δέ-
λοι λάβη προς 3 τρις παράδες το Γρό-
σι με 106 εκατόν έξι λιρ. ταξινταρλίκη⁶
ομού με προταγιαρλίκη⁷ είναι εις βά-
ρος του.

Έτι δε δέλομεν του δόσι και μία λίρα
ακόμη περιπλέον από το ταξινταρλίκι
και εις όσας φοράς σινάξοι δέλοι δώσι

και λογαριασμόν εις το τέλος του έτους
διο υποφενόμεδα.

Οι Κοινότης Φούρκας υποφενόμε-
νεν 1876 ηβδομ. έξι Μαρτίου Α.

Γεώργης Θεοδ. Γ. δημογέροντας
γπανούλης μπάτζουκόστα δημογέροντας
γπανούλη γιοργή τάκου
κότας τζιμολάκης δημογέροντας
σουτήρης αδάμος
νικόλας δήμιος μουτζούλη
κοτα Ν. κίζο
γάκη Ν. κίζο
σύμος κοτα φιλιώνη
νάκοσ εξάρχου
αδάμο πουλμπη
βασίλιος Οικονόμου
δυμυτρυ Ζομα
δημήτρης γιανη μοκα
νικολας γγοργις ρουσης
Ευθύμιος Νικολάου
γιόργις κότα φλόνη
διμιτρις κοτα φλόνη
κονσαντήνος δημητριου π.
τουσας μοισάρου
γιανη καράτζου
γιανι κοτα φλιονι
Θήμιος δημήτρη τεγού
διπτρης βακγελη
κότας νικόλαος μοκα
Θεοδορος τεγου
στήλος γπάνη
διμίτρις γακη εξάρχου
Θίμος ματήλας
Γιοργις Ν. φούρκα
Θιμιος Τίτζα
γακης θανάση
θανάσις κοταφλόνη
κοτας γγοργη κουντουνήκου
νηκολα караγπάνη
γπανης κούσης
τέγος οία δια χειρός νάκου εξάρχου
γιανουλης τάσουλας
Θημιος γγοργη δημογέροντας
νικολας διμητριου διμογέροντας

Οι φίλοι μας, γράφουν

Θεσσαλονίκη 30/1/92

Αγαπτέ κ. Τουφίδη,

Με την υπ' αριθμ. 7981 απόδειξή σας έστειλα 2.000 δρχ. για τη συνδρομή στο περιοδικό μας «ΚΟΝΙΤΣΑ» που δεν πρέπει να λείπει από κανένα σπίτι Ηπειρώτη.

Εμείς, που είμαστε πολλά χρόνια ξενιτεμένοι, διαβάζοντας το αγαπημένο μας περιοδικό, ζούμε νεορά κοντά στους συγγενείς μας στα χωριά, με τα ήθη και έθιμα, με τη νοσταλγία των βουνών μας από τις θύμισες των παιδικών μας χρόνων...

Ξεφυλλίζοντας το τεύχος 41 (Νοεμβρ. Δεκεμ. 91), διάβασα για τις επιτυχίες των νέων του χωριού μου στα διάφορα εκπ. Ιδρύματα της χώρας (μεταξύ αυτών και της κόρης μου Ευαγγελίας που πήρε το πτυχίο Γεωλόγου στο Πανεπιστήμιο Θεσ/νίκης), αισθάνομαι περήφανος σαν Ηπειρώτης - Κονιτσιώτης και εύχομαι μ' όλη μου την καρδιά

επιτυχία και πρόοδο για το καλό τους και το καλό του χωριού. Παράλληλα θα ήθελα να συγχαρώ το Δ.Σ. της Αδελφότητας Λαγκαδιωτών καθώς και το Κοινοτ. Συμβούλιο του χωριού μου, για τους στόχους τους, την αγάπη, την ομόνοια και τη συσπείρωση όλων των συγχωριανών για το καλό και την προκοπή του χωριού μας.

Εγώ προσωπικά, που έζησα πάνω από πενήντα χρόνια στην πικρή ξενιτιά, ξέρω πολύ καλά τι θα πει ξεριζωμός.

Με τη σκέψη ότι μια μέρα θα μπορέσω να ξαναζήσω στο χωριό μου, με τους συγγενείς μου στα χώματα των γονιών μου, παρακαλώ το Θεό να με αξιώσει να πραγματοποιήσω το όνειρό μου.

Ευχαριστώ για τη φιλοξενία
Σπυρ. Απ. Ντίνης
από Λαγκάδα Κόνιτσας
κάτοικος Θεσ/νίκης

1. Βασιλικά = χρέπ
2. Μαλ. σιντούκι = κάσα, ταμείο
3. Πικαϊέδες = υπόλοιπα χρεών
4. κατάσπιχον = δευτέρι εσόδων και εξόδων
5. Κονάκια = καταλύματα
6. Ταξιταρλίκι = έξοδα είσπραξης
7. προτογιαρλίκι = έξοδα πρωτόγερου, μουχτά-

ρη

Σημ.

α) Αντίγραφο του αρχείου θ' αφιερώσω στο υπό ίδρυση Μουσείο του χωριού μας.

β) Αφιέρωσα μέσω του προέδρου της κοινότητάς μας ένα παλτό (πανωφόρι), καινούργιο, μαύρο, μάλλινο από δίμιτο χειροποίητο, ντόπιας παραγωγής, παραδοσιακό του έτους 1910, της μακαρίτισσας μάνας μου τούλους (Αθηνάς), προικωό της, ραμμένο από καλλιτέχνες Φουρκιώτες τερζήδες (= λ. τ. ραφτάδες) της εποχής εκείνης.

ΜΕΤΕΩΡΟΛΟΓΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

Δεκέμβριος 1991 Γενάρης 1992

Σχετ. υγρασία 70% - 66%

Μεγ. Θερμοκρασία 12.4 - 13.2

Ελαχ. Θερμοκρασία -8.4 - -7.8

Υγος βροχής 00 - 13 εκ.

ΠΩΛΕΙΤΑΙ

Οικόπεδο κάτω από τη Μαθ. Εστία Κόνιτσας.

Πληροφορίες στο τηλ. (0655) -22.559

Προς Κονιτσιώτες ανοιχτή επιστολή

Αγαπητή «ΚΟΝΙΤΣΑ»

Στα τελευταία χρόνια η αδιαφορία η ανευθυνότητα και η απάθεια της εκάστοτε τοπικής Αυτοδιοίκησης έχει φέρει μεγάλη και ανεπανόρθωτη καταστροφή στο στολίδι της Κόνιτσας, το ωραιότατο Δημοτικό «Κουρί».

Φίλοι αγαπητοί, Κονιτσιώτες, μήπως δεν ξέρετε ότι το Κουρί προστατεύονταν ακόμα και από τους Τούρκους κατακτητές;

Το αγαπούσαν και το πρόσεχαν Χριστιανοί και Τούρκοι. Οι σημερινοί Κονιτσιώτες δέλουν να λέγονται φιλοπρόοδοι, φυσιολάτρες, ευγενικοί κ.α....

Έχουν ιδρύσει εξωραϊστικό Σύλλογο, εμποροεπαγγελματικό και ένα σωρό άλλους Συλλόγους. Όλοι αυτοί οι Σύλλογοι και το Δασαρχείο έχουν αυτοτυφλωθεί και αυτοκουφαθεί; Δε βλέπουν την καταστροφή του δάσους στο Κουρί; Δεν ακούουν, δεν βλέπουν τα γιδοπρόβατα που βόσκουν εκεί μέσα;

(Για να πάει κάποιος στην Αγία Βαρβάρα, πρέπει να κρατάει γερό ξύλο για τα κοπαδόσκυλα και να φοράει μπότες για να γλιτώσει από τις κοπριές).

Δεν βλέπουν τους ασυνείδητους Κονιτσιώτες που κόβουν με τα τσεκούρια καυσόξυλα;

Εγώ σαν πολίτης της Κόνιτσας θλίβομαι γι αυτό το κατόντημα. Έκανα μια αίτηση στο Δήμαρχο και το Δημ. Συμβούλιο, ζητώντας να με πληροφορήσουν αν το Κουρί έπαγε να είναι στολίδι της πόλης και έγινε τόπος ξύλευσης κι ελεύθερης βοσκής. Στη συζήτηση, στο Δήμο, απόντες οι Κονιτσιώτες. Πήρα γραπτή απάντηση

ήξεις... αφήξεις και κανένας δεν κινήθηκε να σταματήσει το κακό, ούτε από το Δήμο, ούτε από το Δασαρχείο. Γατί τόση αδράνεια;

Μεσ' απ' το περιοδικό ρωτάω τον κ. Δήμαρχο και το Δημ. Συμβούλιο: τι τους φοβίζει; Μήπως οι γήφοι στις επόμενες εκλογές;

Εσείς φίλοι Αναγνώστες τι λέτε; Το Κουρί δεν είναι του πατέρα μου, ούτε δικό μου. Είναι ολωνών μας. Δε θα το προστατέψουμε; Τι περιμένουμε, να σωθούν τα καυσόξυλα και να βγάλουν και τις ρίζες με τους κασμάδες;

Τότε θα απογυμνωθεί όλη η πλαγιά και δε θα μπορεί ούτε να την βλέπει κανένας. Θα είναι μεγάλη ντροπή να μας καταριούνται οι ερχομενες γενιές για την αδιαφορία και τη συννενοχή μας σε μια τέτοια καταστροφή!..

Δήμ. Χ. Στεφάνου

Σημείωση Σ.

Θεωρούμε δικαιολογημένη τη διαμαρτυρία του κ. Δ. Στεφάνου και θα περιμένουμε από το Δήμο να λάβει τα απαραίτητα μέτρα για το πανέμορφο αυτό δάσος. Μάλιστα προτείνουμε και κάτι περισσότερο. Ν' αναληφθεί σταυροφορία από το Δήμο για τη δεντροφύτευση και του Αη Λιά, ώστε σε λίγα χρόνια να πρασινίσει όλο το βουνό.

«ΚΟΝΙΤΣΑ»
Ε.Π.Ε.

**ΣΥΝΕΡΓΕΙΟ
ΔΟΜΙΚΩΝ
ΜΗΧΑΝΗΜΑΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΜΠΟΡΙΑ**

**ΜΠΟΥΛΤΟΖΕΣ - ΦΟΡΤΩΤΕΣ ΤΣΑΠΕΣ
ΚΟΜΠΡΕΣΕΡ - GRADAR - ΟΔΟΣΤΡΩΤΗΡΕΣ
ΚΑΙ ΜΗΧΑΝΗΜΑΤΑ ΛΑΤΟΜΕΙΟΥ
ΗΛΕΚΤΡΙΚΕΣ ΕΡΓΑΣΙΕΣ - ΣΥΓΚ/ΣΕΙΣ ΓΕΝΙΚΩΣ**

ΣΩΤ. ΛΩΤΟΣ & Β. ΧΑΤΖΗΜΕΛΕΤΙΟΥ
ΑΝΤΙΓΟΝΗΣ 10 · ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΠΑΛΑΤΩΝΟΣ
ΤΗΛ 51 38315

Σκηνές Χειμώνα

Στη διαφανή και παγωμένη ατμόσφαιρα αιωρείται η μυρωδιά του καμμένου χόρτου, καπνοί εδώ και κει τυλίγουν τα γυμνά κλαδιά των δένδρων, ενώ στο βάθος ορδώνεται νηφάλιος ο χιονισμένος όγκος της Τύμφης.

Οι τόσες διάσπαρτες φωτιές για λίγο σε βγάζουν έξω από την πραγματικότητα, μένεις με την εντύπωση πως εκεί κάτω στα χωράφια εργάζονται δεκάδες άνθρωποι όπως τις παλιές καλές εποχές, και όμως δεν είναι παρά λίγοι και μάλιστα περασμένης ηλικίας που εν τούτοις έχουν το κουράγιο να ατενίζουν με αισιοδοξία το μέλλον των χωριών τους «Α».

Σαν βγεί και ο Φεβρουάριος, από τον φετινό Χειμώνα θα μας μείνει η ανάμνηση της ξεροπαγιάς με την πιο μεγάλη διάρκεια. Το φτυάρι πίσω από την πόρτα για το συνηθισμένο και όχι απρόσμενο πρωϊνό χιόνι αποτελεί μια εικόνα που ανήκει στο παρελθόν. Τα χιόνια φέτος λίγα ακόμη και στις κορυφές του Σμόλιγκα και της Τύμφης, αλλά το κρύο έντονο, πολλές φορές κάτω από το μηδέν και τα νερά στα ρέματα και τις πηγές παγωμένα. Οι κάτοικοι της κοιλάδας του Αώου και μάλιστα άνθρωποι της τρίτης ηλικίας αντί να μαραζώνουν σε κάποιο ανήλιο διαμέρισμα μιας κάποιας μεγαλούπολης, ξεχύνονται έξω στο ύπαιθρο για να καθαρίσουν την γη από ό,τι άχρηστο και ξερό άφησε πάνω της το περασμένο καλοκαίρι.

ΚΟΝΙΤΣΑ ΑΘΛΗΤΙΚΑ ΝΕΑ

με τον Παύλο Σέρρα

Η δημοφιλής ομάδα της Κόνιτσας, η ΠΙΝΔΟΣ, ξεκίνησε το φετεινό πρωτάθλημα με τους καλύτερους οιωνούς.

Τα προγνωστικά όλων πριν αρχίσει το πρωτάθλημα ήταν αισιόδοξο και όλοι μιλούσαν πως φέτος η ΠΙΝΔΟΣ θα ήταν το πρώτο φαβορί μια και δεν υπήρχαν στην φετεινή Α' κατηγορία οι μεγάλες ομάδες. Ακόμα και ο αθλητικός τύπος μας έβαζε στην πρώτη σειρά.

Μετά τις εκλογές που έγιναν εκλέχθηκε ένα αξιόλογο συμβούλιο, το οποίο αποτελείται από 9 μέλη, με πρόεδρο τον κ. Λάκκα Κων/νο.

Προπονητής προσελήφθη ο κ. Χαλούλος Πέτρος. Ξεκίνησε το πρωτάθλημα κάνοντας ανανέωση στην ομάδα και παίρνοντας στην βασική ενδεκάδα νεαρούς παίκτες που αποκτήθηκαν από τον ΠΑΟΚ για να έχουμε την απομάκρυνση παλαιών ποδοσφαιριστών από την ομάδα που απείχαν των εκδηλώσεων για διάφορους προσωπικούς λόγους. Ακόμα ο ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ ΠΑΥΛΟΣ πήγε στην Ανατολή και ο ΑΓΟΡΟΥ ΚΩΝ/ΝΟΣ στην Ασφάκα.

Με νίκη ξεκίνησε η ΠΙΝΔΟΣ την πρώτη αγωνιστική νικώντας το Νησί με 2-1. Από εκεί και πέρα άσχημα τα αποτελέσματα για την ΠΙΝΔΟ καθώς και μία ήττα έφερνε την άλλη. Στις 10-12 αγωνιστικές η ομάδα φιγουράρει στις τελευταίες θέσεις της βαθμολογίας, το όνειρο για αλλαγή κατηγορίας χάθηκε για φέτος και στο βάθος του ορίζοντα πρόβαλε ο υποβιβασμός.

Προ του κινδύνου του υποβιβασμού ζητήθηκε από όλους γενική συνέλευση. Εκεί παραβρέθηκαν πολλοί φί-

λαδλοι οι οποίοι ζήτησαν να γυρίσουν στην ομάδα όλοι οι παλαιοί παίκτες, και μαζί με τους νέους να βγάλουν την ομάδα από το αδιέξοδο. Έτσι, όλοι οι παλαιοί ποδοσφαιριστές επέστρεψαν στην ομάδα, ενώ πριν μερικές ημέρες είχε παραιτηθεί ο προπονητής της ομάδας, κάτι που συνηθίζεται ακόμα και στις μικρές ομάδες όταν δεν πηγαίνουν καλά. Τώρα, την ομάδα αναλαμβάνει ο προπονητής κ. Π. ΓΚΙΟΚΑΣ, παλαιός παίκτης του ΠΑΣ ΓΙΑΝΝΕΝΑ. Αμέσως πέρασε στην ενδεκάδα μερικούς παλιούς παίκτες οι οποίοι με την πείρα τους άρχισαν να φτιάχνουν και πάλι την δύσκολη έδρα για τους φιλοξενούμενους. Όσο για τους φιλάθλους, σιγά-σιγά άρχισαν να ζανάρχονται στο γήπεδο και η μια νίκη να φέρνει την άλλη και το ηθικό των ποδοσφαιριστών να ανεβαίνει.

Σημαδιακή για την ΠΙΝΔΟ ήταν η 19η αγωνιστική. Στον αγώνα αυτόν, είχαμε επεισόδια για να τιμωρηθούν με κόκκινη κάρτα τέσσερις ποδοσφαιριστές για τρεις και τέσσερις αγωνιστικές και να μας διαιτητεύουν διαιτητές από Αγρίνιο και Θεσπρωτία. Ούτε αυτό όμως πέρασε για τους εναπομείναντες παίκτες, τα έδωσαν όλα και για 10 αγωνιστικές η ομάδα είναι αήπτη και τώρα με 25 βαθμούς κυνηγάει μια θέση στην πρώτη πεντάδα. Για το ότι η ΠΙΝΔΟΣ δεν μπορεί να αλλάξει κατηγορία φταίμε όλοι, όσοι ασχολούμαστε με το ποδόσφαιρο, γιατί αυτό που έγινε στα μέσα του πρωταθλήματος, αν γινόταν στην αρχή, όλοι μαζί αγκαλιασμένοι θα οδηγούσαμε την ΠΙΝΔΟ μας στη μεγάλη κατηγορία που της ανήκε.

Και τώρα, ενώ η ΠΙΝΔΟΣ τα πηγαίνει δαυμάσια, τη διοίκηση που κάνει μεγάλη προσπάθεια για να αντεπεξέλθει στις οικονομικές υποχρεώσεις, δυστυχώς την απαρτίζουν μόνο οι ενα-

πομείναντες. κ.κ. ΛΑΚΚΑΣ Κ. ΝΤΙΝΗΣ Β, ΡΑΓΓΑΣΑ, ΧΑΤΖΗΡΟΥΜΠΗΣ Ν, ΝΟΥΤΣΟΣ Β, ενώ άλλοι έχουν παραιτηθεί.

Τα τελευταία αποτελέσματα είναι:

ΠΙΝΔΟΣ – ΜΠΑΦΡΑ 2-2
ΑΤΡΟΜΗΤΟΣ – ΠΙΝΔΟΣ 1-5
ΠΙΝΔΟΣ – ΚΑΡΥΕΣ 5-2
ΝΕΟΚΑΙΣΑΡΕΙΑ – ΠΙΝΔΟΣ 0-7
ΠΙΝΔΟΣ – ΜΑΡΜΑΡΑ 1-1
ΠΙΝΔΟΣ – ΑΣΒΕΣΤΟΧΩΡΙ 1-1
ΝΗΣΙ – ΠΙΝΔΟΣ 1-1
ΠΙΝΔΟΣ – ΚΟΥΤΣΕΛΙΟ 2-0
ΑΡΟΣΟΧΩΡΙ – ΠΙΝΔΟΣ 0-3
ΠΙΝΔΟΣ – ΒΑΠΤΙΣΤΗ 5-0
(Πρώτοι σκόρερς ΓΚΟΥΝΤΑΣ ΜΟΥΡΕΧΙΔΗΣ – ΚΩΤΣΙΚΟΣ)

Ευχόμαστε και πιστεύουμε να ξαναδούμε πάλι, όπως παλιά, την ΠΙΝΔΟ μας, να αγωνίζεται με ομάδες της Κέρκυρας, Πρέβεζας, Άρτας και άλλες, όχι μόνο με τα παραλίμνια χωριά των Ιωαννίνων.

ΠΑΟΚ

Ο ΠΑΟΚ αγωνίζεται στην Γ' κατηγορία και βρίσκεται στην 7η θέση. Νεαροί οι ποδοσφαιριστές: όριο ηλικίας 14 - 15 χρόνων. Πιο πεπειραμένες οι άλλες ομάδες τον οδήγησαν σε ισάριθμες ήττες. Τελευταία ενισχύθηκε με τρεις πεπειραμένους παίκτες. Παρασκευά - Χαλούλο - Κολόκα, και η ομάδα άρχισε να ανεβαίνει κάνοντας και την πρώτη νίκη.

Προπονητής είναι ο Μουρεχίδης Φ.

Τελευταία αποτελέσματα είναι Δολιανά - Πάοκ 2-0 με τον ΠΑΟΚ να έχει 4 δοκάρια.

ΠΑΟΚ - Βησσιανη 4-1

ΠΑΟΚ - Αγ. Ιωάννης 1-3

ΜΠΑΣΚΕΤ

Για το πρωτάθλημα Β' κατηγορίας μπάσκετ, ο ΑΩΟΣ συνεχίζει να αγωνίζεται στο ανοιχτό γήπεδο του Σταδίου κάτω από άσχημες καιρικές συνθήκες. Παρ' όλα αυτά οι εμφανίσεις είναι ικανοποιητικές.

ΔΟΞΑ Άρτης - ΑΩΟΣ 69 - 91

ΑΩΟΣ - ΚΑΝΑΛΑΚΙ 92 - 58

ΑΩΟΣ - ΒΟΝΙΤΣΑ 88 - 83

Ο ΑΩΟΣ βρίσκεται στην 3η θέση της βαθμολογίας.

Πρώτος σκόρερς για ΑΩΟ ο Β. Καβελίδης.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

Η ΠΙΝΔΟΣ λειτουργεί και τμήματα ακαδημίας ποδοσφαίρου που κάθε απόγευμα γεμίζουν το στάδιο και δίνουν το δικό τους χρώμα με τα πολύχρωμα μπλουζάκια.

Σ' αυτούς πρέπει να δώσουμε μεγάλη προσοχή για να αγαπήσουνε το άθλημα και αντίθετα να μισήσουν το τσιγάρο και τα σκοτεινά μπάρ, ναρκωτικά και άλλα.

(Μικρό Ρεπορτάζ από τον πρόσφατο αγώνα ΠΙΝΔΟΣ – ΒΑΠΤΙΣΤΗ 5 - 2).

Ένα από τα καλύτερα παιχνίδια έκανε η ΠΙΝΔΟΣ στον αγώνα αυτό, κάτι που δήλωσαν και οι φίλαθλοι. Οι φιλοξενούμενοι πιάσανε στον ύπνο τους γηπεδούχους και βρέθηκαν να κερδίζουν στο 8ο λεπτό 0 - 2.

Στο σημείο αυτό ξύπνησαν οι γηπεδούχοι. Απέδωσαν ποδόσφαιρο υψηλού επιπέδου και με τους Κώτσικο, Μουρεχίδη, - Γκούντα, Κώτσικο και Κυρτσόγλου να κάνουν το 5 - 2 μέσα σε αποθέωση και αίτητη για 10η αγωνι-

στική η ΠΙΝΔΟΣ έπαιξε με τους Σέρρα, Μουρεχίδη Καραβελίδη, Κυρτσόγλου, Μπατσαρά, Γαϊτανίδη, Ράπτη, Κυρτσόγλου -Ρούβαλη (Οικονόμου) Κώτσικο, Γκούντα, Μουρεχίδη.

Διαιτητής ο κ. Γώγος (Θεσπρωτίας)

Οι ποδοσφαιριστές δια μέσου του περιοδικού Κόνιτσα ευχαριστούν τους αδελφούς Φατέ για την δωρεά στολής στην ΠΙΝΔΟ και ΠΑΟΚ με το διαφημιστικό «ΠΟΛΥΓΛΩΣΣΙΚΟ».

Επίσης ευχαριστούν τον θερμόαιμο φίλαθλο Σουρλούκα και για τη δωρεάν στολή κασκόλ και σκουφάκια στην ΠΙΝΔΟ με το διαφημιστικό «Ψησταριά ΣΟΥΡΛΟΥΚΑΣ».

Π.Σ.

Σοβαρό επεισόδιο στην Καλόβρυση

Στις 29-1-92 και ώρα 2 μ.μ. στη θέση Μέρτζανη, πυροβολήθηκε και τραυματίστηκε σοβαρότατα ο συγχωριανός μας Δημήτριος Κολόκας ετών 34, Πατέρας τριών ανήλικων παιδιών προφανώς από Αλβανούς, για άγνωστη μέχρι στιγμής αιτία. Το επεισόδιο αυτό έχει βάλει σε πολλές σκέψεις τους κατοίκους του χωριού και διερωτώνται:

Τι θα γίνει από εδώ και πέρα;

Με ποιά ασφάλεια οι κάτοικοι του χωριού θα πάνε στις γεωργικές και κτηνοτροφικές δουλειές, να κόβουν ξύλα στο δάσος, να πάνε στην Κόνιτσα, όταν είναι υποχρεωμένοι να περνάει από το μοναδικό δρόμο που μόλις δέκα μέτρα απέχει από τα σύνορα;

Εδώ δεν θα εξετάσουμε το πώς και γιατί έγινε το θανατηφόρο αυτό επεισόδιο, γιατί αυτό είναι δουλειά των αρμόδιων αρχών που από την πρώτη στιγμή έχουν επιληφθεί της υποθέσεως.

Εμείς όμως οι κάτοικοι του χωριού ρωτάμε:

Ποιός μας εγγυάται ότι δεν θα ακολουθήσει και άλλο τέτοιο επεισόδιο; ή πρέπει να κάνουμε κι εμείς το ίδιο που έκαναν εκείνοι; Ποιός στην προκειμένη περίπτωση του ατυχούς νέου θα δουλέψει για να συντηρήσει την πολυμελή οικογένειά του, αφού για πολύ χρονικό διάστημα δεν θα μπορεί να εργαστεί.

Μήπως πρέπει αμέσως να κινηθούν οι νόμιμες διαδικασίες από τις αρμόδιες αρχές, ώστε να ενισχυθεί οικονομικά;

Τι λοιπόν θα κάνει η πολιτεία προκειμένου να εξασφαλίσει την ασφάλεια των κατοίκων, γιατί, αν δεν ληφθούν άμεσα δραστικά μέτρα, η μόνη λύση είναι να εγκαταλείψουμε το χωριό και τα υπάρχοντά μας για να εξασφαλίσουμε τη ζωή μας.

Οι κάτοικοι της Καλόβρυσης

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ Γ. ΡΕΝΤΖΟΣ
Χειρουργός Οδοντίατρος

ΚΟΡΑΗ 8
ΒΙΑΝΝΙΝΑ

ΤΗΛ. ΙΑΤΡΕΙΟΥ 39.817
* ΣΠΙΤΙΟΥ 70.153

Λέγεται καθημερινά: Πρωί 9.30 - 12 — Απόγευμα 5.0 - 9.30
και Σάββατο 8.30 π.μ. - 1.30 μ.μ. με ρεντιβού

Δ^ρ ΚΩΣΤΑΣ Β. ΝΟΥΤΣΗΣ

ΔΕΡΜΑΤΟΛΟΓΟΣ - ΑΦΡΟΔΙΣΙΟΛΟΓΟΣ

Τ ΙΑΤΡΟΣ ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΟΥ ΚΑΝΑΡΕΟΥ ΣΥΓΓΡΟΥ*
ΕΠΙΜΕΛ ΝΟΣΟΚ. ΚΛΟΙΜΩΔΩΝ ΝΟΣΩΝ*

ΙΑΤΡΕΙΟ ΣΟΛΩΝΟΣ 66

(ΑΠΕΝΑΝΤΙ ΑΠΟ ΤΗ ΝΟΜΙΚΗ ΣΧΟΛΗ)

ΤΗΛ. 3602 966 (106 80)

ΟΙΚΙΑ ΚΑΣΣΑΝΔΡΑΣ 10

ΔΕΚΕΤΑΙ ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΑ 5 - 8 Μ.Μ.

ΑΝΘ ΗΛΙΟΥΠΟΛΗ

ΕΝΤΟΣ ΑΠΟ ΤΟ ΣΑΒΒΑΤΟ

ΤΗΛ. 9701 285

ΣΧΟΛΙΑ

ΑΧ ΑΥΤΑ ΤΑ ΣΚΟΥΠΙΔΙΑ!

Από όποια έξοδο και αν βγεί κανείς έξω από την Κόνιτσα, είτε από την γέφυρα προς Βοϊδομάτη, είτε από Αϊ Γιάννη προς Μαυσωλείο ή Σφαγεία, θα συναντήσει σωρούς από χαρτιά, νάυλον, κονσερβοκούτια και κάθε λογής σκουπίδια, σκόρπια δεξιά κι αριστερά των δρόμων, που παρουσιάζουν μια πολύ άσχημη κατάσταση.

Βέβαια αυτό το «σκουπιδοσκόρπισμα» σε κάθε δρόμο έχει γίνει πανελλήνιο γνώρισμά πια και πολλές φορές ακούονται φωνές διαμαρτυρίας από παντού, χωρίς ακόμα να βρεί τη λύση του αυτό το μικρό αλλά σοβαρό πρόβλημα.

Για τη δική μας περίπτωση (στην Κόνιτσα) που έχουμε και οργανωμένη υπηρεσία καθαριότητας στο Δήμο, δε θα μπορούσε κατά καιρούς να γίνεται μια συντονισμένη επιχείρηση περισυλλογής των σκουπιδιών με τη συμμετοχή Δημοτικού απορριμματοφόρου οχήματος, Συλλόγων και εθελοντών Κονιτσιωτών για την εξάλειψη ή έστω τον περιορισμό αυτής της ρύπανσης;

ΓΙΑ ΤΗΝ ΗΡΩΙΔΑ της πλατείας, ας γράψουμε για μια φορά ακόμα: Τόσο δύσκολο είναι να αναρτηθεί μια επιγραφή που να εξηγεί στους επισκέπτες τι παριστάνει, τέλος πάντων, αυτό το μνημείο;

ΕΙΔΗΣΕΙΣ

- Με παγωνιές και χωρίς χιόνια μας ήρθε ο καινούργιος χρόνος.
- Έφεση κατά της αθωωτικής απόφασης του δικαστηρίου έκανε ο Εισαγγελέας Ιωαννίνων για τους 23 Κονιτσιώτες που κατηγορούνταν για την υπόδε-

ση του Βυρσοδευείου, όπως είχαμε γράψει στο προηγούμενο τεύχος του περιοδικού μας.

- Στις 11/1/92 ο Εκπολ/κός Σύλλογος Κόνιτσας «ο Αγ. Νικόλαος» πραγματοποίησε, στο κέντρο «Πλατανάκια», χορό με επιτυχία.
- Στις 13/11 άρχισαν οι εργασίες στο Βυρσοδευείο μετά την προσωρινή άδεια των επιχειρηματιών από την κ. Νομάρχη.
- Στις 15/1 στο Δημαρχείο πραγματοποιήθηκε έκτακτη συνεδρίαση για το θέμα του Βυρσοδευείου.
- Στις 21/1 χιόνισε στα βουνά της Επαρχίας μας, μετά από αρκετό καιρό παγωνιάς και ξηρασίας.
- Με σφαίρα πυροβόλου όπλου, που προερχόταν από την αλβανική μεθόριο, τραυματίστηκε στην κοιλιακή χώρα, καθώς πήγαινε στο χωριό του Καλόβρυση με μοτοποδήλατο, ο Τάκης Κολόκας, πατέρας τριών παιδιών. Μεταφέρθηκε στο Νοσοκομείο Ιωαννίνων όπου υποβλήθηκε σε εγχείριση. Ευτυχώς.
- Στις 26/1 ο Σύλλογος Γυναικών Κόνιτσας έκοψε την πίτα του στην αίθουσα του Εξωρ. Συλλόγου.
- Στις 30/1 - γιορτή των Τριών Ιεραρχών - τα Σχολεία της πόλης γιόρτασαν, όπως κάθε χρόνο, με λειτουργία στον Άγιο Κοσμά, ομιλία του Μητροπολίτη κ. Σεβαστιανού και δεξίωση του μαθητόκοσμου και γονέων στο Δημαρχείο.
- Στις 31/1 ο Εμποροεπαγγελματικός Σύλλογος Κόνιτσας έκοψε στο Κ. Νεότητας, την πρωτοχρονιάτικη πίτα του.
- Ο κ. Ανδρέας και η κ. Έλλη Κουσιαφή εδώρσαν εις το Γηροκομείο Κονίτσης το ποσόν των 10.000 δρχ. εις μνήμην της μητέρας των Αθηνάς Βασιλείου Νικολόπουλου.
- Με παγωνιά μας εγκατέλειψε και ο Γενάρης, αλλά με τις ίδιες παγωνιές

και χωρίς χιόνια ήρθε και ο Φλεβάρης.

- Στις 7/2 πραγματοποιήθηκε με επιτυχία από το Σύλλογο Γονέων κηδεμόνων του Β. Δημοτικού Σχολείου στα «Πλατανάκια» ο ετήσιος χορός του.

- Στις 8/2 έγιναν πολιτιστικές εκδηλώσεις στη Μαθ. Εστία Κόνιτσας με συμμετοχή πολλών χορευτικών συγκροτημάτων από άλλες Μαθ. Εστίες.

- Ύστερα από τη χορήγηση προσωρινής άδειας λειτουργίας του βυρσοδευείου, το **ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ**, σε έκτακτη συνεδρίασή του στις 19/2/92, αποφάσισε το κλείσιμο της εθνικής οδού Ιωαννίνων - Κοζάνης για 4 ώρες στις 20/2/92.

Άλλες ειδήσεις

- Την περιοχή της Μέρτζιανης στα Ελληνοαλβανικά σύνορα επισκέφθηκε κατόπιν εντολής του Υπ. Οικονομικών ο επιθεωρητής τελωνείων Κερκύρας και Ιονίων νήσων κ. Μεταληνός.

Ο κ. Μεταληνός συνοδευόμενος από τον Νομαρχιακό Σύμβουλο κ. Ριστάνη επιθεώρησε την περιοχή, προκειμένου να εξετάσει τη δυνατότητα επανασύστασης και λειτουργίας του τελωνείου της Μέρτζιανης. Μετά και από την συνεργασία που είχε με τον Νομ. Σύμβουλο, από τον οποίο ζήτησε να του αποσταλεί η προϊστορία του εν λόγω τελωνείου. Επίσης να πληροφορηθεί για τις δυνατότητες εξυπηρέτησης των Β. Ηπειρωτικών χωριών από το τελωνείο. Από την όλη συζήτηση από ό,τι πληροφορηθήκαμε, οι προτάσεις του αναμένονται να είναι δετικές για την επανασύσταση του τελωνείου.

- Ο Δήμος Κόνιτσας σε συνεργασία με την Τροχαία και την ΕΛΠΑ διοργανώ-

σε στις 5-2-92 ημέρα Τετάρτη εκδήλωση – ενημέρωση με θέμα την κυκλοφοριακή αγωγή.

Η ενημέρωση αυτή έχει ως σκοπό τη σωστή γνώση και ορδή τήρηση των κανόνων της κυκλοφορίας και του ΚΟΚ.

Απευθυνόταν σε μαθητές Δημοτικών Σχολείων και Γυμνασίων.

Η συμμετοχή ήταν αδρόα, και η Κόνιτσα ήταν μία από τις λίγες περιοχές που πραγματοποιήθηκε αυτή η ενημέρωση.

- Στην ίδρυση Ινστιτούτου Επαγγελματικής κατάρτισης αναφέρεται το έγγραφο που απέστειλε ο Δήμος Κόνιτσας προς τον Γενικό Γραμματέα του Υπ. Παιδείας κ. Χαραλαμπόπουλο.

Το Υπ. Παιδείας προτίθεται να ιδρύσει το Ινστιτούτο στο νομό Ιωαννίνων.

Κατόπιν αυτού ο Δήμος προτείνει το Ινστιτούτο να ιδρυθεί στην Κόνιτσα όπου υπάρχουν οι κτιριακές εγκαταστάσεις του Αναγνωστοπούλειου Ιδρύματος, ένα μεγάλο καλοδιατηρημένο κτίριο και εκτάσεις 800 στρεμμάτων που μένουν αναξιοποίητες.

Με τον τρόπο αυτό και οι εγκαταστάσεις του ιδρύματος αξιοποιούνται και στην Κόνιτσα μπαίνουν θεμέλια με προοπτική παραπέρα ανάπτυξης. Βέβαια η Κόνιτσα είχε κάνει και άλλες προτάσεις που στοχεύουν στην ανάπτυξη και αξιοποίηση του ιδρύματος, όπως δημιουργία Σχολών Α.Ε.Ι ή Τ.Ε.Ι., Η προώθηση και ίδρυση αυτών των τμημάτων θα αποτελέσει πηγή ζωής για την πόλη της Κόνιτσας και για την επαρχία γενικότερα.

- Η Δ/υση Τεχνικών Υπηρεσιών της Νομαρχίας Ιωαννίνων απέστειλε έγγραφο στην 8η Μεραρχία, Διοίκηση

Μηχανικού, ζητώντας με μέριμνά της να αρχίσουν οι εργασίες αποκαθάλκυσής της σιδερένειας γέφυρας Μπέλεϋ στον ποταμό Αώο.

Η μεταφορά των υλικών της γέφυρας θα γίνει εφ' όσον ζητηθεί, από την τεχνική Υπηρεσία.

Η δαπάνη για τις εργασίες θα πληρωθεί από την Υπηρεσία μετά την υποβολή του σχετικού τελικού απολογισμού δαπάνης.

• Όπως ανακοίνωσε ο Γενικός Γραμματέας Περιφέρειας Ηπείρου κ. Καγοκόλης, ένα από τα ελικοδρόμια που θα κατασκευαστούν στην Ήπειρο θα γίνει στην Κόνιτσα. Ήδη ερευνάται η τοποθεσία που θα είναι κατάλληλη να φιλοξενήσει το ελικοδρόμιο, το οποίο θα έχει την δυνατότητα να λειτουργεί και κατά τις νυχτερινές ώρες και θα βοηθήσει την επαρχία μας σε πολλούς τομείς, μεταφορές, υγεία κ.λπ.

Αποστ. Ζακόπουλος

ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ

Γεννήσεις:

Στις 30/7/91 απόχτησε στη Θεσ/νίκη αγόρι η Αλεξάνδρα Ε. Παπαεμμανουήλ, κόρη του Λαγκαδιώτη Σπυρ. Α. Ντίνη.

• Ο Σταύρος και η Ελένη Κολιού απέχτησαν αγοράκι την Κυριακή, 16 - 2 - 92 μ.μ.

• Στις 3/1 στο Μάζι, ο Μιχάλης και η Σωτηρία Κολιού απόχτησαν κοριτσάκι.

• Στην Κόνιτσα ο Γιώργος και η Βασιλική Καλλιντέρη απόχτησαν αγοράκι στις 14/1.

• Στη Θεσ/νίκη ο Κώστας και η Δέσποινα Γκοτζιά (κόρη Βλ. Χατζημελετίου) απόχτησαν στις 18/1 κοριτσάκι.

• Στις 19/1, ο Δημήτρης και η Ντίνα Παπαχαρίση απόχτησαν στο Μάζι κοριτσάκι.

Βαπτίσεις:

Ο Ηλίας και Κατερίνα Σέρρα βάπτισαν την 1/12/91 το αγοράκι τους Όνομα

Ο Κώστας και η Ελένη Αδάμου στις 19/1 βάπτισαν την κορούλα τους στη Ζέρμα. Όνομα

• Στην Αθήνα, ο Σωτήρης και η Παναγιώτα Κρέτση, βάπτισαν το αγοράκι τους την 1/2/92. Όνομα: Νικόλαος.

Θάνατοι:

Στις 8/1/92 πέθανε στο Γηροκομείο Κόνιτσας η Ερμιόνη Ρούντα, ετών 90.

• Πέθανε στην Κόνιτσα ο Δημήτριος Χατζηρούμπης στις 14/2 σε ηλικία 50 ετών.

• Στις 16/2/92 πέθανε στην Κόνιτσα η Βασιλική Στ. Κώτσικου ετών 57.

• Στη Λυκόβρυση Αθηνών πέθανε στις 17/1 η Έλλη, σύζυγος Κων. Παπαδημούλη, σε ηλικία 78 ετών.

• Στο Μάζι πέθανε στις 20/1(92 ο Νικόλαος Αντωνίου ηλικίας 72 ετών.

• Στη Μόλιστα πέθανε στις 23/1 ο Δημήτρης Γέγιος ηλικίας 63 ετών.

• Στην Κόνιτσα πέθανε, στις 27/1/92, ο Δημήτριος Γιαννακός, ετών 70.

• Στην Αθήνα πέθανε την 1/2 ο Χαρίλαος Χατζής 75 ετών.

• Στις 3/2 πέθανε στην Κόνιτσα ο Σπύρος Σέρρας σε ηλικία 78 ετών.

• Στις 7/2 πέθανε στην Κόνιτσα ο Δημήτριος Ζαχαράκης, ετών 66.

• στην Πουρνιά πέθανε η Βασιλική Διακοπούλου ετών 88 την ημέρα της Πρωτοχρονιάς και στις 3/2/92 ο Γεώργιος Πολυζώης, ετών 79.

• Πέθανε στα Γιάννινα στις 9/2 και κηδεύτηκε στο χωριό της Καλλιθέα η Κλεοπάτρα Λάμπρου ετών 62.

ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ – ΕΝΙΣΧΥΣΕΙΣ

	Δρχ.		
Μηλίγκου Αριστέα, Αθήνα	5000	Χατζηθεοδώρου Νίνα Σέρρες . .	1000
Φασούλης Θεοφ. Αθήνα	2000	Πηγαδάς Πέτρος Αυστραλία . . .	4000
Δαγκοβάνος Γεώργ. Αθήνα	5000	Φράγκος Χρ. Αθήνα	2000
Κωτσίνας Κων. Δροσοπηγή	1.000	Βάρνας Νίκος Κόνιτσα	2000
Οικονόμου Σπυρ. Κόνιτσα	1000	Πίσπας Δημ. Δίστρατο	2000
Παπακώστας Στεργ. Θεσ/νίκη . .	1000	Παπαδημούλη Έλλη Αθήνα . . .	2000
Ζιώγας Παύλος, Αθήνα	1000	Βακόλας Γεωργ. Κλειδωνιά	1000
Σπέλλας Χρ. Κόνιτσα	1000	Ρέβας Μιχ. Πάτρα	1000
Βρόικος Στέφ. Κόνιτσα	2500	Ιερ.Οικονόμου Αθαν. Κόνιτσα . .	2000
Βρόικος Σωτ. Κώς	2500	Κατσούκης Κων. Λάρισα	2000
Κούγιας Παν. Κόνιτσας	2000	Πλατή Ελισάβετ Κόνιτσα	1000
Κατσαμάνη Μαρίκα Πάδες	1500	Γκόγκος Κων. Κόνιτσα	1000
Σίμος Νίκος Θεσ/νίκη	1500	Τόσκας Γιάννης Πάδες	1000
Νάτσης Δημ. Αθήνα	1000	Ζαχαράκης Δημ. Κόνιτσα	1000
Μουλαϊδης Θωμάς, Κόνιτσα . . .	1000	Καλησώρας Γεωργ. Κόνιτσα . . .	1000
Αναγνωστόπουλος Σωτ. Γιάννινα	1500	Ζδράβος Δημ. Κόνιτσα	1000
Μπάρμπα Χριστίνα Κόνιτσα . . .	1000	Ξάνθος Απόστ. Γιάννινα	1000
Τούσης Κων. Καμάρες Πατρών .	1000	Λυμπερόπουλος Νίκος Εύβοια .	2000
Ντίνης Σπυρ. Θεσ/νίκη	2000	Γέγιος Παναγ. Κόνιτσα	1000
Σπανός Χ. Δημ. Πηγή	1000	Κούκης Παναγ. Αθήνα	1000
Μπελδικιώτης Παναγ. Άρνισσα	2000	Σπανός Θαν. Κόνιτσα	1000
Λαμπρίδου Χρυσάνθη Θεσ/κη .	1000	Σίμος Αλκ. Γιάννινα	1000
Πορφύρη Ουρανία Φιλιάτες . . .	1000	Τσιλιμίγκας Θανάσης, Γιάννινα .	1000
Δήμος Ευάγγ. Αυστραλία . . .	150 Δολ.	Ιερ. Σκίρτας Αγγ. Πάδες	1500
Ζούκης Αθαν. Κόνιτσα	1000	Γκάγκας Βασ. Καλλιθέα	1000
Λάκκας Θεόφ. Καλλιθέα	1000	Πρόκος Βασ. Καλλιθέα	1000
Στεφάνου Χ. Δημ. Κόνιτσα	1000	Κεφάλας Φωτ. Πηγή	1000
Ρόβας Βασίλ. Αθήνα	3300	Κεφάλας Αλεξ. Πηγή	1000
Φουνταράς Κων. Κόνιτσα	1000	Σπανός Β. Νικ. Κόνιτσα	1000
Ζιώγα Αγγελική Γιάννινα	1000	Στεφάνου Α. Δημ. Αθήνα	1000
Σπύρου Βασ. Γερμανία	5000	Βαλερά Ροδάνθη, Γιάννινα	1000
Δημητριάδη Ελένη, Αθήνα	1500	Μιχαλόπουλος Χαρ. Κόνιτσα . . .	1000
Παπασπύρου Αντιγ. Αερόπετρα	1000	Σμύρη Μαριάνθη, Γιάννινα	1000
Ζακόπουλος Αχιλ. Αθήνα	1000	Μανουσιουδάκη Ευρ. Αθήνα . . .	1000
Τσιρώνης Αθαν. Πάτρα	1500	Μπακόλας Θεοφ. Νικάνορας . . .	1000
Ταπεινόπουλος Γεωργ. Θεσ/νίκη	2000	Καρακώστα Ελένη, U.S.A. . . .	Δολ. 20
Εξάρχου Βασ. Πηγή	1000	Ρίζος Χρήστος Αίγιο	4.000
Νούτσος Γεωργ. Αθήνα	2000	Μάρκος Κώστας Πρέβεζα	3.000
Ξάνθου Μιχ. Αθήνα	2.500	Βαφόπουλος Γρηγ. Αλεξ/πολη	1.000
Κουρτίνος Γιάννη, Κόνιτσα	1000	Ντίνης Γιάννης Θεσ/νίκη	3.000
Μακάριος Βαγγ. Γιάννινα	1000	Μπάκας Βασ. Θεσ/νίκη	1.000
		Σούρλας Βασ. Αθήνα	5.000
		Γκουτουβάς Χρ. Αθήνα	3.000
		Κατσένης Μιχ. Αθήνα	1.000

Ο Βασ. Μακάριος, στη μνήμη
του αδελφού του Βαγγέλη, της αδελ-
φής του Ουρανίας και του Τάκη Αδά-
μου, προσφέρει στο περιοδικό μας
3.000 δρχ.

Η ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΕΛΛΑΔΟΣ
(Υπ/μα Κόνιτσας) για ενίσχυση περιο-
δικού «ΚΟΝΙΤΣΑ» 1991 διέδωσε το
ποσό των 10.400 δρχ.

Για αγγελίες
ή διαφημίσεις
απευθύνθείτε
στον υπεύθυνο
του Περιοδικού
Τηλ: 0655-22464
ή - 22212